

Київський національний торговельно-економічний університет
Кафедра економіки та фінансів підприємства

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

**Ефективність фінансово – господарської
діяльності підприємства і шляхи її підвищення
за матеріалами публічного акціонерного товариства
«Укрпластик», м. Київ**

Студентки 2 курсу 2 м групи,
форма навчання заочна,
спеціальності 051 «Економіка»,
спеціалізації «Економіка
підприємства»

Наумчук Наталії
Юріївни

Науковий керівник –
канд. екон. наук, доцент

Матусова Олена
Миколаївна

Гарант освітньої програми
д-р екон. наук, проф.

Блакита Ганна
Владиславівна

Київ 2018

ЗМІСТ

Анотація.....	3
ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ГОСПОДАРСЬКО-ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	8
1.1 Економічна сутність ефективності господарсько-фінансової діяльності підприємства, характеристика її видів	8
1.2 Фактори впливу на ефективність господарсько-фінансової діяльності підприємства	13
1.3 Методичні підходи до оцінки ефективності господарсько-фінансової діяльності підприємства	18
РОЗДІЛ 2 ДОСЛІДЖЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ГОСПОДАРСЬКО- ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПАТ «УКРПЛАСТИК».....	37
2.1 Аналіз господарсько-фінансової діяльності підприємства.....	37
2.2 Оцінка ефективності господарсько-фінансової діяльності підприємства.....	48
2.3 Оцінка факторів впливу на ефективність господарсько-фінансової діяльності підприємства.....	62
РОЗДІЛ 3 НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ГОСПОДАРСЬКО- ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПАТ «УКРПЛАСТИК».....	72
3.1. Визначення планових показників господарсько-фінансової діяльності підприємства	72
3.2. Перспективна оцінка ефективності господарсько-фінансової діяльності підприємства.....	84
3.3 Обґрунтування напрямів підвищення ефективності господарсько- фінансової діяльності підприємства.....	93
ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ.....	102
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	108
ДОДАТКИ.....	114

АНОТАЦІЯ

Наумчук Н.Ю. «Ефективність господарсько-фінансової діяльності підприємства і шляхи її підвищення» (за матеріалами ПАТ «Укрпластик», м.Київ). – Рукопис.

Випускна кваліфікаційна робота за спеціальністю 051 «Економіка», спеціалізація «Економіка підприємства» – Київський національний торговельно-економічний університет – Київ, 2018.

Випускну кваліфікаційну роботу присвячено теоретичним, методичним і практичним аспектам оцінки ефективності господарсько-фінансової діяльності підприємства. Представлена робота визначає основні засади, методи та засоби оцінки ефективності господарсько-фінансової діяльності підприємства та шляхи її підвищення.

Ключові слова: ефективність, господарсько-фінансова діяльність, інтенсифікація, рентабельність, фондвіддача, продуктивність праці, кредитоспроможність підприємства.

ABSTRACT

Naumchuk N.Y. " Efficiency of economic-financial activity of an enterprise and ways of its increasing" (based on the materials of the Public Joint Stock Company "Ukrplastik", Kyiv). – Manuscript.

Final qualifying paper on the specialty 051 "Economics", specialization "Economy of Enterprise". – Kyiv National University of Trade and Economics. – Kyiv, 2018.

The final qualifying paper is devoted to theoretical, methodological and practical aspects of the evaluation of the economic and financial performance of the enterprise. The presented work allows to study the basic principles, methods and means of determining the efficiency of economic and financial activity of the enterprise and ways of its improvement.

Key words: efficiency, economic and financial activity, intensification, profitability, return on capital, productivity, creditworthiness of the enterprise

ВСТУП

Актуальність теми. Проблема ефективності діяльності підприємства завжди займала важливе місце серед актуальних проблем економічної науки. Зацікавленість нею виникає на різних рівнях управління економікою – від власників приватного підприємства до керівників держави.

Ефективність – це взаємовідношення між досягнутим результатом і використаними ресурсами. Дослідження ефективності діяльності підприємства дозволяє визначити шляхи зростання продуктивності праці і зниження зарплатомісткості продукції (економія затрат живої праці), зниження фондомісткості та матеріаломісткості виробництва (економія затрат уречевленої праці), а також раціонального використання природних ресурсів (економія затрат суспільної праці).

Іншими словами, для оцінки ефективності діяльності підприємства необхідно визначити співвідношення між функціями, що виконуються на підприємстві, і витратами на їхнє виконання.

З погляду керування підприємством, актуальність теми випускної кваліфікаційної роботи полягає в пошуку шляхів забезпечення підвищення ефективності діяльності підприємства, досягнення якої є найважливішою метою керівництва будь якого підприємства.

Питання ефективності фінансово-господарської діяльності підприємств досліджували такі вчені-економісти, як: С. Струмилін, А. Ноткін, В. Новожилов, В. Немченів. Вони розглядали оптимальне використання ресурсів в умовах дефіцитності для досягнення найбільш ефективної діяльності.

Суттєвий внесок у розвиток сучасної теорії ефективності зробили такі вчені, як: Л. Абалкин, В. Выборнов, В. Ковальов, П. Орлов. Вони присвятили свої праці дослідженню управління продуктивністю виробництва і пошуку шляхів їх підвищення. Вчені велику увагу приділяли саме управлінню продуктивності – процесу, що передбачає стратегічне та оперативне

планування ефективності діяльності підприємства, вимірюванню, аналізу та контролю рівня ефективності виробництва.

Залишається не розкритим та потребує дослідження питання про зміст, критерії продуктивності виробництва і систему факторних показників ефективності для дослідження результативності процесу виробництва, а також оцінювання можливості досягнення підприємством стану економічності.

Мета дослідження – обґрунтування теоретичних засад ефективності господарсько-фінансової діяльності підприємства, здійснення дослідження поточного стану ефективності підприємства та пошук шляхів її покращення на підприємстві ПАТ «Укрпластик».

Згідно з метою визначено наступні **завдання**:

- схарактеризувати економічну сутність ефективності господарсько-фінансової діяльності підприємства та її види;
- визначити фактори впливу на ефективність господарсько-фінансової діяльності підприємства;
- обґрунтувати методичні підходи до оцінки ефективності господарсько-фінансової діяльності підприємства;
- проаналізувати господарсько-фінансову діяльність підприємства;
- оцінити ефективність господарсько-фінансової діяльності підприємства;
- оцінити фактори впливу на ефективність господарсько-фінансової діяльності підприємства;
- визначити планові показники господарсько-фінансової діяльності підприємства;
- здійснити перспективну оцінку ефективності господарсько-фінансової діяльності підприємства;
- обґрунтувати напрями підвищення ефективності господарсько-фінансової діяльності підприємства.

Об'єктом дослідження є процес оцінювання і підвищення

ефективності господарсько-фінансової діяльності підприємства.

Предмет дослідження теоретичні та практичні аспекти оцінювання господарсько-фінансової діяльності підприємства та способів поліпшення її ефективності.

Емпіричною базою дослідження є ПАТ "УКРПЛАСТИК". За формою власності підприємство є публічним акціонерним товариством. Види економічної діяльності ПАТ "УКРПЛАСТИК" за КВЕД - 2010: виробництво плит, листів, труб і профілів із пластмас; друкування іншої продукції; виготовлення друкарських форм і надання інших поліграфічних послуг; виробництво інших виробів із пластмас; неспеціалізована оптова торгівля; інші види роздрібною торгівлі в неспеціалізованих магазинах. Дата заснування підприємства: 29.06.1927; керівник: Мірошник Ірина Миколаївна; юридична адреса: вул. Марини Раскової, 1, м. Київ, 02002. Чистий фінансовий результат (прибуток) у 2017 р. становить 137261 тис. грн.

Методи дослідження – горизонтальний (індекснохронологічний) та вертикальний (структурнохронологічний) аналіз балансу та фінансової звітності підприємства, аналіз фінансових коефіцієнтів, комп'ютерне моделювання прогнозів результатів діяльності підприємства при впровадженні змін в стратегії забезпечення зростання рівнів ефективності та результативності діяльності.

Інформаційною базою дослідження є законодавчі та нормативні акти, фінансово-статистичні документи ПАТ «УКРПЛАСТИК», результати досліджень вітчизняних та закордонних вчених з проблематики роботи.

Практичне значення роботи. Практична цінність отриманих результатів випусної кваліфікаційної роботи полягає в наданні керівництву ПАТ «УКРПЛАСТИК» об'єктивних даних аналізу поточного економічного стану підприємства та основних негативних тенденцій в його діяльності, а також обґрунтуванні доцільності запропонованих заходів по подоланню негативних тенденцій та підвищенню рівня результативності діяльності підприємства.

Апробація результатів дослідження. Результати дослідження були представлені на підприємстві для подальшого їх застосування та опубліковані в збірнику магістерських статей студентів «Економіка та фінанси підприємства» в статті на тему: «Характеристика методів визначення ефективності діяльності підприємства торгівлі».

Структура роботи. Випускна кваліфікаційна робота складається з 3 розділів, 9 підрозділів, 11 рисунків, 28 таблиць, 8 додатків. Загальна кількість сторінок – 112.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ГОСПОДАРСЬКО-ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Економічна сутність ефективності господарсько-фінансової діяльності підприємства, характеристика її видів

Для забезпечення економічного розвитку, підприємства змушені постійно контролювати і підвищувати економічну ефективність своєї діяльності. Поняття ефективність, як економічної категорії достатньо досліджувалось у вітчизняній і в зарубіжній економічній літературі, проте до цього часу немає однозначного чіткого трактування економічної сутності даної категорії та єдиних критеріїв, за якими вона може бути оцінена кількісно і якісно.

Значною мірою це пояснюється складністю і багатогранністю категорії ефективності. Ефективність виробництва являє собою результат взаємодії елементів виробничого процесу: робочої сили, предметів праці і засобів праці, система показників ефективності виробництва складається з показників ефективності використання праці, основних фондів, матеріальних ресурсів. У господарській практиці проблема аналізу ефективності використання ресурсів дотепер вирішувалась шляхом розрахунку різних якісних показників ефективності діленням кількісних показників ефекту на витрати.

Такі науковці, як С. Струмилін, А. Ноткін, В. Новожилов, В. Немченів вважають, що найдоцільнішими показниками ефективності виробництва є: продуктивність праці, рентабельність основних фондів, фондівіддача, матеріалоемність і т.д. У цьому випадку ефективність виробництва оцінюється на основі моделей, складених зі структурних показників, які не відображають ефективність виробництва всебічно, а характеризують тільки її окремі аспекти, компонентні явища, використання ресурсів [1, 2, 3, 4].

На думку В. Осипова, щоб забезпечити несуперечливе та надійне визначення складу показників ефективності, треба додержуватися п'яти правил, які наведені на рис. 1.1 [8, с. 42].

Рис.1.1. Принципи визначення складу показників ефективності [8]

Більшість дослідників, до числа узагальнюючих, відносять показники рентабельності. Рентабельність – це відношення корисного результату виробничо-господарської діяльності до величини сукупних затрат на його отримання [10, с. 18]. Показник рентабельності узагальнює інші показники ефективності і дозволяє досліджувати вплив сукупності факторів, які впливають на кінцевий результат роботи підприємства. Він має чіткий

економічний зміст, порівняним у часі.

Показник рівня рентабельності набув у вітчизняній практиці найбільшого поширення для оцінки й аналізу економічної ефективності. Досить поширеним підходом щодо оцінки економічної ефективності виробництва було використання показників відносної економії живої праці, основних виробничих фондів, нормованих оборотних коштів, матеріальних витрат, а також темпів росту обсягів виробництва продукції, темпів росту продуктивності праці та ін. В якості найбільш узагальнюючого показника, який характеризує динаміку ефективності виробництва, використовують показник витрат на гривню продукції [11, с. 38].

Процес виробництва на будь-якому підприємстві здійснюється при певній взаємодії трьох визначальних його чинників: персоналу (робочої сили), засобів праці та предметів праці.

Використовуючи наявні засоби виробництва, персонал продукує суспільне корисну продукцію або робить виробничі і побутові послуги. Це означає, що, з одного боку, мають місце витрати живої і уречевленої праці, а з другого, — результати виробництва. Останні залежать від масштабів застосовуваних засобів виробництва, кадрового потенціалу та рівня їх використання.

Ефективність виробництва являє собою комплексне відбиття кінцевих результатів використання засобів виробництва і робочої сили за певний проміжок часу.

Родовою ознакою ефективності (продуктивності) може слугувати необхідність досягнення мети виробничо-господарської діяльності підприємства з найменшими витратами суспільної праці або часу. У кінцевому підсумку змістовне тлумачення ефективності (продуктивності) як економічної категорії визначається об'єктивно діючим законом економії робочого часу, що є утворювальною субстанцією багатства і мірою витрат, необхідних для його нагромадження. Саме тому підвищення ефективності

виробництва (продуктивності системи виробництва і обслуговування) можна вважати конкретною формою проявлення цього закону.

У зарубіжних країнах а розвиненою ринковою економікою для окреслення результативності господарювання використовують інший термін ~ продуктивність системи виробництва і обслуговування, під якою розуміють ефективне використання ресурсів (праці, капіталу, землі, матеріалів, енергії, інформації) при виробництві різноманітних товарів та послуг. Отже, ефективність виробництва і продуктивність системи ~ це по суті терміни-синоніми, які характеризують одні й ті ж результативні процеси. При цьому слід усвідомлювати, що загальна продуктивність системи є поняттям набагато ширшим, ніж продуктивність праці і прибутковість виробництва.

Існують різні класифікації ефективності. Виділяють наступні класифікації:

1. За наслідками.

- економічний ефект (відображає різні вартісні показники, що характеризують проміжні і кінцеві результати виробництва).
- соціальний ефект (зводиться до скорочення робочого тижня, збільшення нових робочих місць тощо).

2. За місцем одержання ефекту.

- локальний (госпрозрахунковий) ефект (означає конкретний результат виробничо-господарської чи іншої діяльності підприємства, внаслідок якої воно отримує зиск).
- народногосподарський ефект (спільний ефект у сферах виробництва і споживання відповідних виробів (послуг)).

3. За ступенем збільшення ефекту.

- первісний ефект (внаслідок здійснення виробничо-господарської діяльності підприємства, впровадження на ньому прибуткових певних технічних, організаційних чи економічних заходів).

- мультиплікаційний ефект (повторення і примноження початкового ефекту) Має такі різновиди: дифузійний, стартового вибуху, супроводжувальних можливостей, акселерації, резонансний.

4. За типом процесу. Ця ознака дає змогу диференціювати підходи до оцінювання ефективності, ураховуючи специфіку окремих процесів, які відбуваються на підприємстві. З погляду цієї ознаки можна окремо розглядати

- ефективність виробничих процесів,
- ефективність управління,
- ефективність інвестиційної,
- ефективність інноваційної,
- ефективність маркетингової,
- ефективність фінансової діяльності та ін.

5. За умовами оцінювання. За цією ознакою виділяють реальну, розрахункову та умовну ефективність.

- Реальна ефективність - це фактичний рівень витрат та результатів за даними бухгалтерського обліку та звітності.
- Розрахункова - базується на проектних або планових показниках, отриманих розрахунковим шляхом.
- Умовна ефективність використовується для оцінювання роботи структурних підрозділів підприємства.

6. За метою визначення.

- абсолютний ефект (характеризує загальну або питому його величину, яку має підприємство від своєї діяльності за певний проміжок часу).
- порівняльний ефект (відображає наслідки порівняння можливих варіантів господарювання і вибору кращого з них).

Отже, відповідні види ефективності видокремлюються переважно за різноманітністю одержуваних результатів (ефектів) господарської діяльності підприємства. Вони мають ту особливість, що далеко не всі з них піддаються кількісному вимірюванню.

1.2 Фактори впливу на ефективність господарсько-фінансової діяльності підприємства

Кожен з показників діяльності підприємства залежить від безлічі різних факторів. Якщо детально вивчати вплив чинників на величину економічного показника, то буде отримано найбільш точний результат аналізу і оцінка якості діяльності підприємства. Отже одним з найважливіших методичних питань в аналізі економічної діяльності є дослідження і вимірювання впливу різного роду факторів на значення досліджуваних економічних показників. Без всебічного і глибокого аналізу факторів неможливо прийти до обґрунтованого висновку про результативність діяльності, не можна виявити резерви виробництва, а й, відповідно, обґрунтувати управлінські рішення.

Всі явища і процеси господарської діяльності підприємств знаходяться у взаємозв'язку, взаємозалежності і обумовленості. Одні з них безпосередньо пов'язані між собою, інші - опосередковано. Наприклад, на величину валової продукції безпосередній вплив надають такі чинники, як чисельність працюючих та рівень продуктивності їхньої праці. Всі інші фактори впливають на цей показник побічно.

Кожне явище можна розглядати як причину і як результат. Наприклад, продуктивність праці можна розглядати, з одного боку, як причину зміни обсягу виробництва, рівня її собівартості, а з іншого - як результат зміни ступеня механізації та автоматизації виробництва, удосконалення організації праці і т.д.

Кожен результативний показник залежить від численних і різноманітних факторів. Чим більш детально досліджується вплив факторів на величину результативного показника, тим точніше результати аналізу та оцінка якості роботи підприємств. Звідси важливим методологічним питанням в аналізі господарської діяльності є вивчення та вимірювання впливу факторів на величину досліджуваних економічних показників. Без глибокого і всебічного вивчення факторів не можна зробити обґрунтовані висновки про результати

діяльності, виявити резерви виробництва, обґрунтувати плани й управлінські рішення.

Узагальнюючий показник складається під впливом цілком певних економічних та інших факторів. Фактори - це елементи, причини впливають на цей показник або на ряд показників. В такому розумінні економічні фактори, як і економічні категорії, що відображаються показниками, носять об'єктивний характер. З точки зору впливу факторів на дане явище чи показник треба розрізняти фактори першого, другого, ..., n-го порядків. Різниця понять «показник» і «фактор» умовно, так як практично кожен показник може розглядатися як фактор іншого показника більш високого порядку і навпаки.

Від об'єктивно обумовлених факторів треба відрізнити суб'єктивні шляхи впливу на показники, тобто можливі організаційно-технічні заходи, за допомогою яких можна впливати на фактори, що визначають даний показник. Фактори в економічному аналізі можуть класифікуватися за різними ознаками. Так, фактори можуть бути загальними, тобто впливають на ряд показників, або приватними, специфічними для кожного показника. Узагальнюючий характер багатьох факторів пояснюється зв'язком і взаємної обумовленістю, які існують між окремими показниками.

Виходячи із завдань аналізу ефективної діяльності важливе значення має класифікація факторів, розподіл їх на внутрішні (які в свою чергу поділяються на основні і неосновні) і зовнішні.

На думку А. Г. Гончарука, до внутрішніх факторів відносяться:

- склад, технічний рівень і ступінь зносу основних фондів;
- склад, рівень підготовки, мотивація і кваліфікація персоналу;
- якість управління і організації роботи внутрішніх служб (інформаційної, транспортної, постачання і збуту, складської та ін);
- система оплати праці, матеріального і соціального стимулювання персоналу.

До зовнішніх належать такі чинники [4, с. 35]:

- соціально-політичні фактори (політична стабільність, кризи, ступінь соціальної нерівності, військові конфлікти, інтеграція і сепаратизм);
- фінансово-валютні фактори (процентні ставки, динаміка курсів валют, стабільність і кризи на фінансових ринках);
- економічні і кон'юнктурні фактори (наявність сировинних, матеріально-технічні і трудових ресурсів, ціни, рівень конкурентности ринків);
- державне регулювання (податки, тарифи, квоти, граничні ціни, ліцензії, заборони, нетарифні бар'єри);
- науково-технічні фактори (рівень розвитку техніки, доступність придбання або можливість розробки власних інновацій);
- природно-кліматичні чинники (наявність і доступність корисних копалин, кліматичні умови, природні катаклізми);
- психологічні чинники (економічні цінності і норми поведінки, традиції, звичаї, менталітет, релігійні установки);
- інші зовнішні фактори (глобальні чинники під час роботи на світових ринках, господарське законодавство, синергія та ін.).

Разом з тим у багатьох випадках при розвинених виробничих зв'язках і відносинах на результати роботи кожного підприємства значною мірою впливає діяльність інших підприємств, наприклад, рівномірність і своєчасність поставок товарів, їх якість, вартість, кон'юнктура ринку, інфляційні процеси та ін.

Нерідко на результати роботи підприємств відображаються зміни в галузі спеціалізації та виробничої кооперації. Ці фактори є зовнішніми. Вони не характеризують зусилля даного колективу, але їх дослідження дозволяє точніше визначити ступінь впливу внутрішніх причин і тим самим більш повно виявити внутрішні резерви виробництва.

Для правильної оцінки діяльності підприємств фактори необхідно розділити ще на об'єктивні і суб'єктивні.

Об'єктивні не залежать від волі і бажань людей, наприклад, стихійне лихо. На відміну від об'єктивних суб'єктивні причини залежать від діяльності окремих людей, підприємств, організацій та установ.

Фактори можуть також ділитися на загальні та специфічні. До загальних відносяться фактори, які діють у всіх галузях економіки. Специфічними є ті, які діють в умовах окремої галузі економіки або підприємства. Такий розподіл факторів дозволяє повніше врахувати особливості окремих підприємств, галузей виробництва і зробити більш точну оцінку їх діяльності.

За терміном дії на результати виробництва розрізняють фактори постійні та змінні. Постійні фактори впливають на досліджуване явище безперервно протягом усього часу. Вплив же змінних факторів проявляється періодично, наприклад, освоєння нової техніки, нових видів продукції, нової технології виробництва і т.д.

Велике значення для оцінки діяльності підприємств має розподіл факторів на інтенсивні та екстенсивні. До екстенсивних відносяться чинники, які пов'язані з кількісним, а не якісним приростом результативного показника. Інтенсивні фактори характеризують ступінь зусилля, напруженості праці в процесі виробництва.

Якщо при аналізі ставиться мета виміряти вплив кожного фактора на результати господарської діяльності, то їх поділяють на кількісні і якісні, складні і прості, прямі і непрямі, вимірні і незмірні.

Кількісними вважаються фактори, які виражають кількісну визначеність явищ (кількість робітників, устаткування і т.д.). Якісні чинники визначають внутрішні якості, ознаки та особливості досліджуваних об'єктів (продуктивність праці і т.д.).

Більшість досліджуваних в аналізі чинників складаються з декількох елементів. Однак є й такі, які не розкладаються на складові частини. У зв'язку з цим фактори діляться на складні (комплексні) прості (елементні).

Прикладом складного чинника є продуктивність праці, а простого - кількість робочих днів у звітному періоді.

Як уже зазначалося, одні фактори безпосередньо впливають на результативний показник, інші - непрямі. Залежно від цього розрізняють чинники першого, другого, третього і наступних рівнів підпорядкування. До факторів першого рівня відносяться ті, які безпосередньо впливають на результативний показник. Фактори, які визначають результативний показник побічно, за допомогою факторів першого рівня, називаються факторами другого рівня т.д. Кількість відпрацьованих днів одним працівником і середньоденна вироблення - фактори другого рівня щодо валової продукції. До факторів ж третього порядку належать тривалість робочого дня і середньогодинна вироблення.

Отже, аналізуючи діяльність підприємства необхідно вирішити важливу проблему - очистити основні показники від впливу зовнішніх і побічних чинників з тим, щоб показники, прийняті для оцінки ефективності діяльності підприємства та визначення рівня матеріального стимулювання, краще відображали власні досягнення трудових колективів підприємств.

Таким чином, щоб оцінити вплив факторів на ефективність діяльності підприємства, необхідно проведення економічного аналізу, за допомогою якого вивчаються і оцінюються факти і процеси комерційної діяльності.

1.3 Методичні підходи до оцінки ефективності господарсько-фінансової діяльності підприємства

Визначення ефективності господарської діяльності має важливе як наукове, так і практичне значення. За її допомогою можна оцінити ефективність роботи підприємства, проаналізувати сумарний ефект різних її структурних підрозділів, визначити стратегію розвитку, розробити план дій на перспективу, встановити результати використання витрачених ресурсів: засобів виробництва, робочої сили і т. д. Формування системи показників ефективності господарської діяльності підприємства має: [16, с. 92].

- створювати передумови для виявлення резервів росту ефективності;
- відображати витрати всіх ресурсів, що споживаються на підприємстві;
- стимулювати використання всіх резервів, наявних на підприємстві.

Науковий дослідник В. Ковальов виділяє три основні системи критеріальних показників ефективності господарської діяльності: [17, с. 31].

1) система, заснована на остаточних результатах господарської діяльності підприємства, яка містить показники: прибуток до оподаткування, оподатковуваний, чистий прибуток, собівартість, виручка від реалізації, обсяг виробництва, термін окупності інвестицій та інші.;

2) система, заснована на результативності, якості та складності трудової діяльності, яка містить показники: продуктивність праці, темпи зростання продуктивності і заробітної плати, частка фонду оплати праці в собівартості продукції, втрати робочого часу, фондоозброєність праці, трудомісткість продукції, чисельність персоналу і т. ін.;

3) система, заснована на формах і методах роботи з персоналом, яка охоплює показники: плинність кадрів, рівень кваліфікації персоналу, співвідношення виробничого й адміністративно-управлінського персоналу, рівномірність його завантаження, витрати на одного працівника, витрати на управління, соціально-психологічний клімат у колективі тощо.

У системі показників ефективності господарської діяльності суб'єкта господарювання можна виділити такі групи показників:

- ефективності використання основних засобів (табл. 1.1.) [18, с. 282];
- ефективності використання оборотних коштів (табл. 1.2) [19, с. 99];
- ефективності окремих видів діяльності (табл. 1.3) [21, с. 85];
- узагальнюючі показники ефективності господарської діяльності підприємства (табл. 1.4) [18, с. 287].

Таблиця 1.1.

Показники ефективності використання основних засобів [18, с. 282]

Назва	Характеристика показників	Формула
Фондовіддача	Виражає ефективність використання засобів праці, тобто показує, скільки виробляється готової продукції на одиницю основних виробничих засобів.	$ФВ = ВП/ОЗ$
Фондомісткість	Характеризує вартість основних виробничих фондів, яка припадає на одиницю вартості валової (товарної) продукції.	$Фм = ОЗ/ ВП$
Рентабельність основних засобів	Характеризує рівень ефективності використання основних засобів.	$Рф = П/ОЗ$
Коефіцієнт інтенсивного використання обладнання	Визначається відношенням фактичної продуктивності основного технологічного устаткування до його нормативної продуктивності.	$К_{інт} = ВП/П_{обл}$
Коефіцієнт змінності обладнання	Показує, скільки змін працює обладнання.	$Кз = К_{ст.зм.} / n$

де ВП – обсяг реалізованої продукції (за гуртовими цінами) за рік;

ОЗ – середньорічна вартість основних засобів;

П – прибутку, одержаний за певний період;

Побл – виробнича потужність обладнання у відповідних показниках;

Кзм – кількість відпрацьованих верстато-змін;

n – кількість одиниць обладнання.

Отже, ефективність діяльності будь-якого підприємства залежить від

основних засобів, які використовуються у процесі виробництва. Основними проблемами є їхнє збереження, переоснащення для подальшої роботи на підприємстві. Збільшення обсягу виробництва відбувається завдяки ефективному використанню основних фондів. Таким чином, проблема ефективності стає на перший план у процесі вивчення і дослідження роботи підприємств.

Таблиця 1.2.

Показники ефективності використання оборотних коштів [19, с. 99]

Назва	Характеристика показників	Розрахунок
Коефіцієнт оборотності	Показником ефективності використання оборотних коштів.	$K_{об} = ВП/ОК$
Коефіцієнт завантаження	Характеризує величину оборотних коштів на 1 грн. реалізованої продукції.	$K_{зав} = ОК / ВП$
Тривалість обороту	Тривалість в днях одного обороту.	$T_{об} = Д/K_{об}$
Рентабельність оборотних коштів	Відношення прибутку (П), одержаного за певний період, до середніх залишків оборотних фондів за той самий період (ОК).	$R_{ф} = П/ОК$

де ОК – середні залишки оборотних коштів;

Д – кількість днів у періоді;

$K_{об}$ – коефіцієнт оборотності.

Отже, ефективність використання оборотних активів на підприємстві має важливе значення, оскільки справляє значний вплив на загальну ефективність всієї сукупності засобів, залучених підприємством. Це пояснюється тим, що тривалість обороту основних і оборотних засобів суттєво відрізняється через принципові відмінності за характером участі у виробничому процесі основних та оборотних фондів. Якщо перші неодноразово беруть участь у процесі виробництва, то оборотні фонди — один раз, повністю споживаючись у кожному його циклі. Обороти основних фондів вимірюються роками, водночас як оборотні фонди і фонди обігу

протягом року здійснюють, як правило, декілька оборотів.

Таблиця 1.3.

Показники ефективності використання капітальних вкладень [21, с. 85]

Назва	Характеристика показників	Розрахунок
Коефіцієнт ефективності капітальних вкладень	Визначає абсолютну ефективність інвестицій	$E_p = \Delta\Pi / KB$
Термін окупності капітальних вкладень	Період часу в роках, за який побудоване чи реконструйоване підприємство забезпечує накопичення прибутку в розмірах, що дорівнюють здійсненим капітальним вкладенням	$T_{op} = KB / \Delta\Pi$
Зведені витрати	Дорівнює сумі поточних витрат на одиницю продукції за і-м варіантом (C_i) та добутку нормативного коефіцієнта ефективності (E_n) та питомих (на одиницю продукції) капітальних вкладень за і-м варіантом. Найкращим буде варіант з мінімальним значенням зведених витрат	$z_i = C_i + E_n K_i \rightarrow \rightarrow \min$

де $\Delta\Pi$ – щорічний приріст прибутку від здійснення капітальних вкладень;

KB – сума капітальних вкладень.

Отже, капітальні вкладення через певний відтинок часу переходять у виробничі фонди, які долучаються до виробництва і дають ефект.

Останній характеризує економічні, соціальні чи інші результати та господарську доцільність капітальних вкладень.

Отже, вищенаведені показники економічної ефективності діяльності підприємств використовують для проведення економічного аналізу. Вони дають комплексну оцінку ефективності використання основних засобів, оборотних коштів, капітальних вкладень і дають змогу визначити сильні та слабкі сторони діяльності підприємства для того.

Таблиця 1.4.

Узагальнюючі показники ефективності діяльності підприємства
[18, с. 67]

Назва	Характеристика показників	Розрахунок
Ефективність господарської діяльності	Визначається кількістю чистого доходу, який припадає на одиницю активу підприємства	$E_{гд} = Д / А$
ROE	Це фінансовий коефіцієнт, що характеризує ефективність використання власного капіталу. Показує, яка віддача (норма прибутку) на вкладений власний капітал	$ROE = (ЧП/ВКсер) * 100$

де Д – чистий дохід підприємства;

А – активи підприємства;

ROE - Рентабельність власного капіталу

ВКсер – середньорічний власний капітал;

ЧП – чистий прибуток.

Для решти показників, крім узагальненого подання їх у таблицях, наводяться також більш детальні коментарі стосовно їх змісту та методології визначення. Що стосується оцінювання ефективності капітальних вкладень, які є також невід’ємними елементами в господарській діяльності підприємства, то розрізняють абсолютну та порівняльну ефективність капітальних вкладень. Абсолютна ефективність капітальних вкладень показує загальну величину їх віддачі; порівняльна ефективність розраховується з метою визначення кращого з можливих варіантів (проектів) інвестування виробництва [19, с. 85].

Узагальнюючий, кінцевий результат роботи підприємства оцінюється рівнем ефективності його господарської діяльності: загальним обсягом одержаного прибутку та в розрахунку на одиницю ресурсів. Прибуток та відносний показник прибутку – рентабельність є основними показниками ефективності роботи підприємства, які характеризують інтенсивність

господарювання [19, с. 117].

Життєдіяльність підприємства багато в чому залежить саме від того, якою мірою забезпечена фінансова віддача ресурсів та наскільки досягається рівень прибутковості в процесі формування витрат.

Співвідносити витрати і доходи – головне завдання кожного учасника господарської діяльності [19, с. 120].

Водночас абсолютна сума прибутку не характеризує рівня ефективності господарської діяльності. Щоб зробити висновок про рівень ефективності господарювання, отриманий прибуток необхідно порівняти з понесеними витратами або активами, які забезпечують підприємницьку діяльність, тобто визначити рентабельність.

Рентабельність має кілька модифікованих форм залежно від того, які саме прибуток і ресурси (витрати) використовують у розрахунках [20, с. 74].

Передусім розрізняють рентабельність капіталу (ROE) — відношення чистого прибутку до середнього за період розміру власного капіталу, рентабельність продукції (відношення чистого прибутку до собівартості продукції) і рентабельність активів (ROA) - відношення операційного прибутку до середнього за період розміру сумарних активів [20, с. 78].

Зміна рівня того чи іншого показника рентабельності залежить від зміни економічних та організаційно-технічних факторів виробництва та реалізації продукції (робіт та послуг). Тому аналізуючи стан рентабельності підприємства необхідно визначити, які фактори більше впливали на підвищення чи зниження рівня рентабельності й розробити відповідні заходи підвищення ефективності діяльності підприємства [20, с. 89].

Як узагальнюючий показник результатів діяльності підприємств часто використовується показник прибутку [1,2,3,4]. Але, на думку А.Д. Шеремета, прибуток в абсолютному вираженні не має властивості сукупного ефекту, він містить в собі такі фактори, як собівартість продукції, збільшення обсягу продукції, її якості і асортименту й т.і., але не відображає результати застосування ресурсів, тобто авансування капіталу, що проявляється тільки в

показнику рентабельності [9, с. 101].

А на думку Марка Брауна «компанія може демонструвати прибуток у бухгалтерському балансі, але у дійсності працювати у збиток, якщо згадати про вартість капіталу, необхідного для управління бізнесом. Тому прибуток може виявитися тим показником, який вводить менеджерів в оману при оцінці фінансового успіху» [13, с. 180].

Але ні 20, ні 30 часткових показників не можуть замінити одного узагальнюючого показника, який дасть змогу визначити рівень економічної ефективності виробництва, який досягнуто на даному підприємстві; наскільки він відрізняється від рівня минулого року або від рівня, досягнутого на іншому підприємстві. Крім цього, окремі складові ефективності виробництва найчастіше змінюються в різних співвідношеннях і напрямках. Цим об'єктивно обумовлена необхідність конструювання узагальнюючих показників, за рівнем і динамікою яких можна судити про зміну ефективності виробництва в цілому.

Цікавий підхід до оцінки ефективності виробництва пропонує А.Кулик, який вважає, що вимірювання ефективності виробництва показником рівня рентабельності спрямовано на збільшення прибутку й сприяє росту цін. Ріст рівня рентабельності перекидає дійсний стан ефективності виробництва.

У зв'язку з цим в якості показника загальної економічної ефективності виробництва пропонується використовувати величину, обернено пропорційну ціні одиниці продукції. У такому випадку мірою судження про ефективність виробництва буде служити зниження цін на продукцію, яка випускається [12, с. 66].

Для загальної оцінки ефективності діяльності використовують різні методи, які наведені на рис. 1.2 [14, с. 45]. Наприклад, метод сум – це суми приростів індексів, які характеризують зміни продуктивності праці, фондівіддачі, матеріалівіддачі); метод суми місць, яких дістали підприємства по різним відібраним показникам: найменша сума місць означає перше місце в рейтингу підприємства і т.д [14, с. 46].

Метод бальної оцінки, коли кожен показник має свій вагомий бал і в балах же оцінюється приріст показників по певній шкалі (в теорії керування для цієї мети були розроблені способи об'єднання різних показників, не пов'язані з їх підсумовуванням і розподілом (векторна оптимізація, область Каретто й ін.); “метод відстаней” для рейтингової оцінки об'єктів аналізу; метод розрахунку середньгеометричної (середньоарифметичної) величини із приватних показників, виражених у відносній формі [14, с. 46 - 48].

Рис 1.2. Методи загальної оцінки ефективності діяльності підприємства [14, с. 45]

Загальним недоліком розглянутих методик є їх слабка економічна обґрунтованість, оскільки одержувані на їх основі узагальнюючі показники

не мають економічної сутності, але вони широко використовуються для цілей порівняльної комплексної оцінки ефективності діяльності.

У математичній статистиці обґрунтовані пропозиції про доцільність використання багатофакторних рівнянь регресії, з яких по кожному показнику розраховуються коефіцієнти еластичності (коефіцієнт еластичності показує, на скільки відсотків у середньому змінюється функція зі зміною аргументу на один відсоток при фіксованому значенні інших аргументів).

Вони відображають залежність загальних показників від виробничих факторів, дозволяють точно визначити фактор, по якому виявляються резерви підвищення результативності господарської діяльності; дозволяють виявити об'єкти з більш високим рівнем ефективності; надають можливість кількісно виміряти економічний ефект від впровадження передового досвіду і проведення організаційно-технічних заходів [14, с. 57].

Більш суттєвим підходом до загальної оцінки ефективності виробництва є метод визначення приросту ресурсу на 1% приросту обсягу продукції та метод визначення частки впливу інтенсифікації на збільшення продукції, взяте за 100% [14, с. 60]. Частка впливу екстенсивного фактора на приріст продукції визначається як відношення темпу приросту кожного виду ресурсів до темпу приросту продукції, а частка впливу інтенсивного фактора – як різниця між одиницею і часткою впливу екстенсивного фактора.

Окремі автори пропонують розраховувати економію основних промислово-виробничих фондів, предметів праці, фонду заробітної плати, нормованих оборотних коштів й ін. Перераховані показники характеризують всі основні зміни у виробничій діяльності господарського об'єкта, а отже, і її ефективність. Разом з тим, ця характеристика носить в основному якісний характер.

Кількісна ж оцінка результатів аналізу виробничої діяльності підприємства в цілому за цими показниками неможлива в силу їх непорівнянності. У зв'язку із цим пропонується використовувати метод суми

відносних економій по виробничим і фінансовим ресурсам або показника приросту народногосподарського ефекту в результаті виробничої діяльності господарського об'єкта [14, с. 72].

Головним недоліком вищенаведених методик оцінки і аналізу економічної ефективності діяльності в ринкових умовах господарювання є відсутність залежності їх від конкурентних позицій підприємства і ступеня задоволення ринкового попиту.

Щоб якось врахувати ринковий характер діяльності суб'єктів економіки вживаються спроби доповнити існуючу систему оцінки виробничої діяльності показниками, що відображають конкурентні позиції підприємства.

Для чого використовуються показники питомої ваги продукції підприємства в загальному обсязі аналогічної продукції на ринках збуту, імовірності появи конкурентних видів продукції на ринках підприємства, конкурентоздатності продукції підприємства в порівнянні із продукцією інших фірм.

Однак, і в даній системі показників оцінки підприємницької діяльності практично не приділена увага ступеню задоволення споживчого попиту, а цей показник правомірно віднести до числа основних, тому що підприємницька діяльність орієнтована на одержання підприємницького доходу за рахунок найбільш повного задоволення споживчого попиту при мінімальних затратах і високому рівні якості продукції в гранично короткий термін. Інакше кажучи, у запропонованих методиках відсутні оцінки росту ефективності функціонування підприємства залежно від ступеня задоволення ринкового попиту.

Певною мірою це питання вирішують Г.Е. Куденко, Н.В. Канарська, В.Н. Беленцов, С.И. Севостьянова [7, 17], які вважають, що ефективність виробництва повинна відповідати на два основних питання: наскільки економічно ефективно здійснюється і на якій основі розвивається виробництво на даному підприємстві і якою мірою підприємство задовольняє ряд вимог, які ставляться з боку споживачів до виробленої їм продукції.

У зв'язку з цим для оцінки рівня ефективності пропонується використовувати показник якості економічного розвитку (який відповідає на перше питання) і показник споживчої вартості продукції (який відповідає на друге питання). Ці показники дозволяють здійснити соціально-економічну оцінку ефективності виробництва.

Система показників ефективності виробництва (діяльності) первинних суб'єктів господарювання наведена у таблиці 1.5 [15, с. 172].

Для всебічної оцінки рівня і динаміки абсолютної економічної ефективності виробництва, результатів виробничо-господарської і комерційної діяльності підприємства поряд з наведеними основними слід використовувати також специфічні показники, що відбивають ступінь використання кадрового потенціалу, виробничих потужностей, устаткування, окремих видів мінеральних ресурсів тощо [15, с. 176].

Таблиця.1.5.

Система показників ефективності виробництва [15, с. 172]

Узагальнюючі показники	Показники ефективності використання		
	праці (персоналу)	виробничих фондів	оборотних коштів
Виробництво продукції на одиницю витрат ресурсів	Темпи зростання продуктивності праці	Загальна фондоддача (за обсягом продукції)	Оборотність оборотних коштів
Прибуток на одиницю загальних витрат	Частка приросту продукції за рахунок зростання продуктивності праці	Фондоддача активної частини основних фондів	Рентабельність оборотних коштів
Рентабельність виробництва	Відносне вивільнення працівників	Рентабельність основних фондів	Відносне вивільнення оборотних коштів
Затрати на одиницю товарної продукції	Коефіцієнт використ. корисного фонду робочого часу	Фондомісткість одиниці продукції	Питомі капітальні вкладення (на одиницю приросту потужності або продукції)
Частка приросту продукції за рахунок інтенсифікації виробництва	Трудомісткість одиниці продукції	Матеріаломісткість одиниці продукції	Рентабельність капітальних вкладень

--	--	--	--

Отже, кожен з наведених підходів має свої спрямованість і переваги, але слід зауважити, що більшість методик, які сьогодні використовуються в Україні для оцінки і аналізу ефективності діяльності підприємств, має ряд недоліків: вони дозволяють визначити і проаналізувати ефективність діяльності «ізолюваних» від ринкових умов підприємств.

Дозволяють повною мірою визначити і проаналізувати вплив внутрішніх факторів на ефективність, але практично не враховують вплив зовнішніх ринкових; не дають змоги оцінити ефективність функціонування капіталу підприємства, втіленого у знаннях і кваліфікації співробітників, здатність підприємства утримувати й залучати нових клієнтів, рівень корпоративної культури; в ряді випадків загальноприйняті показники оцінки ефективності не пов'язані між собою взаємозалежністю.

Отже, підводячи підсумок першого розділу, можна відзначити, що показники ефективності діяльності підприємства розраховуються не заради самих показників, а для обґрунтування управлінських рішень.

По-перше, ці розрахунки потрібні для оцінки рівня використання різних видів витрат і ресурсів, здійснюваних організаційно-технічних і соціально-економічних заходів, загальної результативності виробничо-господарської діяльності підприємства впродовж певного періоду часу.

По-друге, за їх допомогою визначають найкращі варіанти господарських рішень: застосування нової техніки, технології та організації виробництва, нарощування виробничих потужностей, підвищення якості і оновлення асортименту продукції тощо.

Одним із компонентів оціночного процесу є методичний інструментарій, що використовується. Використання відповідного методичного інструментарію зумовлено завданнями оцінки.

З приводу завдань оцінки ефективності діяльності підприємства науковці висловлюють різні думки. Проте, враховуючи, що результати оцінки слугують підґрунтям для прийняття відповідного управлінського

рішення щодо подальшого розвитку підприємства, до основних завдань оцінки ефективності діяльності підприємства відносять наступні:

а) визначення досягнутого рівня ефективності діяльності підприємства;

б) дослідження причин, що зумовили такий рівень ефективності;

в) виявлення резервів підвищення ефективності діяльності підприємства у прогностичному періоді [21, с.17]. Щодо методичних засад, то, за оглядом літератури [20,21,22], визначено відсутність єдиного підходу до оцінювання ефективності діяльності підприємства, що є об'єктивним та зумовлено неоднозначністю позицій науковців у трактуванні природи виникнення та функціонування підприємства. Пропонуючи вирішення проблеми оцінки ефективності діяльності підприємства, дослідники спираються на фінансову чи вартісну модель підприємства, аргументують доцільність використання технології DEA, системи збалансованих показників, процесно-орієнтовного аналізу та ін. [22, с.46].

Як вихідна інформація для формування фінансової моделі підприємства використовуються дані періодичної звітності. Хоча напрями, перелік показників та шкали, що використовуються для остаточних висновків, у різних методиках є різними, проте використання фінансової моделі, як базового підходу, дозволяє отримати об'єктивні висновки як щодо досягнутих результатів так і чинників, що їх зумовили.

Об'єктивність і неупередженість висновків – основна перевага фінансових моделей порівняно з іншими. Проте, фінансові моделі не вільні й від недоліків.

По-перше, висновок щодо ефективності господарської діяльності, що отримано лише за внутрішньої інформації окремого підприємства, є неповним. Підприємство є відкритою системою і результати його діяльності залежать також і від чинників зовнішнього середовища, що не представлені у фінансових моделях. Можна погодитись із наведеним зауваженням, проте існує суперечливе положення, що фінансові моделі взагалі не враховують

чинники зовнішнього середовища та їх наслідки, про що зазначено у праці [23, с. 16]. Вплив зовнішнього середовища на ефективність діяльності підприємства, хоча непрямо, а опосередковано, проте відображено у величині та динаміці показників обсягу закупівлі та реалізації, обсягу поточних витрат, чистого прибутку та ін. Так, показник товарообороту та його динаміка це не лише показник вдалої цінової політики торговельного підприємства, але й показник реалізованого попиту, індикатор життєвого рівня населення.

Величина поточних витрат та фінансові результати торговельного підприємства – результат впливу як внутрішніх, так і зовнішніх чинників, а саме податкової політики держави, встановлених розмірів мінімальної заробітної платні, тарифів на послуги сторонніх організацій (електроенергія, водопостачання), розмір плати за землю та ін. Ще один недолік методик, що побудовані за використання фінансової інформації підприємства, що виділяють, неможливість отримання прогностичних показників ефективності [24, с.48]. Дана позиція також є сумнівною, адже у прогнозуванні використовуються різні методи, в тому числі й методи екстраполяції за часовими рядами, а також статистичні методи, що дозволяють здійснювати розрахунки економічної ефективності на прогностичний період.

Як універсальний критерій оцінювання ефективності діяльності застосовують вартість підприємства. За думкою Т. Момот «... саме ринкова вартість підприємства служить найкращим доказом ефективності управління та показником інвестиційної привабливості» [25, с. 21]. За дотримання вартості як критерію ефективності зростання вартості визнається ознакою ефективності діяльності. У межах означеного підходу виділяють різні методи оцінки підприємства, що базуються на визначенні грошових потоків, чистої наведеної та доданої вартості [26, с 41].

Моделі, що побудовані на вартісній концепції підприємства, в повній мірі відповідають основним завданням оцінки ефективності діяльності.

Концепцію EVA, що отримала найбільше розповсюдження серед

концепцій вартості, використовують не лише під час визначення, але під час управління вартістю підприємства. Виділивши чинники вартості, науковці обґрунтовують шляхи підвищення EVA, а саме:

- підвищення операційного прибутку за постійних витрат на залучення капіталу;
- здійснення додаткового інвестування в проекти, доходність яких перевищує витрати на залучення капіталу;
- вивільнення капіталу, що вкладений у діяльність, або майно, дохід від яких не покриває витрат на залучення капіталу [27, с. 43].

Попри переваги, що мають моделі, побудовані за використання критерію вартості, дотримання означеного підходу також має недоліки. Так, за різних методів оцінки, вартість підприємства визначається на основі потенційного прибутку (метод заміщення), майбутніх грошових потоків (метод непрямой капіталізації доходу), даних про підприємство-аналог (метод публічної компанії-аналога), даних про розвиток ринку (опційний підхід).

Проте нерозвиненість українського фондового ринку та значний ризик помилки у прогнозах майбутніх грошових потоків обмежують використання вартісних моделей під час оцінювання ефективності діяльності вітчизняних підприємств.

Близькою до фінансових моделей та моделей, що побудовані на засадах вартісної концепції підприємства, є технологія DEA (Аналіз Середовища Функціонування) [28, с.77].

Схожість технології DEA з фінансовими моделями – у багатомірності критеріїв, що використовуються під час оцінки ефективності діяльності. З моделями вартісної концепції технологію DEA поєднує урахування зовнішнього середовища.

Сутність технології DEA полягає у побудові гіперповерхні (множини виробничих можливостей) та розміщенні сукупності об'єктів у n-мірному просторі вхідних-вихідних параметрів. З огляду технології DEA,

підприємства, координати яких розташовані нижче гіперповерхні, працюють менш ефективно, адже межа гіперповерхні свідчить, що існує підприємства, що працюють краще.

Використання технології DEA для підприємства дозволяє отримати кількісну міру ефективності (відстань до ефективної гіперповерхні); визначити заходи підвищення ефективності діяльності (вихід на ефективну гіперповерхню шляхом варіювання вихідної інформації).

До недоліків технології DEA слід віднести складність самого методичного інструментарію, що обмежує його застосування переважно у великих підприємствах. Також використання технології DEA не дає повної відповіді щодо чинників, що вплинули на ефективність діяльності, а обмежується визначенням напрямів, що потребують дослідження. У вирішенні проблеми оцінки ефективності діяльності значну роль відводять системі збалансованих показників [28, с.103].

Модель BSC, що запропонована Р. Капланом та Д. Нортеном [29, с.12], передбачає включення до системи оцінювання діяльності підприємства не лише фінансових, але й нефінансових показників, що вирішує проблему зв'язку операційної діяльності підприємства зі стратегією та вартісними чинниками. BSC – модель Нортена-Каплана побудована на основі чотирьох перспектив (навчання та кар'єрне зростання, внутрішні бізнес- процеси, взаємовідносини з клієнтами, фінанси), розвиток кожної з яких описується як фінансовими так і нефінансовими показниками.

Концепція зв'язку корпоративної стратегії з фінансовими та нефінансовими показниками реалізована не лише в моделі Нортена-Каплана [28, с.35].

Значною перевагою моделей, що побудовані за принципом системи збалансованих показників є зв'язок майбутніх цілей підприємства та уже досягнутих параметрів діяльності, а також можливість оцінити розвиток підприємства за різних рівнів. Проте і дані моделі не вільні від недоліків, одним із яких називають відсутність пріоритетного показника оцінки

ефективності, що унеможлиблює порівняння різних стратегій. За використання системи збалансованих показників також ускладнюється порівняльна оцінка ефективності діяльності підприємств у конкурентній групі [29, с.38].

Окремий підхід до оцінювання ефективності діяльності підприємства запропоновано М. Мейєром. Згідно з М. Мейєром товар (послуга) створюється на підприємстві в результаті визначених бізнес-процесів [30, с.62]. Створення товару (послуги) супроводжується виникненням витрат. У результаті реалізації товару (послуги) споживачу підприємство отримує доходи. Порівняння доходів та витрат, що виникають за реалізації виділених бізнес-процесів дозволяє оцінити рентабельність виробництв окремих товарів та послуг. Таким чином, на відміну від фінансової моделі ефективності підприємства, що ґрунтується на сприйнятті підприємства, як системи, в моделі М. Мейєра (АВРА) увагу акцентовано на процесах.

Автор відзначає, що результати діяльності з'являються саме з бізнеспроцесів компанії та, згідно з висунутою тезою, будує «ланцюг корпоративної ефективності», що передбачає виділення окремих бізнес-процесів [30, с. 89].

Перевагою моделі АВРА, порівняно з іншими (наприклад технологія DEA), є поглиблене дослідження внутрішньої ефективності підприємства та чинників, що її зумовлюють. Використання моделі АВРА передбачено на всіх рівнях управління та сегментах споживачів.

Специфічним для моделі АВРА є те, що критерієм під час прийняття управлінського рішення стає не мінімізація витрат, а порівняння доходів та витрат, що може бути отримано за реалізації товару (послуги). Як зазначає М. Мейєр «ключовими критеріями прийняття рішення стають знання про те, чим я займаюсь, скільки це коштує і скільки споживач готовий заплатити – навіть за ускладнення операційного середовища» [30, с. 104].

Дотримання процесно-орієнтовного підходу дозволяє вирішити завдання оцінювання ефективності діяльності підприємства в повній мірі,

адже ґрунтується на сегментуванні ефективності діяльності за процесами, видами діяльності та споживачами.

Проте, попри переваг, модель АВРА також має й недоліки. Один із них – складність виділення самих бізнес-процесів у межах підприємства. За використання процесно-орієнтовної моделі оцінювання ефективності діяльності підприємства необхідно не лише розмежувати основні та допоміжні процеси виробництва товару (послуги), але й виділити, відповідно, витрати та доходи, що генеруються ними, що потребує організації відповідної систем обліку [30, с. 116].

Окрім цього звертають увагу також на складнощі, що виникають під час розробки системи матеріального стимулювання для працівників допоміжних підрозділів [30, с. 120]. Модель АВРА спрямована на оцінку переважно внутрішньої ефективності. Через обмеженість доступу до інформації за процесно-орієнтовного підходу здійснити порівняльну оцінку ефективності діяльності у конкурентній групі складно .

Отже, жоден із методичних підходів до оцінювання ефективності діяльності підприємства, що розглянуто, не має уніфікований характер та не може бути реалізований без певних застережень. Так, використання технології DEA дозволяє здійснити порівняльну оцінку ефективності діяльності у групі конкурентів, а модель АВРА – управляти внутрішнім середовищем підприємства; модель АВРА ґрунтується на акцентуванні інтересів власника через виділення інтересів споживачів, а модель BSC передбачає урахування інтересів широкого кола зацікавлених осіб; фінансова та вартісна моделі оцінки ґрунтуються переважно на об'єктивних даних звітності підприємства, а система збалансованих показників вміщує як фінансові так і нефінансові показники.

Отже, незважаючи на те, що кожний з методичних підходів є специфічним, має як переваги та недоліки, всі вони знаходять використання у практичній діяльності, що підтверджується численністю авторських розробок із оцінювання ефективності діяльності у різних сферах

економічної діяльності.

РОЗДІЛ 2

ДОСЛІДЖЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ГОСПОДАРСЬКО-ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПАТ «УКРПЛАСТИК»

2.1 Аналіз господарсько-фінансової діяльності підприємства

«Укрпластик» - це підприємство, яке виготовляє сучасну полімерну гнучку упаковку для харчової, косметичної, фармацевтичної галузей. Це одне з найстаріших підприємств пакувальної промисловості Східної Європи, засноване в 1927 році у місті Київ. На сьогодні «Укрпластик» - транснаціональна компанія, яка дотримується міжнародних екостандартів, гарантує відмінну якість послуг та забезпечує клієнтам надійне партнерство, входить до ТОП-20 найбільших європейських поліграфічних компаній. Майже 20 років тому компанія розпочала інвестування в розробку новітніх технологій з виробництва гнучких пакувальних матеріалів, безпечних для здоров'я людини та довкілля [56].

ПАТ "УКРПЛАСТИК" виробляє гнучкі пакувальні матеріали, які не містять сполук хлору і при утилізації використаної упаковки не виділяють шкідливих речовин, містять значно менше залишкових розчинників, ніж продукція інших виробників. Це робить матеріали безпечними для організму людини і навколишнього середовища.

За довгі роки роботи, виконано понад 500 експериментальних програм зі створення нових технологій, матеріалів і виробів. Виготовлено сотні дослідних зразків пакувальних матеріалів, отримано понад 30 патентів України та інших держав на винаходи і товарні знаки, опубліковано понад 100 статей та наукових праць.

Компанія постачає продукцію компаніям Центральної та Східної Європи, Росії, інших країн СНД. Такі транснаціональні компанії як Lactalis, Mondelez, Nestle понад 15 років є клієнтами компанії "УКРПЛАСТИК".

В асортиментний ряд пакувальних матеріалів Укрпластик входять [56]:

- Твіст-плівки TWISPAN для обгортання шоколадних цукерок в «перекрутці», «саше», «обтиск з стрічкою». Ці плівки відрізняються прекрасним твіст-ефектом і хорошою «пам'яттю» матеріалу, що дозволяє миттєво змінювати свою форму і зберігати її тривалий час. Твіст-плівки характеризуються високою жорсткістю, хорошим ковзанням, стійкістю до надриву, тріщинах, інших механічних пошкоджень. Вони забезпечують ефективний захист від злипання, висихання, проникнення вологи.

- БОПП-плівки VIPAN і ламінати SOLAN для упаковки типу «Флоупак» і для групової споживчої упаковки. Володіють прекрасними бар'єрними властивостями, мають гладку глянцеvu поверхню;

- Плоскі пакети і стоячі пакети типу «Дой-пак», які виробляються на підприємстві із застібкою, просіченням або реел-шаром. Упаковці надають таку форму і розміри, які дозволяють легко витягувати упакований сипучий продукт. «Зіп» -застежка на пакетах «Дой Пак» забезпечує можливість неодноразового розтину і закривання упаковки.

- Для фасування продуктів глибокого заморожування Укрпластик пропонує фризер-плівки VIPAN і ламінати SOLAN на основі VIPAN.

Вироблена з них гнучка упаковка може витримувати температуру до - 50 ° С і нижче.

Фризер-плівки і гнучкі пакувальні матеріали Укрпластик володіють:

- стійкістю до дії низьких температур;
- високою міцністю і ударостійкістю;
- еластичністю і стійкістю до проколу;
- надійно захищають продукцію від забруднення, висихання, окислення і сублімації;

- забезпечують тривалі терміни зберігання заморожених продуктів;

- мають привабливий зовнішній вигляд продукції;

- стимулюють продажі.

Укрпластик пропонує плівку для пакування широкого кола різних товарів, які наведені на рис. 2.1 [56].

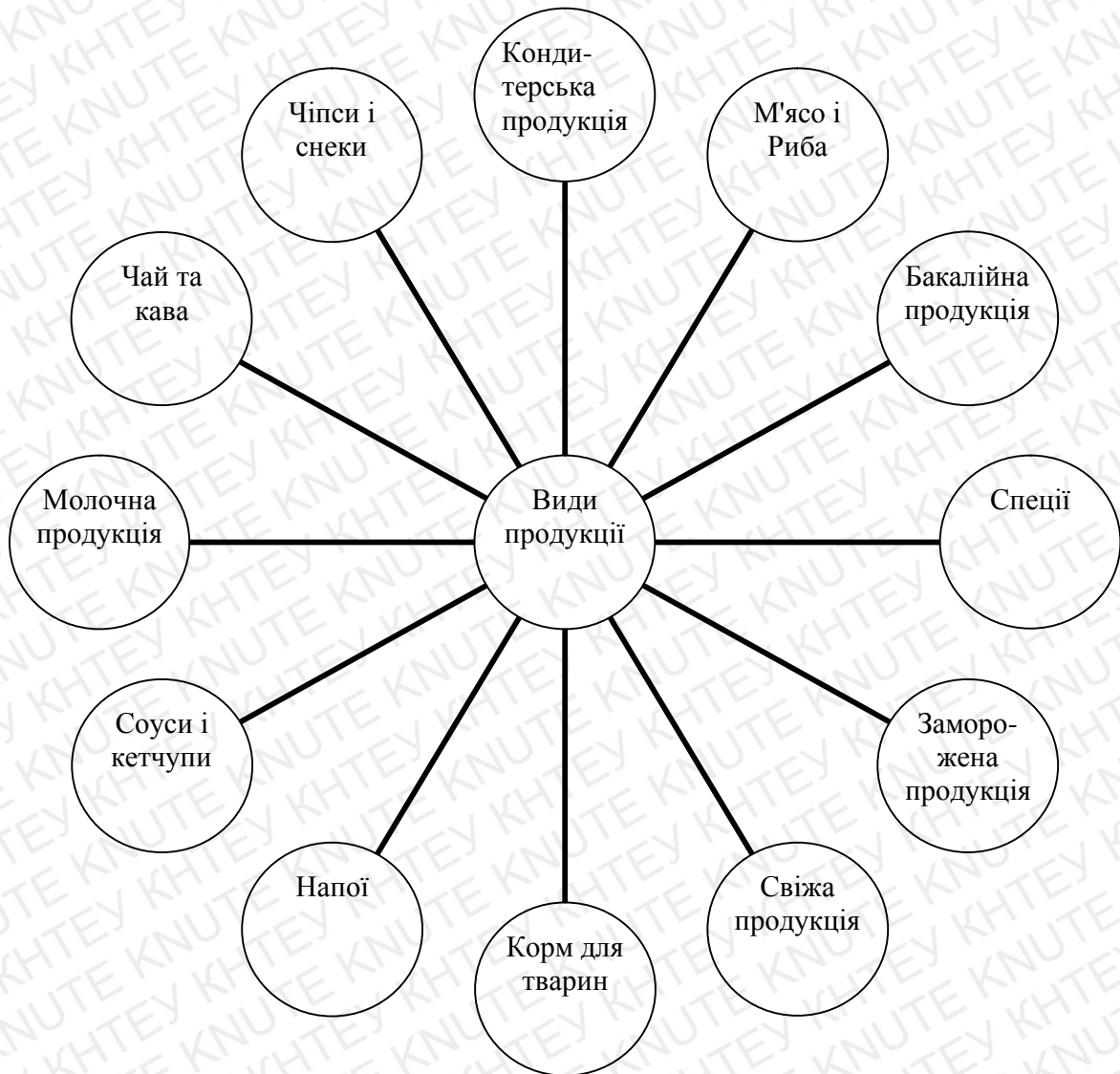

Рис 2.1. Вид продукції, для якої виробляється пакувальна плівка [56]

Стабільність фінансового стану підприємства залежить від правильності та доцільності вкладення фінансових ресурсів у активи, тому для його оцінки необхідно вивчити передусім склад, структуру майна та джерел його утворення, а також причини зміни складу майна та джерел його утворення.

У додатку А наведені результати аналізу складу і структури майна підприємства ПАТ «Укрпластик» у 2015 –2017 роках (обробка даних фінансових звітів Додаток В). Як показує аналіз даних з діаграми на рис. 2.2, загальна вартість активів підприємства зросла на 3,6 % у 2015 році та на

12,9% у 2017 році, порівняно з попереднім. Водночас змінилася структура майна. Частка необоротних активів зменшилась з 68,18% у 2015 році до 60,2 % у 2017 році.

Одночасно збільшилась частка оборотних активів з 31,4% у 2015 році до 39,8 % у 2017 році. Це зумовлено тим, що темпи зростання оборотного капіталу (126,7 % у 2017 році) значно перевищували темпи зростання необоротного капіталу (101,4 % у 2017 році). Така динаміка показників привела до підвищення мобільності майна. Адже оборотний капітал має вищу швидкість обороту, а значить забезпечує більший приріст прибутку. Питома вага активів у загальному складі балансу підприємства ПАТ «Укрпластик» наведена на рис. 2.2. [56].

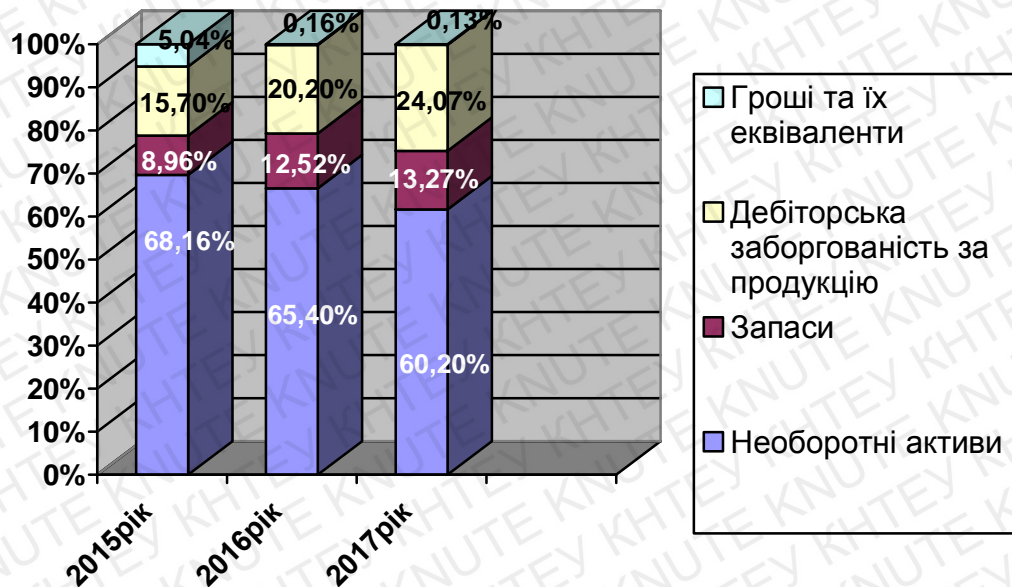

Рис. 2.2. Структура активів ПАТ «Укрпластик» за 2015–2017 роки, %

Зростання оборотного капіталу повинно відбуватись на фоні зростання вартості основних засобів. Якщо умова порушується тривалий час, підривається виробнича база для нарощування обсягів продукції в майбутньому. На підприємстві Укрпластик основні засоби зменшились в абсолютних розмірах, а частка їх скоротилася з 67,6% у 2015 році до 55,8 % у 2017 році. Зростання необоротних активів відбулося за рахунок збільшення на 10,6 % незавершених капітальних інвестицій у 2017 році порівняно з 2016

роком. Для остаточних висновків щодо виправданості таких структурних змін слід детально ознайомитись з статтями незавершених капітальних інвестицій, якщо вони пов'язані з технічним переоснащенням підприємства і введенням у дію нових потужностей, то підприємство в майбутньому збільшить обсяги виробництва.

Певні зміни відбулися у структурі оборотних активів. Найвищими темпами за звітний період зростали дебіторська заборгованість за товари, роботи і послуги (на 31,12 % порівняно з попереднім роком), у результаті чого їхня частка збільшилась з 20% до 24 %. Це — типова тенденція в умовах економічної кризи, і свідчить про збільшення кількості клієнтів, які купують товар у кредит. Але постає питання, наскільки ефективно використовувались вільні грошові кошти.

Як свідчить проведений аналіз, за звітний період зросла на 16 % найменш мобільна частина оборотного капіталу — запаси, їхня частка також підвищилась з 12% у 2016 році до 13% у 2017 році.

Таким чином, оскільки темпи приросту оборотного капіталу значно перевищували темпи приросту необоротного, намітилась тенденція прискорення оборотності всіх сукупних активів, а значить з'явилась можливість збільшити свої прибутки.

Отже, залучені фінансові ресурси в основному були вкладені в оборотні активи, що підвищило фінансову стабільність підприємства. В активі балансу відображається, з одного боку, виробничий потенціал, який забезпечує можливості виробничої діяльності, а з другого — потенціал для здійснення інвестиційної і фінансової діяльності.

У табл. 2.1. [54] наведені основні показники діяльності підприємства ПАТ «Укрпластик» у динаміці. За три досліджувані роки, оборотні активи підприємства різко зросли у 2016 році на 162,9% порівняно з попереднім роком, а вже в наступному 2017 році підприємство розраховалося з поточними зобов'язаннями і їх рівень зменшився порівняно з попереднім аж на 26%.

Динаміка показників діяльності ПАТ «Укрпластик» за 2015-2017 роки, тис.грн

Показники	Обсяг, тис. грн.			Абс. , тис. грн		Темпи приросту, %	
	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2016/ 2015	2017/ 2016	2016/ 2015	2017/ 2016
Оборотні активи	1390890	1596723	2022444	205833	425721	14,8	26,7
Поточні зобов'язання	988861	2600678	1920645	1611817	-680033	162,9	-26,1
Товарно-матеріальні запаси	391306	577894	674929	186588	97035	47,7	16,8
Готові засоби платежу	220382	7315	6732	-213067	-583	-96,7	-7,9
Доходи майбутніх періодів	20558	20558	20558	-	-	-	-
Дебіторська заборгованість	93483	78363	117234	-15120	38871	-16,2	49,6
Швидко ліквідні активи	860698	1089273	1430472	228575	341199	26,6	31,3
Витрати разом	- 2637141	- 2637709	- 2448881	568	-188828	0,02	-7,15
Баланс	4369025	4615609	5082785	246584	467176	5,6	10,1

Товарно матеріальні запаси зростають на 186588 тис. грн у 2016 році і продовжують зростати на 970350 тис.грн у 2017 році. Темп приросту готових засобів платежу у 2016 році склав -96%, а у 2017 році – -7,9%, це означає що підприємство зменшує частку швидколіквідних коштів. Дебіторська заборгованість у 2016 році зменшилась на 15120 тис.грн, тобто, покупці розраховались зі своїми зобов'язаннями перед підприємством, а у 2017 році, цей показник зріс на 38871 тис. грн. Загальні витрати підприємства у 2016 році зросли на 568 тис. грн, а у 2017 році зменшились на 188828 тис.грн.

Отже, економічна криза в Україні 2014 року значно вплинула на стан балансу підприємства. Значно зростає рівень поточних зобов'язань підприємства у 2016, що свідчить про те, що підприємство залучало кошти шляхом короткострокових кредитів. Проте з 2017 року підприємство

розраховується з кредитами, зменшує частку готових засобів платежу, і також спостерігається тенденція по зменшенню витрат у 2017 році.

Аналіз структури майна підприємства необхідно доповнити аналізом динаміки складу і структури джерел фінансових ресурсів, які наведені в додатку Б. За звітний період структура джерел фінансування підприємства змінилась в сторону зменшення частки власного капіталу з 45,34% у 2015 році до 42,27% у 2017 році, збільшились обсяги власного капіталу з 1980993 тис. грн у 2015 році до 2148700 тис. грн у 2017 році. Частка і абсолютні обсяги довгострокових зобов'язань зростають, а от сума поточних зобов'язань різко зросла у 2016 році з 22% до 56%, проте вже в 2017 році також різко і зменшується до 37%. з Така тенденція в структурі джерел фінансування свідчить про зменшення фінансової незалежності (автономії) підприємства.

Можна зробити висновок про те, що увесь приріст активів підприємства було досягнуто за рахунок позикових коштів.

Питома вага пасивів у загальному складі балансу підприємства наведена на рис. 2.3.

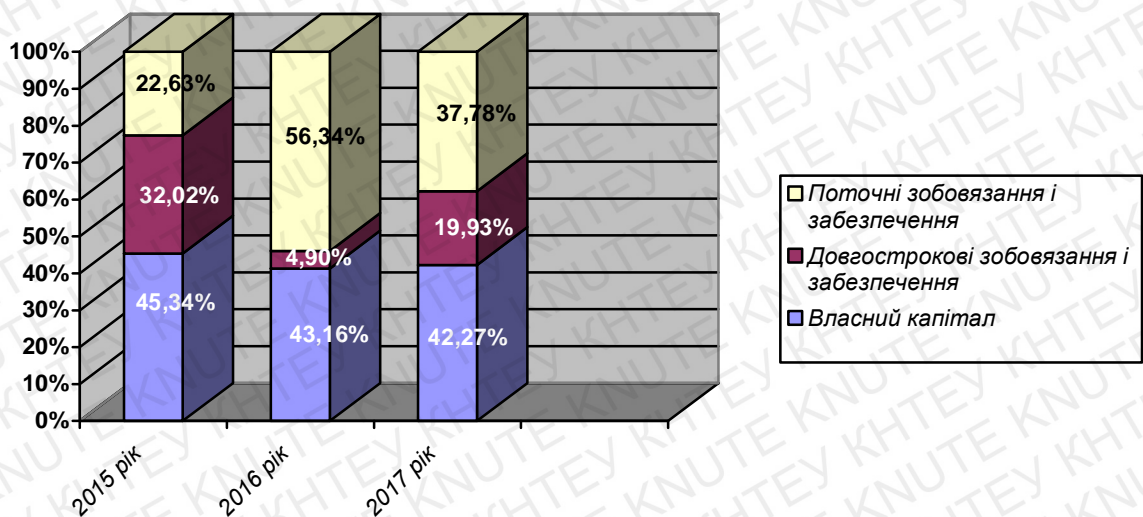

Рис. 2.3. Структура джерел фінансування активів ПАТ «Укрпластик» за 2015-2017 роки, %

Відбулися зміни в структурі позикових коштів. Підприємство у 2016 році розраховалося з довгостроковими кредитами і їх частка зменшилась з 32% до 4,9%, а вже в наступному 2017 році знову зросла до 19,9%. Частка короткострокової кредиторської заборгованості у 2016 році зросла до 56%, це показує, що підприємство значно збільшило обсяг позикових коштів, більше ніж у 2 рази. У 2017 році цей показник зменшився на 18% порівняно з попереднім і склав 1920645 тис.грн.

Загальна кількість поточних зобов'язань та забезпечень різко зросла у 2016 році, причиною цього є економічна криза в Україні, і з 2015 року по 2017 рік цей показник зріс на 15%.

Отже, частка запозичених коштів на підприємстві ПАТ «Укрпластик» є досить значною, більше 50% у структурі пасивів підприємства складають довгострокові та короткострокові кредити, що свідчить про не стійке фінансове становище, однак за умов економічної кризи, ця ситуація є виправданою, та необхідною для продовження своєї виробничої діяльності.

Прибуток - це частина чистого доходу, який безпосередньо одержують підприємства після реалізації продукції як винагороду за вкладений капітал і ризик підприємницької діяльності. Кількісно він становить різницю між сукупними доходами (після сплати податку на додану вартість, акцизного податку та інших відрахувань з виручки в бюджетні і небюджетні фонди) і сукупними витратами звітного періоду [32, с.150].

Згідно з ПСБО, прибуток – це сума, на яку доходи перевищують пов'язані з ним витрати [2].

Обсяг прибутку, рівень рентабельності залежать від виробничої, постачальницької, маркетингової, збутової, інвестиційної і фінансової діяльності підприємства.

Тому ці показники характеризують усі сторони господарювання. Динаміка обсягів прибутку підприємства ПАТ «Укрпластик» за 2015 – 2017 роки наведена у табл. 2.2 [54].

Таблиця 2.2.

**Динаміка обсягів прибутку підприємства ПАТ «Укрпластик» за
2015 – 2017 роки, тис.грн**

Показники	Обсяг, тис. грн.			Абс. приріст, тис. грн		Темпи приросту, %	
	2015 рік	2016 рік	2017 рік	2016/ 2015	2017/ 2016	2016/ 2015	2017/ 2016
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	1944171	2129351	2030168	185180	-99183	9,5	-4,6
Собівартість реалізованої продукції	1486470	1636315	1684139	149845	47824	10,0	2,9
Витрати на збут	40678	43591	40368	2913	-3223	7,1	-7,3
Адміністративні витрати	85686	77517	74350	-8169	-3167	-9,5	-4,0
Інші операційні доходи	283802	422001	519073	138199	97072	48,7	23,0
Інші операційні витрати	297307	396259	312616	98952	-83643	33,2	-21,1
Фінансові доходи	476	648	298	172	-350	36,1	-54,0
Фінансові витрати	152675	135491	158289	-17184	22798	-11,2	16,8
Інші доходи	147546	215221	36603	67675	-178618	45,8	-82,9
Інші витрати	574325	348536	179119	-225789	-169417	-39,3	-48,6
I. Операційний прибуток (ЕВІТ)							
1.1. Прибуток від реалізації продукції	331337	371928	231311	40591	-140617	12,2	-37,8
1.2. Інший операційний прибуток	-13505	25742	206457	39247	180715	-290,6	702,0
Усього за розділом 1	317832	397670	437768	79838	40098	25,1	10,0
II. Результат від фінансової діяльності	-152199	-134843	-157991	17356	-23148	-11,4	17,1
III. Результат від іншої діяльності (збиток)	-426779	-133315	-142516	293464	-9201	-68,7	6,9
IV. Чистий прибуток (збиток)	-261146	129512	137261	390658	7749	-149,5	5,9

У результаті операційної діяльності, підприємство отримує прибутки протягом трьох досліджуваних років. Як видно з діаграми на рис. 2.4. [54], рівень операційного прибутку у 2017 році мав різке підвищення, що свідчить про покращення фінансового стану підприємства, про збільшення обсягів замовлення та як наслідок – збільшення доходу.

Проте, результатом фінансової та іншої діяльності підприємство отримує стабільно збитки протягом трьох досліджуваних років. Збиток від фінансової діяльності стабільно збільшується і свідчить про неефективність та відсутність рентабельності фінансової діяльності, а збиток від іншої діяльності у 2016 році, порівняно з попереднім зменшується, що свідчить про позитивні зрушення.

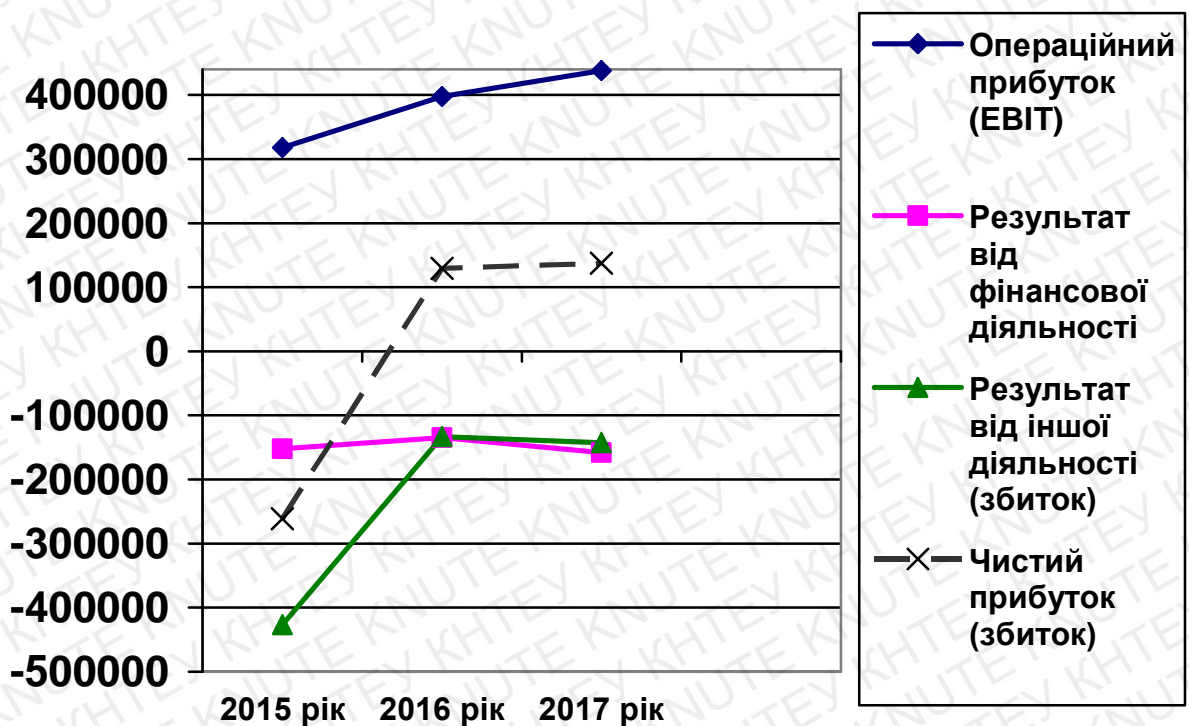

Рис. 2.4. Динаміка обсягів прибутку (збитку) ПАТ «Укрпластик» за 2015- 2017 роки, тис.грн

Отже, чистий результат діяльності підприємства залишається протягом трьох років відємним, тобто підприємство збиткове, хоча від операційної

діяльності воно отримує значні прибутки. У 2016 році підприємство виходить на чистий прибуток у розмірі 129512 тис.грн і у 2017 році така тенденція зберігається і чистий прибуток підприємства склав 137261 тис. грн. Це відбулось за рахунок різкого збільшення операційного прибутку та зменшення темпу росту збитків від іншої діяльності підприємства.

Постійне підвищення вимог до якості і безпеки упаковки повністю збігається з послідовною політикою підприємства ПАТ «Укрпластик». Всі пакувальні матеріали підприємства мають дозвіл на контакт з харчовими продуктами. Плівки і упаковка не містять небезпечних домішок, не змінюють смакові властивості кондитерських виробів і не викликають взаємний міграції компонентів матеріалу і продукту. Підприємство ПАТ «Укрпластик»- єдиний в Україні і один з небагатьох в Східній Європі виробників гнучких пакувальних матеріалів і упаковки, що діють на принципах системи НАССР і сертифікованих згідно стандартів:

- ISO 9001. Системи менеджменту якості.
- ISO 22 000. Системи безпеки харчових продуктів.
- ISO 14 001. Системи менеджменту навколишнього середовища.
- OHSAS 18001. Системи менеджменту охорони здоров'я.

Отже, результат виробничої діяльності підприємства ПАТ «Укрпластик» має значний попит на ринку. Адже будь-який виробник, який пропонує споживачам продукти харчування, як для людей, так і для тварин, побутову хімію, будівельні матеріали, потребує упаковку для своєї продукції. Майже всі товари, які знаходять на полицях супермаркетів, захищені від зовнішнього впливу спеціальними плівками-упаковками.

Тобто, попит на товари підприємства ПАТ «Укрпластик» є постійно-стабільним. А так, як підприємство постійно розвивається, залучає кошти в інвестиційні розробки свого товару, то клієнтів йому не бракує. Серед міжнародних компаній, які користуються товарами ПАТ Укрпластик є Lactalis, Mondelez, Nestle. Серед вітчизняних компаній-партнерів підприємства також є Roshen, Konti, АВК, Торчин та багато інших.

2.2 Оцінка ефективності господарсько-фінансової діяльності підприємства ПАТ «Укрпластик»

Для виконання аналітичних досліджень динаміки складу і структури активів та пасивів балансу підприємства проводять відповідне групування статей балансу та їх структурний аналіз. Мета структурного аналізу – вивчення структури й динаміки коштів підприємства та джерел їх формування для ознайомлення із загальною картиною фінансового стану [33, с. 141].

Схеми порівняльного аналізу охоплюють велику кількість показників, які характеризують статику й динаміку фінансового стану. При проведенні горизонтального аналізу визначаються абсолютні й відносні зміни величин різних статей балансу за певний період. При вертикальному аналізі обчислюється питома вага кожної з окремих груп статей у валюті балансу.

Аналіз динаміки і структури майна (активів) підприємства дозволяє встановити розмір абсолютного і відносного приросту або зменшення всього майна підприємства або його видів.

У першу чергу фінансовий стан підприємства оцінюється його фінансовою стійкістю та платоспроможністю. Платоспроможність відображає здатність підприємства платити за свої борги та зобов'язання за конкретний період часу [34, с. 49].

Під фінансовою стійкістю слід розуміти його платоспроможність у часі з дотриманням умови фінансової рівноваги між власними та позиковими коштами. Фінансова рівновага являє собою таке співвідношення власних і позикових коштів, коли за рахунок власних коштів повністю погашаються колишні і нові борги. Фінансова рівновага у часі забезпечується ліквідністю балансу, яка визначається як ступінь покриття зобов'язань підприємства його активами, строк перетворення яких на гроші відповідає строкові погашення зобов'язань.

Узагальнюючим показником фінансової стійкості є надлишок (нестача)

джерел засобів для формування запасів. Як джерела для формування запасів розглядаються: власний капітал і резерви; довгострокові зобов'язання; короткострокові кредити [34, с. 61]. Показники фінансової стійкості підприємства ПАТ «Укрпластик» наведені у табл. 2.3.

Таблиця 2.3.

**Динаміка показників фінансової стійкості ПАТ «Укрпластик»,
2015 – 2017 роки**

Показники	Обсяг, тис. грн.			Абс. приріст, тис. грн		Темпи приросту, %	
	2015 рік	2016 рік	2017 рік	2016/2015	2017/2016	2016/2015	2017/2016
Власний капітал	1980993	1992202	2148700	11209	156498	0,6	7,9
Капітал (баланс)	4369025	4615609	5082785	246584	467176	5,6	10,1
Довгострокові зобов'язання і забезпечення	1399171	22729	1013440	-1376442	990711	-98,4	4358,8
Оборотні активи	1390890	1596723	2022444	205833	425721	14,8	26,7
Поточні зобов'язання і забезпечення	988861	2600678	1920645	1611817	-680033	163,0	-26,1
Коефіцієнт фінансової автономії	0,45	0,43	0,42	-0,02	-0,01	-4,8	-2,1
Коефіцієнт фінансової стійкості	0,83	0,76	0,73	-0,07	-0,03	-8,5	-3,6
Коефіцієнт поточних зобов'язань	0,41	0,99	0,65	0,58	-0,34	239,4	66,0
Коефіцієнт довгострокових зобов'язань	0,59	0,01	0,35	-0,58	0,34	1,5	3986,7
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	1,42	1,24	1,06	-0,18	-0,18	-55,6	127,9
Коефіцієнт фінансового ризику	1,2	1,3	1,37	0,1	0,07	-12,4	-14,8

Коефіцієнт фінансової автономії у 2015 році склав 0,45, це означає, що 45% у загальних вкладеннях у підприємство складає власний капітал. Він характеризує фінансову незалежність підприємства від зовнішніх джерел фінансування його діяльності. У 2016 році цей показник зменшився і склав 43%, а у 2017 році фінансова незалежність зменшилась на 0,01% і склала 42% власного капіталу у структурі фінансових вкладень, при рекомендованому

значенні 50%.

Коефіцієнт фінансової стійкості у 2014 році склав 0,83, це означає не спроможність підприємства погашати свої боргові зобов'язання за рахунок отриманого від операційної діяльності чистого грошового потоку та прибутку. Нормативне значення цього показника складає більше 1. У 2016 році цей показник склав 0,76, що на 0,07% менше ніж у попередньому, і все ж таки це свідчить про не можливість підприємства погашати поточні зобов'язання. У 2017 році коефіцієнт склав 0,73. Тобто коефіцієнт перетнув критичне значення, яке $=1$, і свідчить про те, що підприємство не спроможне погашати борги за рахунок отриманого доходу, оскільки в цей період підприємство залишається збитковим;

Коефіцієнт поточних та довгострокових зобов'язань характеризує питому вагу поточних і довгострокових зобов'язань в загальній сумі джерел формування. [34, с. 49]. У 2015 році поточні зобов'язання склали 41%, а довгострокові 59%, у 2016 році поточні – 99%, а довгострокові 1%, а у 2017 році поточних 65%, а довгострокових 35% тобто, підприємство залучає коротко-строкові кредити в більшій кількості ніж довгострокові кредити.

Коефіцієнт маневреності власного капіталу - показує, яка частина власного капіталу використовується для фінансування поточної діяльності. Визначається як відношення власного капіталу до оборотних активів [35, с. 63]. У 2015 році – 1,42, свідчить про високий рівень мобільності власного капіталу, у 2016 році цей показник йде на спад і становить 1,24 і у 2017 році складає 1,06 відповідно і свідчить про невелике зменшення мобільності власного капіталу, порівняно з попередніми роками. Тобто у 2017 році 1,06 тис.грн власного капіталу припадає на 1 тис.грн оборотних активів.

Коефіцієнт фінансового ризику у 2015 році склав 1,2, це означає що 1,2 тис.грн залученого капіталу в розрахунку на 1 тис. грн власного капіталу. У 2016 році цей показник збільшився і склав 1,3 тис.грн. У 2017 році цей показник становить 1,37 тис. грн залученого капіталу, який припадає на 1 тис. грн власного капіталу. Це свідчить про підвищення залежності від

залучених джерел, втрату фінансової автономії. Критичним значенням цього коефіцієнта є 1, тобто підприємство протягом трьох досліджуваних років є залежним від залучених джерел.

Динаміка показників фінансової стійкості підприємства ПАТ «Укрпластик» за 2015 -2017 роки графічно зображена на рис. 2.5.

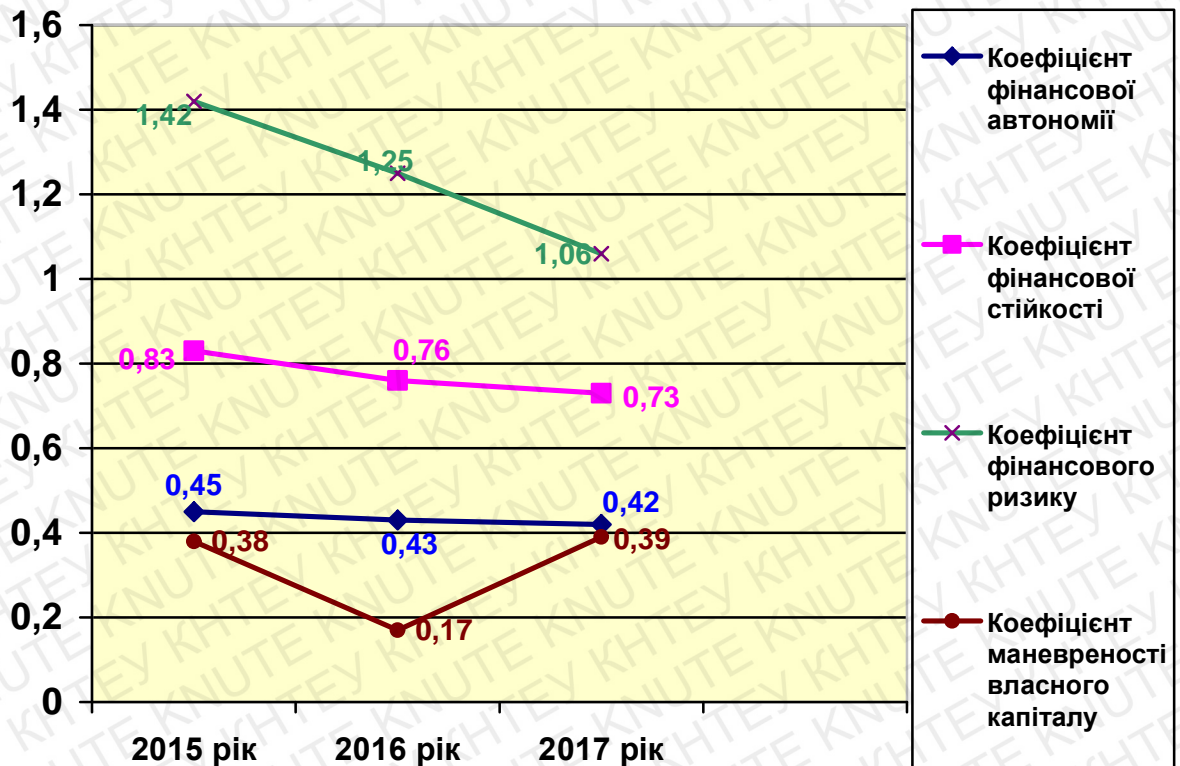

Рис. 2.5. Динаміка показників фінансової стійкості ПАТ «Укрпластик», 2015 -2017 роки

З вищенаведеної діаграми видно, що за останні три роки, показники коефіцієнтів маневреності власного капіталу, фінансової стійкості та фінансової автономії стрімко зменшуються, в той час як показники коефіцієнта фінансового ризику зростає, і це означає що на підприємстві ПАТ Укрпластик відбувається підвищення залежності від залучених джерел і відбувається втрата фінансової автономії.

Отже, як показує аналіз даних табл.2.3, підприємство має недостатній

рівень автономії 0,42 у 2017 році за рахунок низького рівня власного капіталу та високого рівня використання позикових коштів комерційних кредитів та авансів.

Ліквідність характеризує суб'єкт господарювання з погляду його здатності розрахуватися за своїми поточними зобов'язаннями за певні проміжки часу за допомогою перетворення ліквідних активів у гроші [36, с. 112]. Показники ліквідності підприємства ПАТ «Укрпластик» наведені у табл. 2.4.

Таблиця 2.4.

Динаміка показників ліквідності ПАТ «Укрпластик», 2015-2017 роки

Показники	Обсяг, тис. грн.			Абс. приріст, тис. грн		Темпи приросту, %	
	2015 рік	2016 рік	2017 рік	2016/2015	2017/2016	2016/2015	2017/2016
Коефіцієнт забезпеченості швидко-ліквідними активами	0,23	0,22	0,001	-0,01	-0,22	-3,52	-99,40
Загальний коефіцієнт покриття	1,41	0,61	1,05	-0,79	0,44	-56,35	71,51
Проміжний коефіцієнт покриття	1,01	0,39	0,70	-0,62	0,31	-61,24	79,09
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,22	0,01	0,01	-0,21	0,00	-95,45	0,00
Коефіцієнт відволікання оборотних активів в запаси	0,28	0,36	0,33	0,08	-0,03	28,65	-7,79
Коефіцієнт відволікання оборотних активів у дебіт. заборгованість	0,03	0,04	0,03	0,00	0,00	9,90	-3,51

Коефіцієнт забезпеченості оборотних коштів швидко ліквідними активами розраховують відношенням швидко ліквідних активів до загальної суми оборотних коштів:

У 2015 році цей показник склав 0,23 тис. грн, а у 2017 році зменшився до 0,001 тис. грн. Зменшення коефіцієнта свідчить про задовільний фінансовий стан підприємства, та можливість проводити незалежну фінансову політику.

Коефіцієнт покриття (загальний коефіцієнт ліквідності) - узагальнюючий показник ліквідності. Розраховується як відношення поточних активів до поточних зобов'язань. Показує, якою мірою поточні кредиторські зобов'язання забезпечуються поточними активами, тобто скільки грошових одиниць поточних активів припадає на 1 грошову одиницю поточних зобов'язань. Теоретичне значення цього показника - 1,5 - 2,5 [37, с. 98]. На даному підприємстві, у 2015 році 1,41 тис. грн оборотних активів припадає на 1 тис. грн поточних зобов'язань, тобто менше норми, у 2016 році - 0,61 тис. грн, а у 2017 році - 1,05 тис. грн, тобто нижче рекомендованої норми, але більше 1, а це означає що підприємство взмозі покрити поточні зобов'язання за рахунок оборотних активів.

Коефіцієнт критичної ліквідності (проміжний коефіцієнт покриття) - розраховується як відношення поточних активів за мінусом виробничих запасів і витрат до поточних пасивів. Теоретично достатнім вважається значення показника 0,7-0,8 [38, с. 100]. На досліджуваному підприємстві цей показник склав 1,01 у 2015 році, 0,39 тис. грн у 2016 році та 0,7 у 2017 році, що є нормативним значенням і означає що підприємство здатне за рахунок готових засобів платежу та дебіторської заборгованості фінансувати поточні зобов'язання.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності (платоспроможності) - показник, що характеризує ту частину короткострокових зобов'язань, яка може бути сплачена за рахунок ліквідних активів (грошових коштів та їх еквівалентів), тобто спроможність підприємства негайно погасити свою короткострокову кредиторську заборгованість. Теоретичне оптимальне значення цього показника становить приблизно 0,2—0,25 [38, с. 102]. На даному підприємстві у 2015 році цей показник склав 0,22 тис. грн, тобто ліквідних коштів для погашення короткострокової заборгованості достатньо. У 2016

році 0,01 тис. грн, а у 2017 - 0,01 тис. грн, тобто грошових коштів недостатньо для того, аби погасити частину короткострокових зобовязань.

Коефіцієнт відволікання оборотних активів в запаси показує частку запасів у складі оборотних коштів [39, с. 104]. У 2015 році 0,28 тобто 28% запасів у загальній структурі оборотних коштів. У 2016 та 2017 роках цей коефіцієнт складає 36% і 33% відповідно у загальній структурі, тобто частка запасів зменшується, а оборотні активи зростають.

Коефіцієнт відволікання оборотних активів у дебіторську заборгованість показує частку дебіторської заборгованості у складі оборотних коштів [39, с. 105]. У 2015 році 0,03% дебіт. заборгованості у складі оборотних коштів, у 2016 році – 0,04%, а у 2017 році 0,03% складає дебіт. заборгованість у складі оборотних коштів підприємства.

Динаміка показників ліквідності підприємства ПАТ Укрпластик за 2015-2017 роки графічно зображена на рис. 2.6 .

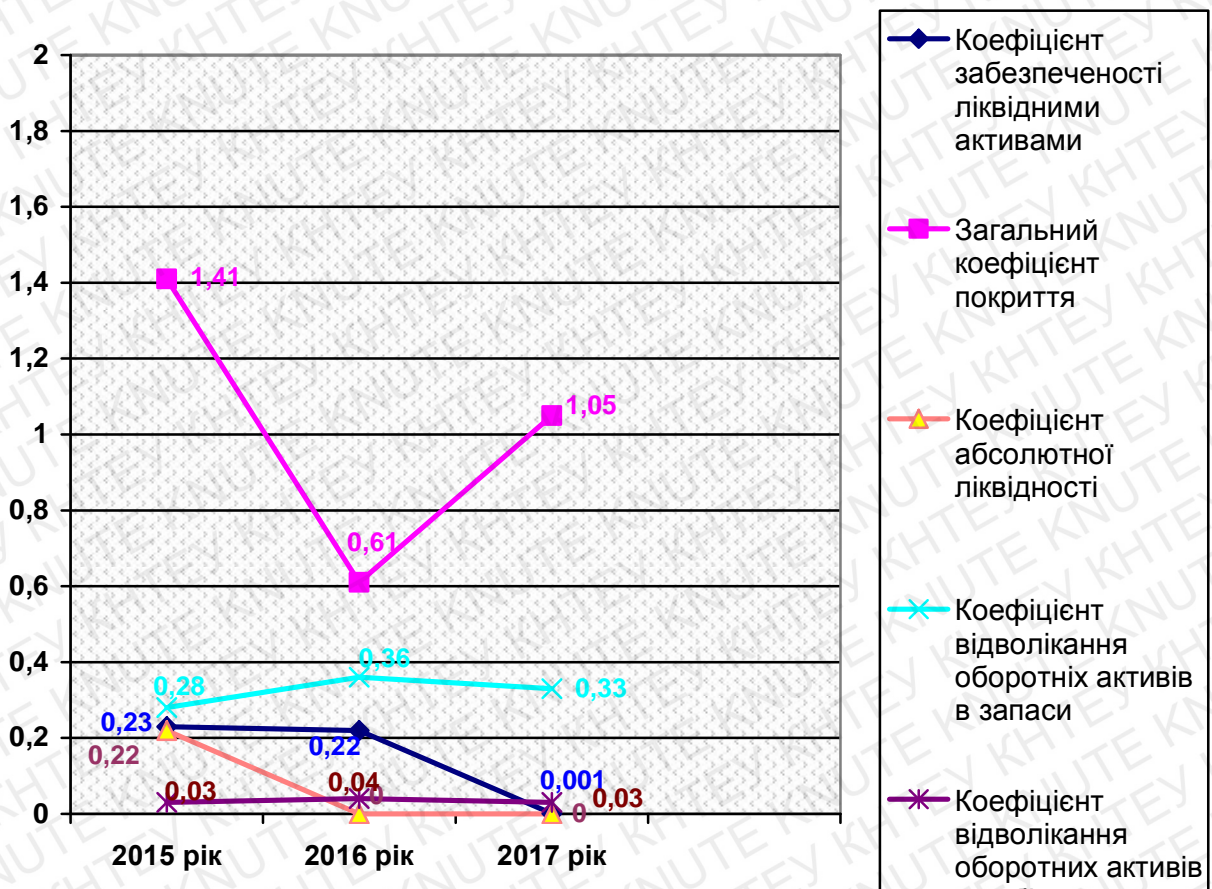

Рис. 2.6. Динаміка показників ліквідності підприємства ПАТ «Укрпластик» за 2015-2017 роки, %

Отже, на вищенаведеній діаграмі спостерігається нерівномірний темп росту/спаду показників ліквідності. Загальний коефіцієнт покриття зменшується у 2016 році і знову зростає у 2017-му, це означає, що підприємство взмозі покрити поточні зобовязання за рахунок оборотних активів. Коефіцієнт забезпеченості ліквідними активами та коефіцієнт абсолютної ліквідності стабільно зменшуються протягом 3 років, що свідчить про погану платоспроможність підприємства погасити свої короткострокові кредити. А коефіцієнти відволікання оборотних коштів у дебіт. заборгованість та у запаси поступово зменшуються, тобто частка оборотних активів у структурі балансу зростає, а запаси та дебіторська заборгованість зменшується.

Рентабельність – це якісний, вартісний показник, що характеризує рівень віддачі витрат або ступень використання ресурсів, що є в наявності, в процесі виробництва і реалізації продукції [40, с. 104].

Фірма рентабельна, якщо суми виторгу достатньо не тільки для сплати витрат на виробництво, але і для утворення прибутку. Таким чином, рентабельність характеризує ефективність роботи підприємства, дає уявлення про спроможність підприємства збільшувати свій капітал. [40, с. 108]. Аналіз рентабельності діяльності підприємства ПАТ «Укрпластик» за 2015-2017 роки наведений у табл. 2.5.

Таблиця 2.5.

Динаміка показників рентабельності, витратовіддачі та витрато-місткості ПАТ «Укрпластик» за 2015-2017 роки, тис.грн

Показники	Обсяг, тис. грн.			Абс. приріст, тис. грн		Темпи приросту, %	
	2015 рік	2016 рік	2017 рік	2016/ 2015	2017/ 2016	2016/ 2015	2017/ 2016
Чистий дохід від реалізації	1944171	2129351	2030168	185180	-99183	9,52	-4,66
Чистий прибуток	-261146	129512	137261	390658	7749	-149,59	5,98

Продовження таблиці 2.5

Показники	Обсяг, тис. грн.			Абс. зміна, тис. грн		Темпи приросту, %	
	2015 рік	2016 рік	2017 рік	2016/ 2015	2017/ 2016	2016/ 2015	2017/ 2016
Загальна сума активів	4369025	4615609	5082785	246584	467176	5,64	10,12
Власний капітал	1980993	1992202	2148700	11209	156498	0,57	7,86
Витрати	-1612834	-2637709	1910141	-1024875	4547850	63,54	-172,42
Рентабельність активів	0,44	0,46	0,40	0,02	-0,06	3,67	-13,42
Рентабельність власного капіталу	-0,13	0,07	0,06	0,20	0,00	0,20	0,00
Коефіцієнт рентабельності витрат	0,16	-0,05	-0,07	-0,21	-0,02	-0,21	-0,02
Витрато-віддача	1,21	0,81	1,06	-0,40	0,26	-0,40	0,26
Витрато-місткість	0,83	1,24	0,94	0,41	-0,30	0,41	-0,30

Рентабельність активів визначається кількістю чистого доходу, який припадає на одиницю активу підприємства. Цей показник має негативну динаміку, якщо у 2015 році на одиницю вартості активу підприємства припадало 0,4 тис.грн чистого доходу від реалізації, тобто дохідність підприємства зростає меншими темпами ніж активи підприємства.

Рентабельність власного капіталу - фінансовий коефіцієнт, що характеризує ефективність використання власного капіталу. Показує, яка віддача (норма прибутку) на вкладений власний капітал. Максимізація цього показника – важливе завдання, яке необхідно виконати управлінцям підприємства [41, с. 57]. На досліджуваному підприємстві цей показник є відємним лише в перший досліджуваний рік, а у 2016 і 2017 – позитивне значення 0,07 і 0,07 відповідно. Це означає, що власний капітал отримує віддачу у вигляді прибутку. У 2015 році відчуваються наслідки економічної кризи в Україні 2014 року, підприємство отримує збиток -261146грн, а у 2016 році виходить на прибуток у розмірі 129512тис. грн., і зберігає позитивну

тенденцію і в 2017 році – 137261 тис. грн прибутку.

Коефіцієнт рентабельності витрат показує скільки чистого прибутку припадає на 1 тис. грн витрат (операційних + фінансових + інших) [42, с. 59]. На досліджуваному підприємстві цей показник показує що у 2015 році на 1 тис. грн витрат припадає 0,16 тис. грн збитку, а у 2016 році 0,05 тис. грн прибутку, і у 2017 році 0,07 тис. грн прибутку.

Витратовіддача характеризує товарооборот підприємства, на одиницю витрат обігу [42, с. 61], у 2015 році на одиницю витрат обігу підприємства припадає 1,21 тис. грн чистого доходу від реалізації, у 2017 році 1,06 тис. грн, тобто підприємство витрачає менше коштів ніж отримує.

Витратомісткість характеризує витрати підприємства, на одиницю товару [42, с. 62], у 2015 році на 1 тис. грн чистого доходу підприємство витратило 0,83 тис. грн витрат обігу, у 2016 році цей показник зростає до 1,24 тис. грн, а у 2017 році зменшується до 0,94 тис. грн. Графічно, динаміка показників рентабельності діяльності, витратовіддачі та витратомісткості підприємства ПАТ «Укрпластик» за 2015 – 2017 роки наведена на рис. 2.7.

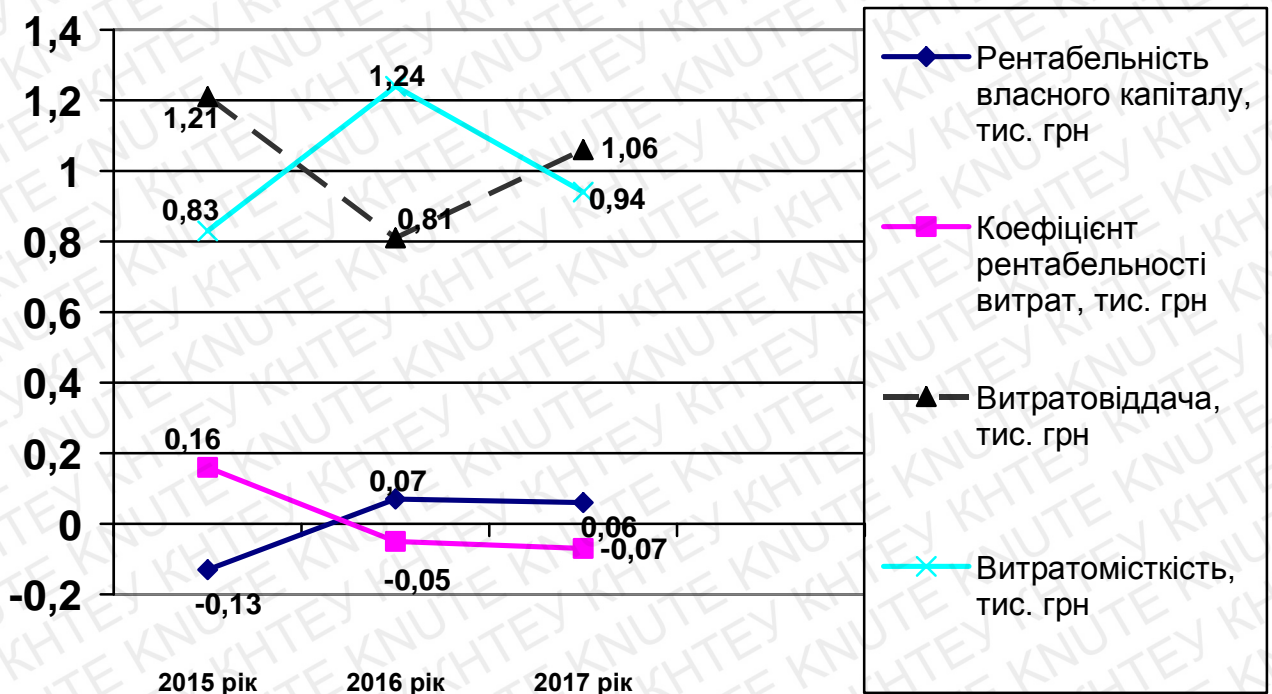

Рис. 2.7. Динаміка показників рентабельності, витратовіддачі та витратомісткості ПАТ «Укрпластик», 2015 – 2017 роки

Вищенаведена діаграма показує відсутність чіткої тенденції показників до зростання чи спадання. Витратомісткість та Коефіцієнт рентабельності витрат у 2016 році, порівняно з попереднім зростають, а у наступному – спадають. А витратовіддача та ефективність використання власного капіталу у 2016 році спадають, а у наступному - зростають.

Отже, зменшення витратомісткості у 2017 році є позитивним зрушенням, адже чим менше витрат буде використовуватись для виробництва продукції, тим більше прибутку буде отримувати підприємство, а зниження коефіцієнту рентабельності у 2017 році свідчить про те що залучені витрати на виробництво стали приносити менше прибутку ніж у попередньому році.

Збільшення витратовіддачі у 2017 році свідчить про позитивне зрушення, тобто залучені витрати генерують більший обсяг доходу ніж у 2016 році, також зростання рівня показника рентабельності власного капіталу свідчить про те що власний капітал підприємство стало використовувати ефективніше ніж у минулому році.

Оборот оборотних активів – це процес їх безперервного руху при здійсненні господарської діяльності, який супроводжується послідовною трансформацією їх видів та зміною вартості [43, с. 132].

Швидкість обігу оборотних засобів є однією з якісних характеристик фінансової політики підприємства. Чим більша швидкість обігу, тим ефективніше працює підприємство [44, с. 134].

Динаміка оборотності активів та пасивів підприємства ПАТ Укрпластик за 2015 – 2017 роки наведена у табл. 2.6.

Операційний цикл підприємства - період повного обороту всієї суми оборотних активів, у процесі якого відбувається зміна окремих її видів. Тобто, це проміжок часу між придбанням запасів для здійснення діяльності та отриманням коштів від реалізації виробленої з них продукції [45, с. 74].

**Динаміка показників оборотності активів та джерел їх формування
ПАТ «Укрпластик», 2015 – 2017 роки**

Показники	2015 рік	2016 рік	2017 рік	Абс. приріст, тис. грн		Темп росту, %	
				2016/2015	2017/2016	2016/2015	2017/2016
1. Період обороту, днів							
1.1. Всіх оборотних активів	217,28	256,06	325,34	38,78	17,85	117,85	127,06
1.2. Запаси	111,11	121,57	162,96	10,46	9,42	109,42	134,05
1.3. Дебіторської заборгованості	115,33	138,75	193,87	23,41	20,30	120,30	139,73
1.4. Готової продукції	17,84	17,68	18,06	-0,16	-0,90	99,10	102,13
1.5. Кредиторської заборгованості	57,02	70,19	106,38	13,17	23,10	123,10	151,56
2. Коефіцієнт оборотності, разів							
1.1. Всіх оборотних активів	1,68	1,43	1,12	-0,25	-15,15	84,85	78,70
1.2. ЗАПАСІВ	3,29	3,00	2,24	-0,28	-8,61	91,39	74,60
1.3. Дебіторської заборгованості	3,16	2,63	1,88	-0,53	-16,88	83,12	71,57
1.4. Готової продукції	20,46	20,65	20,22	0,19	0,90	100,90	97,91
1.6. Кредиторської заборгованості	6,40	5,20	3,43	-1,20	-18,76	81,24	65,98
3. Тривалість операційного циклу, днів	244,28	277,99	374,89	33,72	13,80	113,80	134,86
4. Тривалість фінансового циклу, днів	187,26	207,81	268,51	20,55	10,97	110,97	129,21
5. Тривалість виробничого циклу, днів	128,94	139,25	181,02	10,30	7,99	107,99	130,00

На рис. 2.8 зображена динаміка зміни операційного циклу. У 2016 році операційний цикл зріс на 33 дні, порівняно з 2015 роком, і становив 278 днів, тобто що період обороту запасів прискорився і як наслідок відбувається економія коштів за рахунок їх вивільнення з обороту. А у 2017 році

операційний цикл зріс на 103 дні і став 345 днів.

Фінансовий цикл (цикл грошового обороту) – проміжок часу між початком оплати постачальникам поставленої сировини, матеріалів, напівфабрикатів (погашенням кредиторської заборгованості) та початком надходження грошових коштів від покупців за реалізовану продукцію (погашенням дебіторської заборгованості) [46, с. 88]. На підприємстві ПАТ «Укрпластик» фінансовий цикл стабільно зростає.

На рис. 2.8. видно, що щорічно з 2015 по 2017 роки фінансовий цикл зростає на 20 і 61 день відповідно. Це є негайною тенденцією і свідчить про збільшення періоду обороту дебіторської заборгованості, зменшення періоду обороту кредиторської заборгованості, незначне збільшення періоду обороту запасів, що не сприяє економії коштів за рахунок вивільнення їх з обороту.

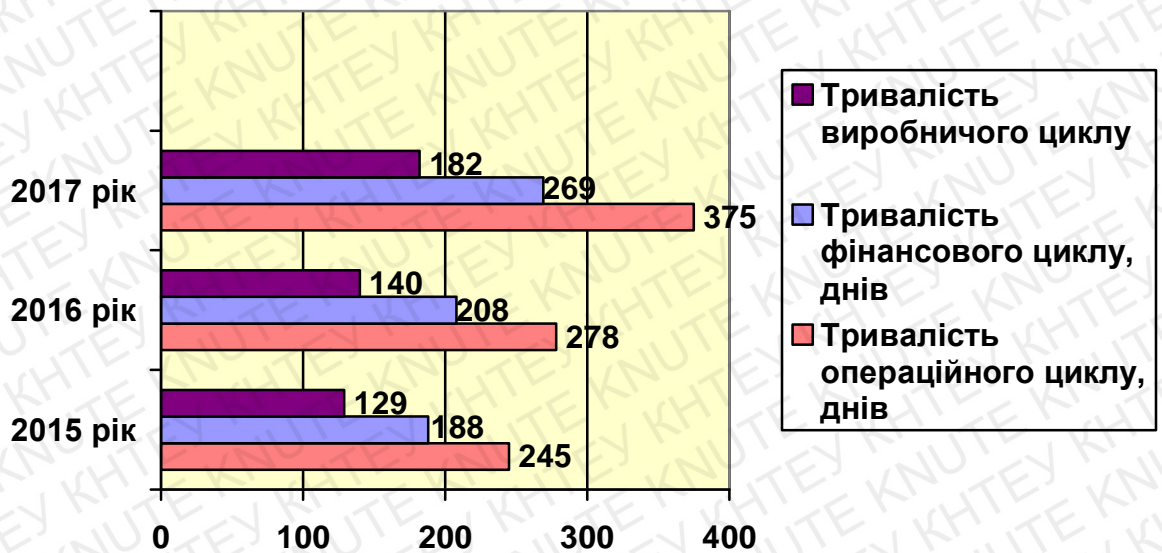

Рис. 2.8. Динаміка тривалості операційного та фінансового циклів ПАТ «Укрпластик» за 2015-2017 роки, дні

Виробничий цикл підприємства – це період повного обороту обсягу матеріальних оборотних активів, які обслуговують виробничий цикл підприємства від моменту надходження сировини до відвантаження готової продукції покупцям [46, с. 92].

Виробничий цикл на даному підприємстві є найкоротшим з усіх вищенаведених і у 2017 році він стрімко зріс на 42 дні порівняно з 2016-м. Зростання цього показника є негативним явищем і свідчить про те, що збільшення виробничого циклу призводить до зменшення кількості випущеної продукції за одиницю часу, тим нище використання основних фондів, тим більша потреба підприємства в оборотних коштах, вкладених у незавершене виробництво, тим нижча фондовіддача і т.д.

Отже, підприємство в процесі управління обороту ресурсів повинне керуватись такими принципами: максимальна раціоналізація (скорочення) операційного циклу за рахунок раціоналізації обсягу запасів на всіх стадіях обороту, мінімізувати дебіторську заборгованість. Це дозволить мінімізувати операційний цикл та збалансувати фінансовий цикл підприємства.

2.3 Оцінка факторів впливу на ефективність господарсько-фінансової діяльності підприємства

Ефективність використання виробничих основних фондів характеризується співвідношенням темпів зростання випуску продукції і темпів зростання основних фондів, а також показниками фондівіддачі, фондомісткості, фондоозброєності і продуктивності праці.

Узагальнюючим показником є фондівіддача, яка визначається: доходами організації на 1 грн основних засобів; сумою прибутку на 1 грн основних засобів [47, с. 179].

Факторами, що впливають на фондівіддачу основних засобів, є: зміна товарообороту та зміна середньої вартості основних засобів [47, с. 180]. Розрахуємо вплив факторів на зміну фондівіддачі у 2015- 2017 роках на підприємстві ПАТ Укрпластик. Розрахунок впливу факторів наведений у табл.2.7.

Таблиця 2.7.

Факторний аналіз ефективності використання основних засобів на ПАТ «Укрпластик» з 2015- 2017 роки

Показники	2015 рік	2016 рік	2017 рік	Темп росту, %	
				2016/ 2015	2017/ 2016
Товарооборот (тис.грн)	1944171	2129351	2030168	109,525	95,3421
Середня вартість ОЗ (тис.грн)	2459227	2522112	2591673	102,557	102,758
Фондівіддача (тис.грн)	0,79	0,84	0,78	106,79	92,78
Оцінка впливу факторів на фондівіддачу (тис.грн):					
за рахунок зміни ТО (ТО2-ТО1)/ОЗ1		0,08	-0,04		
за рахунок зміни серед. Вартості ОЗ (ТО2/ОЗ2)-(ТО2/ОЗ1)		-0,02	-0,02		

Отже, за рахунок збільшення товарообороту у 2016 році на 9,52%, фондівіддача на підприємстві зросла на 0,08грн, у 2017 році за рахунок зміни товарообороту на -4,7%, фондівіддача зменшилась на 0,04 грн. За рахунок

зменшення середньої вартості основних засобів у 2016 році порівняно з 2015 на 2,5%, фондівддача зменшилась на 0,02 грн, а у 2017 році, за рахунок збільшення середньої вартості основних засобів на 2,7% фондівддача зменшилась на 0,02грн.

Ефективність використання трудових ресурсів характеризується в першу чергу показниками продуктивності праці. Узагальнюючим показником, що характеризує рівень ефективності використання трудових ресурсів, є вироблення продукції [48, с. 129].

Факторами, що впливають на продуктивність праці основних засобів, є: зміна товарообороту та зміна середньооблікової чисельності працівників [48, с. 82].

Розрахуємо вплив факторів на зміну продуктивності праці у 2015- 2017 роках на підприємстві ПАТ «Укрпластик». Розрахунок впливу факторів наведений у табл. 2.8.

Отже, за рахунок збільшення товарообороту у 2016 році на 9,5%, продуктивність праці на підприємстві зростає на 133,7 тис.грн, у 2017 році за рахунок зменшення ТО на 4,7%, продуктивність праці зменшилась на 74,86 тис. грн.

Таблиця 2.8.

Факторний аналіз ефективності використання трудових ресурсів на ПАТ «Укрпластик» з 2015- 2017 роки

Показники	2015 рік	2016 рік	2017 рік	Темп росту, %	
				2016/2015	2017/2016
Продуктивність праці ТО/СОЧ (тис.грн)	1403,7	1607,0	1419,6	114,4	88,3
Товарооборот (тис.грн)	1944171	2129351	2030168	109,5	95,3
Середньооблікова чисельність працівників (осіб)	1385	1325	1430	95,6	107,9
Оцінка впливу факторів на прод.праці:					
за рахунок зміни ТО (тис.грн)		133,7	-74,8		
за рахунок зміни СОЧ (тис.грн)		69,6	-112,5		

За рахунок зменшення середньооблікової чисельності у 2016 році порівняно з 2015 на 60 осіб, продуктивність праці зросла на 69,6 тис. грн, а у 2017 році, за рахунок збільшення чисельності працівників на 105 осіб продуктивність праці зменшилась на 112,5 тис. грн.

При аналізі коефіцієнтів рентабельності найбільш широке поширення набула факторна модель фірми «DuPont» (Дюпон). Призначення моделі - визначити фактори, що впливають на ефективність роботи підприємства й оцінити цей вплив.

Оскільки існує безліч показників рентабельності, аналітиками цієї фірми обраний один, на їхню думку, найбільш значимий - рентабельність власного капіталу. Для проведення аналізу необхідно змоделювати факторну модель коефіцієнта рентабельності власного капіталу. Факторний аналіз рентабельності підприємства ПАТ «Укрпластик» за 2015-2017 рр. наведено у табл. 2.9.

Таблиця 2.9.

Динаміка коефіцієнта рентабельності власного капіталу і факторних показників підприємства ПАТ «Укрпластик» за 2015-2017 роки

Показники	Обсяг, тис. грн.			Абс. приріст, тис. грн		Темп приросту, %	
	2015р	2016р	2017р	2016/ 2015	2017/ 2016	2016/ 2015	2017/ 2016
Чистий дохід від реалізації	1944171	2129351	2030168	185180	-99183	9,52	-4,66
Чистий прибуток	-261146	129512	137261	390658	7749	-149,59	5,98
Загальна сума активів	4369025	4615609	5082785	246584	467176	5,64	10,12
Власний капітал	1980993	1992202	2148700	11209	156498	0,57	7,86
Рентабельність реалізації	-0,13	0,06	0,07	0,20	0,01	54,7	11,16

Продовження таблиці 2.9.

Показники	Обсяг, тис. грн.			Абс. приріст, тис. грн		Темп приросту, %	
	2015р	2016р	2017р	2016/ 2015	2017/ 2016	2016/ 2015	2017/ 2016
Коефіцієнт оборотності активів	0,44	0,46	0,40	0,02	-0,06	3,67	-13,42
Коефіцієнт фінансової залежності	2,21	2,32	2,37	0,11	0,05	5,05	2,10
Рентабельність власного капіталу ROE	-0,13	0,07	0,06	0,20	0,00	50,7	-1,74

В основі аналізу рентабельності підприємства закладена наступна модель [1]:

Рентабельність власного капіталу = Рентабельність реалізації ?
Коефіцієнт оборотності активів ? Коефіцієнт фінансової залежності

Загальна зміна рентабельності власного капіталу склала у 2017 році склала 0,00 пунктів, а в 2016 році склала +0,20 пунктів. Зменшення показника у динаміці є негативним для підприємства.

Таким чином, зміна рентабельності продажу протягом у 2016 році на 0,20 пунктів, а у 2017 році на 0,01 пункт призвела до збільшення рентабельності власного капіталу у 2016 році на 0,20 пунктів та у 2017 році на 0,001 відповідно. Зміна фінансової залежності у 2016 році на 0,11, та на 0,05 у 2017 році призвела до збільшення рентабельності власного капіталу у 2016 році у порівнянні з 2015 роком на 0,20, та до збільшення – у 2017 році на 0,001. На підприємстві на кінець 2017 року спостерігається збільшення власного капіталу до 2148700 тис. грн., та зменшення чистого доходу від реалізації на -99183 тис. грн. порівняно з попереднім, що призвело до зменшення рентабельності власного капіталу. Таким чином, підприємству рекомендується залучати і зовнішні джерела фінансування для підвищення ефективності діяльності підприємства.

Побудована у такий спосіб модель компанії «Дюпон» виконувала кілька завдань – виявити фактори, що визначають ефективність бізнесу, оцінити тенденції змін і ступінь впливу кожного з цих факторів, дати порівняльну оцінку ризиків та результатів від інвестування у компанію.

Отже, у цих розрахунках простежується пропорційна залежність між коефіцієнтом фінансової залежності і зміною рентабельності власного капіталу: збільшення ступеню фінансової залежності підприємства від зовнішніх джерел фінансування призводить до рентабельності власного капіталу.

Екстенсивний шлях розвитку передбачає збільшення виробництва за рахунок кількісного розширення ресурсів, тобто збільшення числа працівників, основних засобів, матеріальних ресурсів. При цьому віддача ресурсів не підвищується.

Інтенсивний шлях розвитку передбачає зростання виробництва за рахунок більш ефективного використання ресурсів, тобто за рахунок удосконалювання використання основних, оборотних коштів, прискорення їх оборотності, за рахунок підвищення кваліфікації робочої сили. При інтенсивному розвитку збільшується продуктивність праці, знижується фондомісткість і матеріаломісткість основного виробництва, що забезпечує підвищення прибутку і рентабельності [48, с. 76].

У господарській практиці окремо екстенсивного та інтенсивного шляху розвитку не існують, вони завжди поєднуються в певній комбінації. Тому розрізняються переважно екстенсивний або переважно інтенсивний шлях розвитку. Встановлення ступеня інтенсифікації і є об'єктом оцінки при використанні даної методики.

Для оцінки інтенсифікації та ефективності виробництва необхідно використовувати систему кількісних і якісних показників.

Методика оцінки включає наступні етапи [49, с. 44].

1. Визначення динаміки якісних показників використання ресурсів.
2. Встановлення співвідношення приросту ресурсу в розрахунку на 1%

приросту обсягу продукції.

3. Розрахунок частки впливу інтенсивності на приріст обсягу виробництва продукції.

4. Визначення відносної економії ресурсів.

5. Розрахунок комплексних оцінок екстенсифікації та інтенсифікації виробництва.

Оцінка інтенсифікації господарсько-фінансової діяльності підприємства ПАТ «Укрпластик» за 2015-2017 роки наведено у табл. 2.10.

Таблиця 2.10.

**Динаміка основних показників господарсько-фінансової діяльності
ПАТ «Укрпластик» за 2015-2017 роки, тис.грн**

Показник	2015 рік	2016 рік	2017 рік	Абс. приріст, тис. грн		Темп приросту, %	
				2016/ 2015	2017/ 2016	2016/ 2015	2017/ 2016
Товарооборот	1944171	2129351	2030168	185180	-99183	9,52	-4,66
Середньообліко- ва чисельність працівників, ос	1484	1385	1269	-99,0	-116,0	-6,67	-8,38
Товарооборот на одного працівника	1310,1	1537,4	1599,8	227,35	62,38	17,35	4,06
Матеріальні затрати	1067069	1454985	1403028	387916	-51957	36,35	-3,57
Матеріало- віддача	1,82	1,46	1,45	-0,36	-0,02	-19,68	-1,13
Середньорічна вартість основних засобів	2459226,5	2522112	2591672,5	62885,5	69560,5	2,56	2,76
Фондовіддача	0,79	0,84	0,78	0,05	-0,06	6,79	-7,22

Дані таблиці показують, що якісні показники, що характеризують використання ресурсів, збільшилися за винятком показника "матеріаловіддача", що свідчить про збільшення матеріальних затрат швидшим темпом ніж ріст товарообороту.

1) Встановлення співвідношення приросту ресурсу в розрахунку на

1% приросту обсягу продукції [50, с. 76].

Це проводиться поділом темпу приросту відповідного ресурсу на темп приросту виручки від продажів:

- для чисельності працівників:

$$2016 \text{ р: } -6,67 / 9,52 = -0,7;$$

$$2017 \text{ р: } -8,38 / -4,66 = 1,8$$

- для матеріальних ресурсів:

$$2016 \text{ р: } 36,35 / 9,52 = 3,8;$$

$$2017 \text{ р: } -3,57 / -4,66 = 0,8$$

- для основних засобів:

$$2016 \text{ р: } 2,56 / 9,52 = 0,3,$$

$$2017 \text{ р: } 2,76 / -4,66 = -0,6$$

Розрахунки показують, що на кожен відсоток приросту виручки у 2016 році треба було зменшення працівників на 0,7%, збільшення матеріальних ресурсів - на 3,8% і збільшення основних засобів на 0,3%.

На кожен відсоток приросту виручки у 2017 році треба було збільшення працівників на 1,8%, збільшення матеріальних ресурсів - на 0,8% і зменшення основних засобів на 0,6%.

2) Розрахунок частки впливу інтенсивності на приріст обсягу виробництва продукції [50, с. 80].

Тут розраховуються показники екстенсифікації та інтенсифікації виробництва. Для визначення екстенсифікації достатньо значення показників, отриманих на другому етапі, помножити на 100, тобто ступінь екстенсивного впливу на обсяг виручки

- чисельності працівників:

$$2016 \text{ р: } -0,7? 100 = -70\%;$$

$$2017 \text{ р: } 1,8? 100 = 180\%;$$

- матеріальних ресурсів:

$$2016 \text{ р: } 3,8? 100 = 380\%;$$

$$2017 \text{ р: } 0,8? 100 = 80\%;$$

- основних засобів:

2016 р: $0,3 \cdot 100 = 30\%$;

2017 р: $-0,6 \cdot 100 = -60\%$.

Рівень інтенсифікації буде визначений вираховуванням з 100 показників екстенсифікації, отже, по ресурсах

- чисельності працівників:

2016 р: $100 - (-70) = 170\%$;

2017 р: $100 - 180 = -80\%$;

- матеріальних ресурсів:

2016 р: $100 - 380 = -280\%$;

2017 р: $100 - 80 = 20\%$;

- основних засобів:

2016 р: $100 - 30 = 70\%$;

2017 р: $100 - (-60) = 160\%$.

Більшою мірою інтенсифікація виробництва була забезпечена за рахунок зростання фондів віддачі.

3) Визначення відносної економії ресурсів [50, с. 83].

Величина відносної економії (перевитрати) ресурсу розраховується за наступним загальним алгоритмом:

Відносна економія або відносна перевитрата ресурсу = Середня величина ресурсу за звітний період – Середня величина ресурсу за попередній період? Темп зростання виручки від продажів.

Для чисельності працівників:

2016 р: $1385 - 1484 \cdot 1,0952 = -241$ чол

2017 р: $1269 - 1385 \cdot 0,95 = -52$ чол

Для матеріальних ресурсів:

2016 р: $1454985 - 1067069 \cdot 1,0952 = 286279$ тис. грн

2017 р: $1403028 - 1454985 \cdot 0,95 = 15814,72$ тис. грн

Для основних засобів:

2016 р: $2522112 - 2459226,5 \cdot 1,0952 = -171352,9$ тис. грн

2017 р: $2591672,50 - 2522112? 0,95 = 187037,9$ тис.грн

Розрахунки показують тільки на перевитрату матеріальних ресурсів у 2016 і 2017 роках, а також первитрату основних засобів у 2017 році на 187037,9 тис.грн при здійсненні господарської діяльності підприємства. Проведені розрахунки наведені в табл. 2.11.

Таблиця 2.11.

Оцінка інтенсифікації господарсько-фінансової діяльності підприємства ПАТ Укрпластик за 2015-2017 роки

Показник	Темп зростання якісного показника		Приріст ресурсу на 1% виручки		Частка впливу на приріст виручки від продажу				Відносна економія (перевитрата) ресурсу	
	2016 рік	2017 рік	2016 рік	2017 рік	екстенсивне використання ресурсу		інтенсивне використання ресурсу		2016 рік	2017 рік
					2016 рік	2017 рік	2016 рік	2017 рік		
Середньо-облікова чисельність працівників, ос	0,93	0,92	-0,7	1,8	-70	180	170	-80	-241	-52
Матеріальні затрати	1,17	1,04	3,8	0,8	380	80	-280	20	286279	15814,7
Середньоріч на вартість основних засобів	1,36	0,96	0,3	-0,6	30	-60	70	160	-171352	187037
Комплексні показники використання ресурсів	1,14	0,97	1,13	0,67	113,3	66,7	-13,3	33,3	-	-

Комплексні показники використання ресурсів для темпу зростання якісного показника визначається як значення середньої геометричної з виразу

$$2016 \text{ р: } \sqrt[3]{0,93 \cdot 1,17 \cdot 1,36} = \sqrt[3]{1,478} = 1,14;$$

$$2017 \text{ р: } \sqrt[3]{0,92 \cdot 1,04 \cdot 0,96} = \sqrt[3]{0,919} = 0,97.$$

Комплексні показники використання ресурсів для приросту ресурсів на

1% виручки визначається як середнє арифметичне із значень за стовпцем:

$$2016 \text{ р: } (-0,7+ 3,8+0,3) / 3 = 1,13;$$

$$2017\text{р: } (1,8+0,8-0,6) / 3 = 0,67.$$

Отже, рівень екстенсифікації виробничої діяльності на підприємстві ПАТ Укрпоастик у 2016 році становить 113,3%, а рівень інтенсифікації - 13,3%, тобто характер розвитку підприємства можна назвати переважно екстенсивним. Рівень екстенсифікації у 2017 році становить 66,7%, а рівень інтенсифікації – 33,3%, тобто характер розвитку підприємства знову можна назвати переважно екстенсивним.

Отже, можна зробити висновок, що у системі комплексного фінансового аналізу за даними звітності важливе місце займає комплексна оцінка економічної ефективності організації і її фінансового стану.

Оцінка діяльності проводиться на першому етапі економічного аналізу, коли визначаються основні напрямки аналітичної роботи (попередня оцінка), і на заключному, коли підводяться підсумки аналізу (остаточна, заключна, оцінка).

Остаточна оцінка є важливим інформаційним джерелом для обґрунтування і прийняття оптимального управлінського рішення в конкретній ситуації.

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ГОСПОДАРСЬКО-ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА «УКРПЛАСТИК»

3.1. Визначення планових показників господарсько-фінансової діяльності підприємства ПАТ «УКРПЛАСТИК»

Фінансове планування – це визначальний інструмент управління фінансовими ресурсами підприємства.

Конкурентне ринкове середовище актуалізує якість і значущість фінансового планування, оскільки недостатня його ефективність зумовлює негативні результати виробничо-господарської діяльності підприємства та навіть банкрутство. Тому фінансове планування як процес управління фінансовими ресурсами підприємства, джерелами їх формування та напрямками цільового використання зумовлює матеріальну відповідальність управлінського персоналу підприємства за його фінансовий стан. Відтак, роль та значущість перспективного, поточного та оперативного фінансового планування для забезпечення стійкого фінансового стану та підвищення рентабельності підприємства набуває особливого значення [51, с. 126].

У фінансовому плануванні забезпечується узгодження і акумулювання всіх планів підприємства: плану маркетингу, планів комерційної діяльності, плану по праці та заробітній платі, планів щодо витрат і собівартості та ін. Це зумовлює важливість та підвищену відповідальність за обґрунтованість, реалістичність і ефективність фінансового планування.

Фінансове планування вирішує наступні завдання[52, с. 53].:

- обґрунтування необхідного обсягу реалізації продукції і послуг для забезпечення досягнення поставлених цілей;
- досягнення такого валового доходу (валового прибутку), який забезпечує розширене відтворення;
- оптимізацію витрат на виробництво і реалізацію товарів і послуг;

- розрахунок і оптимізацію прибутку за її видів і складових;
- визначення найбільш раціонального розподілу і використання прибутку: формування фондів: резервного, накопичення, соціального розвитку, а також виплати дивідендів;
- оптимізацію податкових виплат [52, с. 65].

Плани у фінансовому плануванні розробляються для підприємства і його структурних одиниць з метою визначення майбутніх фінансових результатів; встановлення цільових показників (фінансової ефективності й рентабельності) і лімітів (критичних витрат); обґрунтування фінансової спроможності бізнесу та його напрямків; ефективності реалізованих інвестиційних проектів.

Необхідність фінансового плану полягає в тому, щоб дати можливість керівництву підприємства мати уявлення про те, які фінансові ресурси, у яких обсягах і звідки надходять, на які цілі витрачаються, виявити резерви збільшення власних фінансових ресурсів, сприяти дотриманню режиму економії та здійснення контролю за цільовим використанням коштів.

Метод коефіцієнтів, або екстраполяції передбачає розповсюдження встановлених у минулому тенденцій на майбутній період або розповсюдження вибірових даних на іншу частину сукупності досліджуваних об'єктів, які самі не були досліджені.

Цей метод використовується при індексації вартості основних фондів, дооцінці товарно-матеріальних цінностей в зв'язку з інфляцією, при плануванні прибутку, величини власних оборотних коштів та ін [52, с. 78].

Перевага методу коефіцієнтів полягає у його простоті, водночас цьому методу притаманний суттєвий недолік. Справа в тому, що разом з коефіцієнтами, які використовуються при плануванні фінансових показників, механічно на наступний період переносяться всі недоліки, що мали місце в попередній період; внутрішні резерви, як правило, не вишуковуються. Нормативний метод у фінансовому плануванні позбавлений вказаного недоліку; він передбачає розрахунок фінансових показників на основі

встановлених норм і нормативів. Це — нормативи утворення фондів грошових коштів, норми амортизаційних відрахувань, нормативи розподілу прибутку, норми витрачання коштів в бюджетних установах та ін [52, с. 97].

Планові показники господарсько-фінансової діяльності ПАТ «УКРПЛАСТИК» на 2018 рік наведені у табл. 3.2.

Таблиця 3.1

**Планові показники господарсько-фінансової діяльності ПАТ
«УКРПЛАСТИК» на 2018 рік, тис.грн**

Показники	Обсяг		Абс. приріст, тис.грн
	2017 рік	2018 рік	
Обсяг Товарообороту (ТОзвіт*Тросту сер.) (тис.грн)	2030168	2038576	8408,3
Рівень собівартості, %	82,96	82,96	
Рівень рентабельності операційної діяльності, %	21,6	21,6	-
Фінансовий результат від операційної діяльності (тис.грн)	437768	439581	1813,09
Рівень адміністративних витрат	3,66	3,66	-
Рівень витрат на збут, %	1,99	1,99	-
Рівень інших операц. Витрат, %	15,4	15,4	-
Собівартість : (ТОпл*рівень собівартості)/100 (тис.грн)	1684139	1691203	7063,9
Адміністративні витрати: ТОпл* Радм.вит (тис.грн)	74350	74611,9	261,893
Витрати на збут: ТО пл * Р витрат на збут (тис.грн)	-40368	40567,7	199,668
Інші операційні витрати	-312616	293941,5	1324,75
Витрати разом (тис.грн)	2111473	2100323,5	8850,21
Інші операційні доходи	519073	778609,5	-
Інші фінансові доходи (тис.грн)	298	404,831	106,831
Інші доходи: ІД звіт*Тросту сер (тис.грн)	36603	49724,9	13121,9
Фінансові витрати: Фін. Витр. звіт*Тросту сер. (тис.грн)	-158289	-215034	56745,3
Інші витрати (тис.грн)	-179119	-243332	64212,7
Чистий прибуток	137261	307301	170040

Планові показники на 2018 рік були розраховані на основі середнього темпу приросту за 3 попередні роки, а також на основі рівня планового показника у загальній структурі товарообороту.

У 2018 році, плановий обсяг товарообороту складає 2038576 тис. грн, що на 8408,3 тис. грн, більше ніж у передплановому періоді. Також, за рахунок збільшення товарообороту на 8408,3 тис. грн, зростає собівартість на 7063,9 тис. грн. Загальний обсяг витрат у 2018 році планується 2120323 тис. грн, що на 8850,21. грн більше ніж у попередньому році, таке збільшення планується внаслідок збільшення загального обсягу виробництва.

Для того, щоб підприємство покрито непокритий збиток, у 2018 році рекомендується підвищити інші операційні доходи на 50% порівняно з попереднім роком, тобто до 778609,5 тис. грн, зменшити інші операційні витрати на 18674,5 тис. грн, порівняно з попереднім 2017 роком до 293941,5 тис. грн.

У результаті збільшення фінансових доходів та інших доходів на 13121,9 тис. грн, фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування має додатне значення, тобто планується що підприємство у 2018 році отримає прибуток 307301 тис. грн, що у свою чергу на 170040 тис. грн більше ніж у минулому році.

Планування обсягів нематеріальних активів ПАТ «Укрпластик» у 2018 р. необхідно здійснювати методом прямих техніко-економічних розрахунків за окремими статтями.

Оскільки збільшення нематеріальних активів у 2018 році не планується, то вони будуть дорівнювати залишковій вартості, для визначення якої необхідно здійснити нарахування сум амортизації на рівні 2017 року .

Тоді, залишкова вартість нематеріальних активів:

$$402788 - 223424 - (223424 - 219854) = 175794 \text{ тис.грн}$$

Збільшення основних засобів не планується, тому залишкова вартість основних засобів з урахуванням зносу за 2017 рік становитиме:

$$3543431 - 965115 - (965115 - 886798) = 2499999 \text{ тис.грн}$$

Незавершені капітальні інвестиції планується залишити на рівні попереднього року, тобто 209545 тис. грн

Інші фінансові інвестиції також залишаються незмінними - 12 тис. грн.

Довгострокова дебіторська заборгованість у результаті запланованих заходів передбачається скорочення на 15% від її суми за 2017 рік, отже $88046 * 0,85 = 74839,1$ тис. грн

Інші необоротні активи планується залишити на рівні попереднього року, тобто 5058 тис. грн.

Обсяг необоротних активів ПАТ «Укрпластик» на кінець планового періоду наведені у табл. 3.2.

Таблиця 3.2

Обсяг необоротних активів ПАТ «Укрпластик» на кінець планового періоду, тис. грн.

Необоротні активи	Сума необоротних активів на кінець 2018 року
Нематеріальні активи	175794
Основні засоби	2499999
Незавершені капітальні інвестиції	209545
Інші необоротні активи	5058
Довгострокова дебіторська заборгованість	74839
Інші фінансові інвестиції	12
Всього необоротні активи	2965247

Базова формула для розрахунку планового обсягу оборотних активів на основі періоду обороту:

$$OA_{i_{пл}} = PO_{i_z} \cdot OD_{одн}_{пл}, \quad (3.1)$$

де $OA_{i_{пл}}$ - i -та стаття оборотних активів у плановому періоді, тис. грн;

PO_{i_z} - період обороту i -ї статті оборотних активів у звітному період, дні;

$OD_{одн}_{пл}$ - одноденний обсяг діяльності у плановому періоді, тис. грн.

У формулі (3.1) в розрахунку одноденного обсягу діяльності, як і періоду обороту окремих статей оборотних активів, використовується чистий дохід чи собівартість реалізованих товарів (робіт, послуг). Це визначається природою окремих статей оборотних активів: для розрахунку показників оборотності за матеріальними оборотними активами використовується собівартість реалізованої продукції, для інших статей (дебіторська заборгованість, грошові кошти) – чистий дохід.

Проміжні результати розрахунків періодів обороту окремих складових оборотних активів представлено в табл. 3.3.

Таблиця 3.3

Період обороту оборотних активів ПАТ«Укрпластик» у звітному періоді, дні

Показники	Період обороту у 2017 році, дні
Запаси	162,96
Виробничі запаси	139,24
Готова продукція	21,37
Товари	0,10
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	193,87
Дебіторська заборгованість за розрахунками	19,24
Інша поточна дебіторська заборгованість	3,68
Гроші та їх еквіваленти	1,24
Готівка	0,0025
Рахунки в банках	1,24

Період обороту запасів як складової оборотних активів підприємства за звітний період розраховується:

$$((577894+674929)/2)*360/ 1403028= 162,96\text{дні}$$

Період обороту виробничих запасів:

$$((500135+585240)/2)*360/ 1403028= 139,247\text{дні}$$

Період обороту готової продукції:

$$((77256+89360)/2)*360/ 1403028= 21,37\text{дні}$$

Період обороту товарів:

$$((503+329)/2)*360/1403028 = 0,10 \text{ днів}$$

Період обороту товарної дебіторської заборгованості розраховується, на відміну від періоду обороту запасів, як співвідношення її середнього значення та чистого доходу від реалізації:

$$((933151+1223549)/2)*360/2030168=193,87 \text{ дні}$$

Період обороту дебіторської заборгованості за розрахунками розраховується, на відміну від періоду обороту запасів, як співвідношення її середнього значення та чистого доходу від реалізації:

$$((21687+56676+14343+96525+20709+7143)/2)*360/2030168=19,24 \text{ дні}$$

Аналогічно: як співвідношення середнього значення та чистої виручки від реалізації, розраховуються періоди за іншими складовими оборотних активів.

Період обороту грошей та їх еквівалентів:

$$((7315+6732)/2)*360/2030168=1,24 \text{ дні}$$

Період обороту готівки:

$$((18+11)/2)*360/2030168=0,0025 \text{ дні}$$

Період обороту рахунків в банках:

$$((7297+6721)/2)*360/2030168=1,24 \text{ дні}$$

На основі розрахованих періодів обороту визначаються обсяги оборотних активів на плановий період. Планова сума запасів розраховується як добуток їх періоду обороту за звітний період та одноденного обсягу реалізації продукції за собівартістю:

$$162,96*1691203/360=765551,22 \text{ тис. грн.}$$

Запаси:

$$139,247*1691203/360=654153 \text{ тис. грн}$$

Готова продукція

$$21,37*1691203/360=100392 \text{ тис. грн}$$

Товари:

$$0,10*1691203/360=469,779 \text{ тис. грн}$$

Плановий обсяг товарної дебіторської заборгованості визначається як добуток періоду її обороту у звітному періоді та одноденного чистого доходу:

$$193,87 * 2038576 / 360 = 1097829,8 \text{ тис. грн.}$$

Планові обсяги за іншими складовими оборотних активів підприємства розраховуються як добуток їх періоду обороту звітного періоду та одноденного чистого доходу від реалізації продукції у плановому періоді.

Дебіторська заборгованість за розрахунками:

$$19,24 * 2038576 / 360 = 108951 \text{ тис. грн}$$

Інша поточна дебіторська заборгованість:

$$3,68 * 2038576 / 360 = 20838,8 \text{ тис. грн}$$

Обсяг грошових коштів визначаємо як добуток коефіцієнта співвідношення грошових коштів і виручки від реалізації продукції у 2017 році та виручки від реалізації продукції у 2018 році:

$$(6732 / 2030168) * 2038576 = 6759,9 \text{ тис. грн.}$$

Обсяг готівки:

$$(11 / 2030168) * 2038576 = 11,04 \text{ тис. грн}$$

Обсяг рахунків в банках:

$$(6721 / 2030168) * 2038576 = 6748,835 \text{ тис. грн}$$

Результати обґрунтування планового обсягу оборотних активів представлено у табл. 3.4.

Таблиця 3.4

Результати розрахунку планових обсягів оборотних активів

ПАТ «Укрпластик» у 2018 році, тис.грн.

Статті активів	На кінець планового періоду
Запаси	765551,2
Виробничі запаси	654153
Готова продукція	100392
Товари	469,7
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1097829,8

Продовження таблиці 3.4.

Статті активів	На кінець планового періоду
Дебіторська заборгованість за розрахунками	108951
Інша поточна дебіторська заборгованість	20838,8
Готівка	11,0
Гроші та їх еквіваленти	6759,9
Рахунки в банках	6748,8
Усього оборотних активів	2661313

Плановий обсяг активів підприємства є сумою планових обсягів необоротної та оборотної складових:

$$2965247+2661313= 5626560\text{тис. грн.}$$

Плановий обсяг капіталу підприємства, який має відповідати плановій сумі його активів, розраховується за основними його складовими.

Обґрунтування планового обсягу власного капіталу здійснюється з використанням методу прямих техніко-економічних розрахунків. У плановому періоді на підприємстві не передбачаються зміни обсягів статутного, капіталу в дооцінках, додаткового та резервного капіталу, тобто їх обсяги в цьому періоді залишаться рівними обсягам звітного періоду.

Оскільки, за 2017 рік на підприємстві утворився непокритий збиток - 307301тис.грн, то вся сума запланованого чистого прибутку у 2018 році піде на покриття цього збитку. Отже, непокритий збиток у 2018 році становитиме: $307301-307301=0$ тис.грн

Таким чином, власний капітал підприємства у 2018 р. дорівнює: $244404+ 2208701+ 2896 = 2456001$ тис. грн.

ПАТ «Укрпластик» не планує отримувати додаткові довгострокові кредити 2018 року, то їх сума буде визначатися сумою заборгованості на кінець 2017 р. (358360 тис. грн.)

Наступним кроком в обґрунтуванні планового обсягу капіталу є визначення планового обсягу поточних зобов'язань, зокрема тієї їх складової, яка має безпосередній взаємозв'язок з обсягами виробництва продукції:

Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги. Визначення її планового обсягу доцільно здійснити у взаємозв'язку з обсягами виручки від реалізації продукції за собівартістю: на основі часу обороту кредиторської заборгованості у звітному періоді. Результати розрахунку періодів обороту представлено у табл. 3.5.

Таблиця 3.5

Розрахунок показників оборотності кредиторської заборгованості ПАТ «Укрпластик» у звітному періоді, дні

Показник	Період обороту в звітному періоді, дні
Поточна кредиторська заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями	283,5
Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	143,3
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	0,7
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками зі страхування	0,6
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з оплати праці	1,8
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками за одержаними авансами	15,5
Інші поточні зобов'язання	68,1

Період обороту окремих складових кредиторської заборгованості розраховується за допомогою ділення середнього значення обсягу кредиторської заборгованості на обсяг собівартості реалізованої продукції і множення отриманого результату на 360 днів.

Базова формула для розрахунку планового обсягу кредиторської заборгованості за окремими її складовими є такою:

$$KZi_{пл} = POi_z \cdot OCodn_{пл}, \quad (3.2)$$

де $KZ_{i,пл.}$ – i -та стаття кредиторської заборгованості у плановому періоді, тис.грн;

$ПО_{i,з}$ – період обороту i -ї статті кредиторської заборгованості у звітному період, дні;

$ОС_{одн,пл.}$ – одноденний обсяг реалізації продукції за собівартістю у плановому періоді, тис.грн.

Отже, плановий обсяг товарної кредиторської заборгованості підприємства у плановому періоді дорівнює:

$$143,3 * 2038576 / 360 = 815430,4 \text{ тис. грн.}$$

Результати розрахунку планового обсягу кредиторської заборгованості представлено в табл. 3.6.

Таблиця 3.6

Результати розрахунку планового обсягу кредиторської заборгованості ПАТ «Укрпластик», тис.грн

Складові	Сума
Короткострокові зобов'язання за короткостроковими кредитами	0
Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	815430,4
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	3771,3
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками зі страхування	3429,2
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з оплати праці	10093,3
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками за одержаними авансами	87972,4
Інші поточні зобов'язання	122590,1
Загальний обсяг поточних зобов'язань	1143679,0

Планується, що підприємство розрахується з короткостроковими кредитами банків у 2018 році. А інші поточні зобов'язання планується зменшити на -62369 тис.грн і вийти на суму 122590,14 тис.грн

Плановий обсяг поточної кредиторської заборгованості становить 1143679,0 тис. грн.

Результати планових розрахунків окремих складових балансового плану підприємства представлені в табл. 3.7.

Агрегований балансовий план ПАТ «Укрпластик» у 2018 р., тис.грн

Актив		Пасив	
Стаття	Сума	Стаття	Сума
Необоротні активи	2965247	Власний капітал	2456001,0
Оборотні активи, всього, в т.ч.	2661313	Довгострокові зобов'язання і забезпечення, всього в т.ч.	1013440,0
Запаси	765551,2	довгострокові кредити банків	358360,0
Виробничі запаси	654153	Інші довгострокові зобов'язання	632351,0
Товари	469,7	Відстрочені податкові зобов'язання	22729,0
Готова продукція	100392		
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1097829,8	Поточні зобов'язання, всього, в т.ч.	1143679,0
Дебіторська заборгованість за розрахунками	108951	Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	815430,4
Інша поточна дебіторська заборгованість	20838,8	Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками зі страхування	3429,2
		Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з оплати праці	10093,4
Готівка	11,0	Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками за одержаними авансами	87972,5
Гроші та їх еквіваленти	6759,9	Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	3771,4
Рахунки в банках	6748,8	Інші поточні зобов'язання	122590,1
Усього активів	5726952	Усього капіталу	5726952

Таким чином, відповідно до запланованих обсягів діяльності у 2018 р. ПАТ «Укрпластик» зберігає тенденцію по залученню позикових джерел фінансування, що свідчить про неспроможність фінансування операційної діяльності власними активами, проте це говорить про використання економічного потенціалу підприємства і збільшення обсягів виробництва.

3.2. Перспективна оцінка ефективності господарсько-фінансової діяльності підприємства

Оцінка фінансово-господарської діяльності підприємства передбачає певну послідовність виконання аналітичної роботи. Даним питанням приділяють увагу багато вчених. Так, Савицька Г.В. [53 с. 44] при проведенні аналізу господарської діяльності виділяє наступні етапи:

- уточнення об'єктів, мети і задач аналізу, складання плану аналітичної роботи;
- розробка системи синтетичних і аналітичних показників, за допомогою яких характеризується об'єкт аналізу;
- збір і підготовка до аналізу необхідної інформації (перевіряється її точність, приводиться до порівняльного виду і т.д.);
- порівняння фактичних результатів господарювання з показниками плану звітного року, фактичними даними минулих років, з досягненнями провідних підприємств, галузі в цілому і т.д.
- факторний аналіз: виділяються фактори і визначається їх вплив на результат;
- виявлення невикористаних і перспективних резервів підвищення ефективності виробництва;
- оцінка результатів господарювання з урахуванням дії різних факторів і виявлених невикористаних резервів, розробка заходів щодо їх використання. Фінансовий аналіз за методикою Савицької Г. В. є частиною комплексного аналізу господарської діяльності підприємства, який складається з таких напрямків:
  - аналіз формування і розміщення капіталу (власного і позикового) і ефективності його використання. Проводиться шляхом аналізу наявності, структури і динаміки майна підприємства та джерел його формування (вертикальний і горизонтальний аналіз балансу), а також розрахунку коефіцієнтів рентабельності й обіговості капіталу;

- аналіз основних фондів, матеріальних і трудових ресурсів, який проводиться на підставі розрахунку показників фондівіддачі, матеріаломісткості і трудомісткості та їх факторного аналізу;
- аналіз маркетингової діяльності, котрий полягає у вивченні платоспроможного попиту на продукцію, ринків збуту, обґрунтуванні планів виробництва і реалізації, оцінці конкурентноздатності продукції і вишукуванні резервів підвищення її рівня;
- аналіз виробництва продукції, її собівартості і реалізації проводиться шляхом аналізу динаміки обсягів виробництва і реалізації продукції, аналізу асортименту, структури і якості продукції; факторного аналізу витрат на виробництво і реалізацію;
- аналіз фінансових результатів діяльності підприємства проводиться на підставі факторного аналізу складу і динаміки балансового прибутку, рівня відпускних цін, рентабельності підприємства і резервів збільшення прибутку і рентабельності;
- аналіз фінансового стану підприємства проводиться на основі аналізу фінансової структури балансу (співвідношення власного і позикового капіталу, необоротних і оборотних активів), аналізу забезпеченості підприємства власними оборотними коштами, визначення типу фінансової ситуації, розрахунку показників платоспроможності підприємства [53 с. 44].

Фінансові коефіцієнти використовуються для оцінки діяльності фінансових менеджерів і враховуються ними при прийнятті управлінських рішень. Такі коефіцієнти доступні й акціонерам, які на їх основі можуть самостійно проаналізувати ефективність діяльності фірми і її поточне фінансове становище.

Фінансові коефіцієнти, як показники діяльності фірми, публікуються в річних звітах фірм, причому кожна фірма, зазвичай, має свій набір таких коефіцієнтів і їх власну систематизацію. Американські фірми найчастіше приводять у річному звіті набір з 10-15 показників [53 с. 67].

Планові показники фінансової стійкості ПАТ «Укрпластик» наведені у
табл. 3.8

Таблиця 3.8.

**Динаміка показників фінансової стійкості ПАТ «Укрпластик»,
2017– 2018 роки**

Показники	Обсяг, тис. грн.		Абс. зміна, тис. грн	Темпи приросту, %
	2017	2018	На 2018 рік	На 2018 рік
Власний капітал	2148700	2456001	307301	14,3
Капітал (баланс)	5082785	5726952	644167	12,7
Довгострокові зобов'язання і забезпечення	1013440	1013440	0	0,0
Оборотні активи	2022444	2661313	638869	31,6
Кредиторська заборгованість за товари, роботи	742292	815430	73138,4	9,9
Поточні зобов'язання і забезпечення	1920645	1143679	-776966	-40,5
Коефіцієнт фінансової автономії	0,42	0,43	0,01	1,4
Коефіцієнт фінансової стійкості	0,73	1,14	0,41	55,5
Коефіцієнт поточних зобов'язань	0,65	0,53	-0,12	81,0
Коефіцієнт довгострокових зобов'язань	0,35	0,47	0,12	136,0
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	1,06	0,92	-0,14	-13,1
Коефіцієнт фінансового ризик	1,37	0,88	-0,49	-35,7

Коефіцієнт фінансової автономії у 2018 році планується на рівні 0,43, це означає, що 43% у загальних вкладеннях у підприємство складає власний капітал. Він характеризує фінансову незалежність підприємства від зовнішніх джерел фінансування його діяльності. У 2017 році цей показник був меншим на 0,01% і склав 42 % власного капіталу у структурі фінансовій вкладень, при рекомендованому значенні 50%.

Коефіцієнт фінансової стійкості у 2018 році складе 1,14, це означає спроможність підприємства погашати свої боргові зобов'язання за рахунок

отриманого від операційної діяльності чистого грошового потоку та прибутку. Нормативне значення цього показника складає більше 1. У 2017 році цей показник склав 0,73, що свідчить про неможливість підприємства погашати поточні зобов'язання.

Коефіцієнт поточних та довгострокових зобов'язань характеризує питому вагу поточних і довгострокових зобов'язань в загальній сумі джерел формування. У 2018 році поточні зобов'язання склали 53%, а довгострокові 47%, тобто, порівняно з попереднім роком, планується збільшення частки довгострокових зобов'язань.

Коефіцієнт маневреності власного капіталу - показує, яка частина власного капіталу використовується для фінансування поточної діяльності. У 2018 році – 0,92, свідчить про високий рівень мобільності власного капіталу.

Коефіцієнт фінансового ризику у 2018 році склав 0,88, це означає що 0,88 тис.грн залученого капіталу в розрахунку на 1 тис. грн власного капіталу. Це свідчить про зменшення залежності від залучених джерел. Критичним значенням цього коефіцієнта є 1.

Планові показники ліквідності та платоспроможності підприємства ПАТ «Укрпластик» наведені в табл. 3.9.

Таблиця 3.9.

Динаміка планових показників ліквідності та платоспроможності підприємства ПАТ «Укрпластик» за 2017-2018рр.

Показники	Обсяг, тис. грн.		Абс. зміна, тис. грн	Темпи приросту, %
	2017	2018	На 2018	На 2018
Оборотні активи	2022444	2661313	638869	31,5
Поточні зобов'язання	1920645	1143679	-776966	-40,4
Товарно-матеріальні запаси	674929	755014,7	80085,7	11,8
Готові засоби платежу	6732	6759,9	27,9	0,4
Поточні фінансові інвестиції	0	0	0	0,0
Доходи майбутніх періодів	20558	20558	0	0,0

Продовження таблиці 3.9.

Показники	Обсяг, тис. грн		Абс. зміна, тис. грн	Темпи приросту, %
	2017р.	2018р.	2018/2017	2018/2017
Дебіторська заборгованість	1223549	1097830	-125719,2	-10,2
Швидко ліквідні активи	1347515	1906298	558783,3	41,4
Баланс	5082785	5726952	644167	112,6
Коефіцієнт забезпеченості оборотних коштів:				
Власними оборотними активами	0,29	-0,63	-0,92	-317,53
Швидко ліквідними активами	0,27	0,33	0,07	25,56
Готовими засобами платежу	0,001	0,001	0,00	-10,88
Загальний коефіцієнт покриття	1,05	2,33	1,27	120,98
Проміжний коефіцієнт покриття	0,70	1,67	0,97	137,57
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,01	0,01	0,00	0,00
Коефіцієнт відволікання оборотних активів в запаси	0,33	0,28	-0,05	-14,99
Коефіцієнт відволікання оборотних активів у дебіторську заборгованість	0,60	0,41	-0,19	-31,81

Коефіцієнт покриття (загальний коефіцієнт ліквідності) - узагальнюючий показник ліквідності. Розраховується як відношення поточних активів до поточних зобов'язань [53, с. 65].

Цей коефіцієнт показує, якою мірою поточні кредиторські зобов'язання забезпечуються поточними активами, тобто скільки грошових одиниць поточних активів припадає на 1 грошову одиницю поточних зобов'язань. Теоретичне значення цього показника - 1,5 - 2,5. У 2015 році 2,33 тис. грн оборотних активів припадає на 1 тис. грн поточних зобов'язань, тобто в межах норма, це означає що підприємство взмозі покрити поточні зобов'язання за рахунок оборотних активів.

Коефіцієнт критичної ліквідності (проміжний коефіцієнт покриття) - розраховується як відношення поточних активів за мінусом виробничих

запасів і витрат до поточних пасивів.

Теоретично достатнім вважається значення показника 0,7-0,8. У 2018 році цей показник склав 1,67 і означає що підприємство не здатне за рахунок готових засобів платежу та дебіторської заборгованості фінансувати поточні зобов'язання.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності (платоспроможності) - показник, що характеризує ту частину короткострокових зобов'язань, яка може бути сплачена за рахунок ліквідних активів (грошових коштів та їх еквівалентів), тобто спроможність підприємства негайно погасити свою короткострокову кредиторську заборгованість [53, с. 66].

Теоретичне оптимальне значення цього показника становить приблизно 0,2—0,25. У 2018 році цей показник склав 0,01 тис. грн, тобто ліквідних коштів для погашення короткострокової заборгованості не достатньо, аби погасити частину короткострокових зобов'язань.

Коефіцієнт відволікання оборотних активів в запаси показує частку запасів у складі оборотних коштів. У 2018 році 0,28 тобто 28% запасів у загальній структурі оборотних коштів.

Коефіцієнт відволікання оборотних активів у дебіторську заборгованість показує частку дебіторської заборгованості у складі оборотних коштів. У 2018 році 0,41% дебіт. заборгованості у складі оборотних коштів.

Операційний цикл підприємства - це проміжок часу між придбанням запасів для здійснення діяльності та отриманням коштів від реалізації виробленої з них продукції [53, с. 70].

У 2018 році операційний цикл зріс на 38 днів, порівняно з 2017 роком, і становив 413 днів, тобто період обороту запасів уповільнився і не відбувається економія коштів за рахунок їх вивільнення з обороту.

Планові показники оборотності, операційний, фінансовий, виробничий цикли наведені у табл. 3.10.

**Динаміка планових показників оборотності підприємства ПАТ
«Укрпластик» за 2017-2018рр.**

Показники	2017	2018	Абсолютна зміна, %	Темп росту, %
			2018/2017	2018/2017
1. Період обороту, днів				
1.1. Всіх оборотних активів	325,34	413,56	88,22	127,12
1.2. Запаси	162,96	187,37	24,41	114,98
1.3. Дебіторської заборгованості	193,87	204,97	11,10	105,73
1.4. Готової продукції	18,06	20,20	2,14	111,83
1.5. Кредиторської заборгованості	106,38	137,54	31,16	129,29
2. Коефіцієнт оборотності, разів				
1.1. Всіх оборотних активів	1,12	0,88	-0,24	78,80
1.2. ЗАПАСІВ	2,24	1,95	-0,29	86,96
1.3. Дебіторської заборгованості	1,88	1,78	-0,10	94,58
1.4. Готової продукції	20,22	18,07	-2,15	89,38
1.6. Кредиторської заборгованості	3,43	2,65	-0,78	77,34
3. Тривалість операційного циклу, днів	374,89	412,54	37,65	110,04
4. Тривалість фінансового циклу, днів	268,51	275,00	6,49	102,42
5. Тривалість виробничого циклу, днів	181,02	207,57	26,55	114,67

Фінансовий цикл (цикл грошового обороту) – проміжок часу між початком оплати постачальникам поставленої сировини, матеріалів, напівфабрикатів (погашенням кредиторської заборгованості) та початком надходження грошових коштів від покупців за реалізовану продукцію (погашенням дебіторської заборгованості) [53, с. 71].

У 2018 році цикл зріс на 7днів і склав 275 днів. Це є негайною тенденцією і свідчить про збільшення періоду обороту дебіт. заборгованості, зменшення періоду обороту кредиторської заборгованості, незначне збільшення періоду обороту запасів, що не сприяє економії коштів за рахунок вивільнення їх з обороту.

Виробничий цикл підприємства – це період повного обороту обсягу матеріальних оборотних активів, які обслуговують виробничий цикл підприємства від моменту надходження сировини до відвантаження готової продукції покупцям [53, с. 72]. Виробничий цикл на даному підприємстві є найкоротшим з усіх вищенаведених і у 2018 році він стрімко зріс на 27 днів порівняно з 2017-м.

Зростання цього показника є негативним явищем і свідчить про те, що збільшення виробничого циклу призводить до зменшення кількості випущеної продукції за одиницю часу, тим нище використання основних фондів, тим більша потреба підприємства в оборотних коштах, вкладених у незавершене виробництво, тим нижча фондівдача і т.д. Планові показники ефективності господарсько - фінансової діяльності ПАТ «Укрпластик» на 2018 рік наведені у табл. 3.11.

Таблиця 3.11

Планові показники рентабельності господарсько-фінансової діяльності ПАТ «Укрпластик» на 2018 рік

Показники	Обсяг		Абс. зміна, тис. грн
	На 2017 рік	На 2018 рік	На 2018 рік
Чистий дохід від реалізації	2030168	2038576	8408
Чистий прибуток	137261	307301	170040
Загальна сума активів	5082785	5483450	400665
Власний капітал	2148700	2239174,8	90474,84
Витрати	2111473	2120323	8850,21
Ефективність господарської діяльності	0,40	0,37	-0,03
Ефективність використання власного капіталу	0,06	0,10	0,03
Коефіцієнт рентабельності витрат	0,07	0,14	0,04
Витратовіддача	0,96	0,96	0
Витратомісткість	1,04	1,04	0

У 2018 році планується зниження ефективності господарської діяльності, тобто на одиницю вартості активу підприємства буде припадати 0,37 тис.грн чистого доходу від реалізації.

Ефективність використання власного капіталу – у плановому періоді власний капітал отримує віддачу у вигляді прибутку 0,10 тис. грн.

Оскільки на досліджуваному підприємстві чистий прибуток у 2018 році складає 307301 тис.грн, то коефіцієнт рентабельності витрат показує що на 1 тис.грн витрат припадає 0,14 тис.грн прибутку.

Витратовіддача та витратомісткість у 2017 році планується на тому ж рівні, що і в попередньому році.

Отже, планування як основа підвищення ефективності господарської діяльності підприємства є важливим засобом досягнення головних економічних і соціальних цілей його розвитку. У вищенаведеному плануванні були використані такі методи, як: екстраполяційний (визначає проміжні та кінцеві значення планових показників, на основі цих показників в минулому, припускають збереження їх в майбутньому), економіко-статистичний (використання фактичних статистичних даних за попередні роки).

За рахунок того, що три досліджувані роки припали на період економічної кризи в Україні, спостерігається негативна тенденція росту економічно-важливих показників, і в плановому періоді передбачається збиток.

Також, слід зазначити, що планування ефективності господарської діяльності на основі середнього темпу приросту за 3 останні роки є неефективним для даного підприємств, оскільки деякі показники ефективності не зростають, тому підприємству ПАТ «Укрпластик» слід використовувати інші методи планування.

3.3 Обґрунтування напрямів підвищення ефективності господарсько-фінансової діяльності підприємства

Розвиток ринку упаковки залежить від багатьох чинників, до найбільш значущих належать функції, які вона виконує. Так, на макроекономічному рівні стан ринку упаковки характеризує рівень розвитку країни і водночас залежить від нього. На мікроекономічному рівні упаковка, як неодмінна складова по суті будь-яких товарів, забезпечує їхні збереження та захист, привертає увагу споживачів, спонукаючи до купівлі, є одним із чинників, що формує конкурентоздатність продукції [54, с. 26].

Фактором, що визначає потенціал зростання вітчизняного ринку упаковки, у тому числі гнучкої, є наразі менший в 4–5 разів обсяг її споживання в Україні, ніж в економічно розвинених країнах ЄС. За галузевою приналежністю в Україні основними споживачами найбільш динамічного за зростанням ринку – гнучкої упаковки – є кондитерська галузь, сегмент снєків та олійно-жирова промисловість [54, с. 29].

Окремо слід указати на фактор розвитку харчової промисловості, а саме кількісний приріст виробництва та якісні перетворення – виготовлення нових товарів, що зумовлюють тенденцію збільшення обсягу споживання упаковки.

Найбільші гравці на ринку гнучкої упаковки: ПАТ «Укрпластик», ТОВ «ІТАК», ДП «Тетра Пак Україна», «Бліц Пак».

Досягнення стратегічних конкурентних переваг потребує впровадження інновацій, що має виключно важливе значення для ринку упаковки, оскільки він належить до тих, що найбільш динамічно розвиваються. Так, до досягнень в інноваційній діяльності лідера з виробництва гнучкої упаковки в Україні (55% ринку) та одного з 20 найбільших виробників Європи – ПАТ «Укрпластик» [56] – можна віднести виготовлення багатошарової гнучкої полімерної упаковки – до 20 шарів, що

збільшує термін збереження якостей товару, а також застосовувані інформаційні технології.

Одним із важливих показників, що впливає на рівень конкурентоздатності виробників упаковки, є формат продукції, який поділяється на малий, середній, великий. Обладнання, що забезпечує виробництво продукції великого формату, надає також можливості щодо виготовлення упаковки складних конструкцій.

Усі вищенаведені підприємства, мають конкурентну перевагу за форматом обладнання, яку складно наслідувати іншим виробникам, оскільки це потребує значних капіталовкладень [55, с. 34].

Усі вищенаведені виробники упаковки відносяться до реєстру великих платників податків на 2016 р. Міжнародна компанія «Тетра Пак» постачає пакування у 175 країн світу, а частка експорту в загальному обсязі реалізації становить понад 70%; ТОВ «ІТАК» обслуговує ринки Молдови, Росії, Білорусі, Таджикистану та ін.; ПАТ «Укрпластик» – країни Центральної і Східної Європи, Північної і Південної Африки, Росії та інш країн СНД; «Бліц Пак» виготовляє упаковку на замовлення підприємств Азербайджану, Білорусі, Росії, Вірменії, Чехії, Туреччини та ін [56].

На сьогоднішній день існують такі тенденції розвитку українського ринку гнучкої упаковки:

1. Уповільнення темпів зростання;
2. Скорочення обсягів імпорту;
3. Нові гравці в останні три роки на ринок не виходили;
4. Діяльність великих гравців характеризується високими темпами приросту обсягів виробництва, дрібні компанії - намагаються підтримувати існуючі обсяги;
5. Темпи зростання обсягів ринку у вартісному вираженні значно випереджають динаміку кількісного збільшення ринку.

У найближчі роки дані тенденції будуть посилюватися. З кожним роком зростатимуть і вимоги до якості продукту. Отже, зростатимуть і

вимоги до рівня і повноти технічного оснащення виробництв.

Отже, виходячи з вищенаведених тенденцій розвитку, а також, того, що підприємство ПАТ «Укрпластик» є великим гравцем на ринку, можна передбачити, що воно здатне диктувати цінову кон'юнктуру на ринку, «Укрпластик» відповідає вимогам до повноти технічного оснащення виробництва, тобто можна свідчити про можливість зростання ефективності діяльності підприємства, та отримання прибутків у найближчі часи.

Перелік сильних та слабких сторін ПАТ Укрпластик, а також його переваги та недоліки наведені у вигляді SWOT-аналізу у табл. 3.12.

Таблиця 3.12.

SWOT - аналіз ПАТ «Укрпластик»

Переваги	Недоліки
<ul style="list-style-type: none"> • Займає лівову частку ринку (55%) • Великий масштаб виробництва і можливість обслуговувати великі замовлення; • Інноваційні технології у виробництві спеціальних видів упаковки; • Можливість виробляти упаковку всіх розмірів: малі, середні, великі; • Широка географія ринку збуту: Центральної і Східної Європи, Північної і Південної Африки, Росії та інших країн СНД. 	<ul style="list-style-type: none"> • Невисокі темпи оновлення обладнання через високу вартість; • Відсутність прибутків протягом трьох досліджуваних років, внаслідок економічної кризи; • Зниження рентабельності власного капіталу; • Висока витратомісткість виробництва; • Залежність продаж від рівня споживання продукції населенням, який залежить від платоспроможності.
Можливості	Загрози
<ul style="list-style-type: none"> • Розширення іноземних ринків збуту; • Створення дочірніх компаній як в Україні, так і за кордоном; • Організація рекламних кампаній; • Залучення іноземних та вітчизняних інвесторів. 	<ul style="list-style-type: none"> • Зниження рівня споживання продукції населенням, внаслідок низької платоспроможності; • Втрата іноземних ринків збуту через політичну ситуацію; • Поява нових конкурентів у галузі; • Поява нових стандартів виробництва харчової плівки; • Посилення законодавчої бази, фіскальна політика.

Оскільки підприємство ПАТ Укрпластик є лідером на українському ринку гнучкої упаковки, то для нього джерелами резервів збільшення суми прибутку може стати: збільшення обсягу реалізації продукції, зниження її собівартості, підвищення якості товарної продукції, реалізації її на більш вигідних ринках збуту і т.д., зображені на рис. 3.1. [55, с. 79].

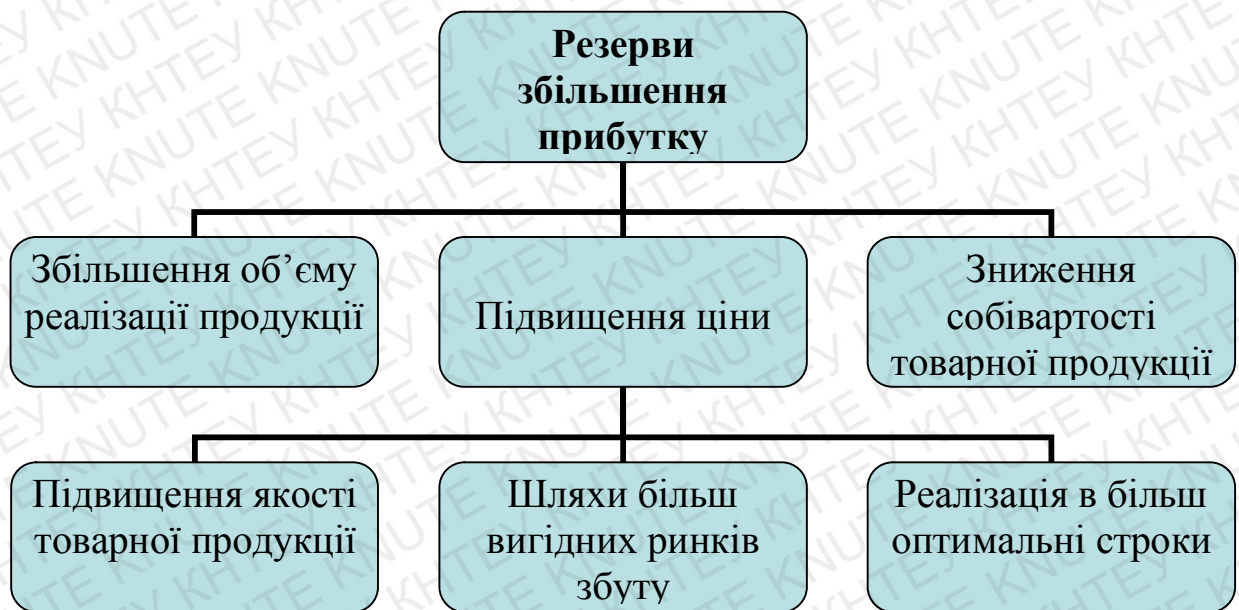

Рис. 3.1. Резерви збільшення прибутку ПАТ «Укрпластик»

Отже, як показало проведене дослідження, провідні виробники на ринку упаковки забезпечують конкурентоздатність продукції шляхом упровадження інновацій, сертифікації за міжнародними стандартами, підвищення рівня екологічної безпеки, диверсифікації, модернізації.

Важливе значення для стимулювання розвитку має також удосконалення нормативно-правового регулювання, зокрема надання податкових пільг підприємствам, які впроваджують інновації. Розвиток агропромислового комплексу України, глобалізація діяльності сприятимуть економічному зростанню ринку упаковки.

Приріст доходів виробників упаковки може бути досягнутий як за рахунок більш якісного задоволення традиційних запитів споживачів і замовників, так і розширення її функціональності, у тому числі на основі

застосування сучасних інформаційних технологій, що особливо актуально сьогодні.

Чинники підвищення ефективності фінансово-господарської діяльності.

1. Технологія. Технологічні нововведення, особливо сучасні форми автоматизації та інформаційних технологій, справляють найістотніший вплив на рівень і динаміку ефективності виробництва продукції (надання послуг).

2. Устаткуванню належить провідне місце в програмі підвищення ефективності передовсім виробничої, а також іншої діяльності суб'єктів господарювання.

Продуктивність діючого устаткування залежить не тільки від його технічного рівня, а й від належної організації ремонтно-технічного обслуговування, оптимальних строків експлуатації, змінності роботи, завантаження в часі тощо.

3. Матеріали та енергія позитивно впливають на рівень ефективності діяльності, якщо розв'язуються проблеми ресурсозбереження, зниження матеріаломісткості та енергоємності продукції (послуг), раціоналізується управління запасами матеріальних ресурсів і джерелами постачання.

4. Вироби. Самі продукти праці, їхня якість і зовнішній вигляд (дизайн) також є важливими чинниками ефективності діяльності суб'єктів господарювання.

5. Основним джерелом і визначальним чинником зростання ефективності діяльності є працівники — керівники, менеджери, спеціалісти, робітники. Ділові якості працівників, підвищення продуктивності їхньої праці багато в чому зумовлюються дійовим мотиваційним механізмом на підприємстві, підтриманням сприятливого соціального мікроклімату в трудовому колективі.

6. Організація і системи. Єдність трудового колективу, раціональне делегування відповідальності, належні норми керування характеризують добру організацію діяльності підприємства (установи), що забезпечує

необхідну спеціалізацію та координацію управлінських процесів, а отже, вищий рівень ефективності (продуктивності) будь-якої складної виробничо-господарської системи.

7. Методи роботи. За переважання трудомістких процесів досконаліші методи роботи стають достатньо перспективними для забезпечення зростання ефективності діяльності підприємства (організації).

8. Стиль управління, що поєднує професійну компетентність, діловитість і високу етику взаємовідносин між людьми, практично впливає на всі напрямки діяльності підприємства (організації). Від нього залежить, у якій мірі враховуватимуться зовнішні чинники зростання ефективності діяльності на підприємстві (в організації).

9. Державна економічна й соціальна політика істотно впливає на ефективність суспільного виробництва (законодавче регулювання, державні програми підтримки суб'єктів господарювання, тощо)

10. Інституціональні механізми. Для безперервного підвищення ефективності діяльності всіх суб'єктів господарювання держава має створити відповідні організаційні передумови, що забезпечуватимуть постійне функціонування на національному, регіональному чи галузевому рівнях спеціальних інституціональних механізмів - організацій (дослідних і навчальних центрів, інститутів, асоціацій).

11. Інфраструктура. Важливою передумовою зростання ефективності діяльності підприємств (організацій) є достатній рівень розвитку мережі різноманітних інституцій ринкової та виробничо-господарської інфраструктури.

12. Структурні зміни в суспільстві також впливають на показники ефективності на різних рівнях господарювання. Найважливішими є структурні зміни економічного та соціального характеру [53, с.87-89].

Отже, ефективність діяльності підприємства не тільки залежить від ефективності діяльності самого підприємства, а й обумовлена факторами зовнішнього середовища на які підприємство немає впливу і лише вміле

використання всієї системи перелічених чинників може забезпечити достатні темпи зростання ефективності фінансово-господарської діяльності підприємства.

Оскільки, за 2017 рік на підприємстві утворився непокритий збиток - 307301тис.грн, то рекомендується мінімальна сума запланованого чистого прибутку у 2018 році на рівні 307301тис.грн. Цього показника можна досягти за допомогою підвищення інших операційних доходів на 50% порівняно з попереднім роком, тобто до 778609,5тис.грн, зменшити інші операційні витрати на 18674,5тис.грн, порівняно з попереднім 2017 роком до 293941,5тис.грн.

У результаті збільшення фінансових доходів та інших доходів на 13121,9 тис. грн, фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування має додатне значення, тобто планується що підприємство у 2018 році отримає прибуток 307301тис. грн..

Для того, щоб ефективність господарської діяльності у 2018 році зростала, а не спадала, необхідно збільшити чистий дохід від реалізації на 15%, тобто на 305786,4 тис. грн. і тоді на одиницю вартості активу підприємства буде припадати 0,42 тис.грн чистого доходу від реалізації, що є на 0,02 позначи більше ніж у 2017 році. Цього ефекту можна досягти збільшивши обсяг виробництва на 15%

Оскільки на досліджуваному підприємстві чистий прибуток у 2018 році складає 307301 тис.грн, то коефіцієнт рентабельності витрат показує що на 1тис.грн витрат припадає 0,14 тис.грн прибутку.

Якщо підприємство зменшить собівартість продукції на 10% (169120,3тис. грн) адміністративні витрати на 10000 тис.грн, а інші операційні витрати на 15000тис.грн, то на 1тис.грн витрат буде припадати 0,16 тис.грн прибутку, що на 0,02тис.грн більше.

Цього ефекту можна досягти, зменшивши рівень собівартості продукції, замінивши імпорتنу сировину вітчизняними аналогами меншої

вартості, зменшити адміністративні витрати та переглянути інші операційні витрати.

Щодо операційного циклу підприємства, то він має щорічну тенденцію до збільшення, що є негативним явищем, тому рекомендується пришвидшити процес виробництва продукції та її продажу.

Можливо запровадити додаткову робочу зміну для роботи обладнання, залучити маркетологів для промоутерів для швидшої реалізації продукції, щоб вона не осідала на складах. Якщо підприємству вдасться зменшити період обороту запасів на 30 днів, а готової продукції на 7 днів, то підприємство залишиться на рівні 2017 році по тривалості операційного циклу, тобто 375 днів.

Відповідно зменшиться тривалість фінансового циклу до 237 днів і тривалість виробничого циклу до 169,9 днів відповідно. Прискорення виробничого циклу призведе до збільшення кількості випущеної продукції за одиницю часу, та до ефективнішого використання основних фондів, тим вища буде фондівіддача і т.д.

Загальний коефіцієнт ліквідності на підприємстві ПАТ «Укрпластик» у 2018 році має задовільне значення в межах норми, тобто прикладати зусиль до його покращення не потрібно, а от коефіцієнт абсолютної ліквідності (платоспроможності) - показник, що характеризує ту частину короткострокових зобов'язань, яка може бути сплачена за рахунок ліквідних активів (грошових коштів та їх еквівалентів).

Тобто спроможність підприємства негайно погасити свою короткострокову кредиторську заборгованість. Теоретичне оптимальне значення цього показника становить приблизно 0,2—0,25. У 2018 році цей показник склав 0,01 тис. грн, тобто ліквідних коштів для погашення короткострокової заборгованості не достатньо, аби погасити частину короткострокових зобов'язань.

Тому, можна порекомендувати підприємству ПАТ «Укрпластик» збільшити свої ліквідні кошти хоча б удвічі до 20279,7 тис. грн., щоб

показник коефіцієнт абсолютної ліквідності склав 0,2, що є мінімальним значенням норми, для можливості покривати частину короткострокових зобов'язань.

Отже, підприємство ПАТ «Укрпластик» має великий потенціал до прибуткової та успішної діяльності на ринку не тільки України, а й за її межами. Продукція, яка виробляється на даному підприємстві має постійний попит. Плівка для пакування промислових та не промислових продуктів дає можливість розширювати асортимент безкінечно. Проте, у зв'язку з важкою економічною ситуацією в Україні протягом останніх кількох років і у зв'язку з економічною кризою 2014 року підприємство змушене було брати довгострокові кредити для підтримки операційної діяльності.

І на сьогодні, підприємство продовжує виплачувати кредити, що дає відображення у фінансовій звітності як залежність від зовнішніх джерел фінансування. Проте наявність чистого прибутку дає підстави зробити висновок що діяльність підприємства є економічно вигідним і підстав до банкрутства немає.

ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ

Будь-яке підприємство прагне до підвищення ефективності своєї діяльності, однак тільки розуміння того, від чого залежить ця ефективність, може привести до позитивних результатів. Під ефективністю розуміється максимально оптимальне використання всіх ресурсів підприємства. Правильно обрана стратегія виробництва і належні обсяги випуску продукції забезпечують бажаний обсяг реалізації і відповідні прибутки.

Загальна вартість активів підприємства ПАТ «Укрпластик» за 3 досліджувані періоди стабільно зростає: зросла на 12,8 % у 2017 р. порівняно з попередніми. Водночас змінилася структура майна. Частка необоротних активів зменшилась з 68,1 % у 2015р. до 60 % у 2017р.

Одночасно збільшилась частка оборотних активів з 31,9 % у 2015 році до 40 % у 2017 році. Така динаміка показників привела до підвищення мобільності майна. Адже оборотний капітал має вищу швидкість обороту, а значить забезпечує більший приріст прибутку.

Як свідчить проведений аналіз, за звітний період зросла на 16,7% найменш мобільна частина оборотного капіталу - запаси, їхня частка також підвищилась з 10,5% у 2015 році до 15% у 2017 році. Дебіторська заборгованість також має позитивний темп приросту, який склав 31% у 2017році, порівняно з попереднім, що свідчить про збільшення кількості клієнтів, які купують товар у кредит. Поточні зобов'язання різко зросли у 2016 році – на 366% порівняно з попереднім роком, і у 2016 році темп приросту зменшився до 10%.

Виробничі зростають на 190325 тис. грн у 2016 році і продовжують зростати на 85105 тис.грн у 2017 році. Темп приросту грошей та їх еквівалентів у 2016 році склав -96%, а у 2017 році -7,9%, це означає що підприємство зменшує частку швидколіквідних коштів.

Дебіторська заборгованість у 2016 році зросла на 247432 тис.грн, що свідчить про те, що покупці більше купують товарів у борг , а у 2017 році,

цей показник ще більше зріс на 290398 тис. грн. З

Загальні витрати підприємства у 2016 році зросли на з 1612834 тис. грн. до 2637709 тис. грн, а у 2017 році зменшились до 1910141 тис. грн.

За звітний період структура джерел фінансування підприємства змінилась в сторону зменшення частки власного капіталу з 43% у 2016 році до 42% у 2017 році. Частка і абсолютні обсяги всіх інших джерел фінансування зросли, що свідчить про зменшення фінансової автономії підприємства.

Відбулися зміни в структурі позикових коштів. Підприємство залучає менше додаткових коштів через довгострокові кредити банків, і у 2016 році порівняно з попереднім цей показник зменшився на 98%, а у 2017 році, порівняно з попереднім цей показник знову зростає – на 4358%

Темп росту короткострокової кредиторської заборгованості у 2015 році становив 162%, це показує, що підприємство значно збільшило обсяг позикових коштів. У 2017 році цей показник зменшився на 26% порівняно з попереднім і склав 1920645 тис. грн.

Отже, частка запозичених коштів на підприємстві ПАТ «Укрпластик» є досить значною, більше 50% у структурі пасивів підприємства складають довгострокові та короткострокові кредити, що свідчить про не стійке фінансове становище, однак за умов економічної кризи, ця ситуація є виправданою, та необхідною для продовження своєї виробничої діяльності.

На підприємстві ПАТ «Укрпластик» у 2015-2017 рр. відбувається збільшення доходу від реалізації: з 1944171 тис. грн. в 2015 р. до 2030168 тис. грн. в 2017 р., зростання становило 85997 тис. грн. в абсолютному та 4,4% у відносному значенні. Збільшилися в аналізованому періоді і витрати операційної діяльності ПАТ Укрпластик: з 1686072 тис. грн. до 2000723 тис. грн. на 314651 тис. грн. або 18,6%. У 2017 році чистий прибуток становить 137261 тис. грн, у 2016 році – 129512 тис. грн., в той час, коли у 2015 році підприємство отримало збиток, який становив 261146 тис. грн, а у 2014 році – 18208 тис. грн, це свідчить про те, що підприємство поступово виходить з

економічної кризи і є економічно рентабельним та привабливим для інвестицій.

Показник ліквідності підприємства ПАТ «Укрпластик» мають такий вигляд: Коефіцієнт забезпеченості оборотних коштів власними оборотними активами у 2015 році склав 0,29 тис. грн, а у 2017 році зменшився до 0,05 тис. грн, при мінімальному значення цього показника становить 0,1. Зниження коефіцієнта свідчить про не задовільний фінансовий стан підприємства, і не можливість проводити незалежну фінансову політику.

Коефіцієнт покриття (загальний коефіцієнт ліквідності) у 2015 році склав 1,41 тис. грн оборотних активів припадає на 1 тис. грн поточних зобовязань, у 2016 році - 0,61 тис. грн, а у 2017 році – 1,05 тис. грн, при нормальному значенні цього показника: 1,5 - 2,5, тобто у 2017р. значення нижче рекомендованої норми, але більше 1, а це означає що підприємство взмозі покрити поточні зобовязання за рахунок оборотних активів.

Коефіцієнт критичної ліквідності (проміжний коефіцієнт покриття) у 2015 році - 1,01 тис. грн, 0,39 тис. грн у 2016 році та 0,70 у 2017 році, при достатньому значенні 0,7-0,8, тобто, підприємство здатне за рахунок готових засобів платежу та дебіт. заборгованості фінансувати поточні зобов'язання на момент 2017 року.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності (платоспроможності) у 2015 році цей показник склав 0,22 тис. грн, при теоретично оптимальному значенні 0,2—0,25, тобто ліквідних коштів для погашення короткострокової заборгованості достатньо. У 2016 році 0,005 тис. грн, і у 2016 році - 0,005 тис. грн, тобто не відповідає оптимальному значенню і свідчить про те, що грошових коштів не достатньо для того, аби погасити частину короткострокових зобовязань.

Коефіцієнт фінансової автономії у 2014 році склав 0,45, це означає, що 45% у загальних вкладеннях у підприємство складає власний капітал. Він показує фінансову незалежність підпр-ва від зовнішніх джерел фінансування діяльності. У 2016 році цей показник зменшився і склав 43%, а у 2017 році

фінансова незалежність зменшилась на і склала 42% власного капіталу у структурі фінансових вкладень, при рекомендованому значенні 50%.

Коефіцієнт фінансової стійкості у 2015 році склав 0,83, це означає не спроможність підприємства погашати свої боргові зобов'язання за рахунок отриманого від операційної діяльності чистого грошового потоку. Нормативне значення цього показника = більше 1. У 2016 році цей показник склав 0,76, що на 8,5% менше ніж у попередньому, і все ж таки це свідчить про не можливість підприємства погашати поточні зобов'язання. У 2017 році коефіцієнт склав 0,73. Тобто коефіцієнт перетнув критичне значення і свідчить про те, що підприємство не спроможне погашати борги за рахунок отриманого доходу, оскільки підприємство має значну частку довгострокових і поточних зобов'язань.

Структура зобов'язань підприємства має такий вигляд: у 2015 році поточні зобов'язання склали 41%, а довгострокові – 58%, у 2016 році поточні – 99,1%, а довгострокові – 0,1%, а у 2017 році поточних зобов'язань 65%, довгострокових 35%. Тобто, підприємство залучає більше поточних кредитів

Коефіцієнт фінансового ризику у 2015 році склав 1,21 це означає що 1,21 тис.грн залученого капіталу в розрахунку на 1 тис. грн власного капіталу. У 2016 році цей показник зріс на 9,5% і склав 1,32 тис.грн. У 2017 році цей показник також зростає і становить 1,37 тис. грн залученого капіталу припадає на 1 тис. грн власного капіталу. Критичним значенням цього коефіцієнта є 1, і протягом трьох досліджуваних років підприємство перетинає критичну межу.

Ефективність господарської діяльності підприємства ПАТ Урпластик у 2015 році на одиницю вартості активу підприємства припадало 0,44тис.грн чистого доходу від реалізації, у 2017 році цей показник сягає 0,40тис.грн, тобто дохідність підприємства зростає меншими темпами ніж активи підприємства.

Ефективність використання власного капіталу є відємним тільки у перший досліджуваний рік, це означає, що власний капітал не отримує

віддачу у вигляді прибутку, а отримує збиток. У 2014 році - 0,13 тис. грн, у 2016 році підприємство прибуткове і значення ROE склало 0,07 тис. грн., а у 2016 році 0.06).

Коефіцієнт рентабельності витрат показує що у 2015 році на 1 тис. грн витрат припадає 0,16 тис. грн збитку, у 2016 році 0,05 тис. грн з прибутку, а у 2016 році 0,07 тис. грн прибутку.

Витратовіддача у 2015 році – 1,21 тис. грн чистого доходу від реалізації, у 2017 році – -1,06 тис. грн, тобто підприємство отримало більше коштів ніж витратило у 2017 році. Витратомісткість у 2015 році на 1 тис. грн чистого доходу підприємство витратило 0,83 тис. грн витрат обігу, у 2016 році цей показник зростає до 1,24 тис. грн, а у 2017 році зменшується до -0,94 тис. грн.

За досліджуваний період, на підприємстві ПАТ Укрпластик відбулось збільшення тривалості виробничого циклу з 129 днів у 2015 до 181 днів у 2017 році, що свідчить про неефективне використання робочої сили та основних засобів, що призвело до збільшення часу на виробництво товару.

У 2018 році, плановий обсяг товарообороту складає 2038576 тис. грн, що на 8408,3 тис. грн, ніж у передплановому періоді. Також, за рахунок збільшення товарообороту на 8408,3 тис. грн, зростає собівартість на 7063,9 тис. грн. Загальний обсяг витрат у 2018 році планується 2120323 тис. грн, що на 8850,21 тис. грн більше ніж у попередньому році.

Планується, що підприємство у 2017 році отримає прибуток 215173 тис. грн, що у свою чергу на 77912 тис. грн більше ніж у минулому році. У результаті збільшення фінансових доходів та інших доходів на 13121,9 тис. грн.

Ефективність господарської діяльності у 2017 році буде складати 0,37 тис. грн чистого доходу від реалізації. Ефективність використання власного капіталу – 0,10 тис. грн.

Коефіцієнт рентабельності витрат показує що у 2018 на 1 тис. грн витрат припадає 0,10 тис. грн прибутку.

Проаналізувавши вищенаведені показники та оцінивши слабкі сторони

діяльності підприємства ПАТ Укрпластик, можна навести перелік пропозицій щодо підвищення ефективності діяльності:

1. Перш за все підприємство повинно реалізувати всю продукцію, що застоюється на складах. Реалізацією і просуванням продукції на ринок на підприємстві займається відділ маркетингу. Цей відділ повинен забезпечити просування товару не тільки на вітчизняний ринок, а і за кордон.

2. Зниження собівартості продукції – дозволить підприємству бути конкурентноспроможним на ринку збуту. Можливе за рахунок впровадження нової техніки, технологій, більш раціонального використання як матеріальних так і трудових ресурсів, зменшення питомої ваги постійних затрат в собівартості продукції, адже зниження собівартості продукції прямо пропорційно впливає на збільшення прибутку підприємства.

3. Збільшення грошових коштів на розрахунковому рахунку підприємства, що збільшить коефіцієнт абсолютної ліквідності і дозволить підприємству взяти довго- і короткострокові позики в банку для фінансування поточної діяльності. Збільшення грошових коштів можна забезпечити за рахунок реалізації зайвих виробничих і невиробничих фондів, здачі їх в оренду.

4. Виробництво нових видів продукції, яка зацікавить споживачів.

В ході дослідження було виявлено, що фінансова стійкість підприємства є незадовільною, хоча і спостерігається тенденція до його покращення; показники ліквідності підприємства свідчать про неліквідний баланс підприємства, але показники ділової активності свідчать про стабільний фінансовий стан підприємства.

Отже, для покращення свого фінансового стану та збільшення об'єму виробництва та реалізації продукції, підприємство потребує значних капіталовкладень з боку зовнішніх інвесторів, інакше, йому може загрожувати банкрутство.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Струмилин С.Г. Статистика и экономика [Текст] : підручник / С.Г. Струмилин - М.: Наука, 1979. - 492 с.
2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 17 "Податок на прибуток" (П(С)БО 17) затверджено наказом Мінфіну від 28 грудня 2000 року N 353.
3. Новожилов В. В. Проблемы измерения затрат и результатов при оптимальном планировании [Текст] : підручник / В. В Новожилов - .: Наука, 1967. - 382 с.
4. Куденко Н. В. Стратегічний маркетинг [Текст] : підручник / Н. В. Куденко; ДВНЗ Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана. - К. : КНЕУ, 2012. - 523 с.
5. Осипов В. И. Экономика предприятия [Текст] : підручник [для студ. вузов] / В. И. Осипов; Одесский гос. экон. ун-т . - Одеса : Маяк, 2005 . – 717 с.
6. Шеремет А.Д. Анализ и диагностика финансово-хозяйственной деятельности предприятия : [Текст] : підручник [для студ. вузов] / А.Д. Шеремет. - 2-е изд., доп. - М. : ИНФРА-М, 2017. - 374 с.
7. Андреева Г.І. Економічний аналіз [Текст] : навч.метод. посібник [для студ. екон. спец. вищ.навч.зак.] / Г. І. Андреева - К.: Знання, 2008. – 263 с.
8. Бланк И.А. Управление прибылью [Текст] : підручник: изд. 3е, перераб. и доп. / И.А. Бланк. – К.: НикаЦентр, 2007. – 768 с.
9. Браун М. Г. Сбалансированная система показателей: на маршруте внедрения [Текст] : підручник: Пер. с англ. / М. Г. Браун - М.: Альпина Бизнес Букс, 2005. – 226 с.
10. Грещак М.Г., Гребешкова О.М., Коцюба О.С. Внутрішній економічний механізм підприємства [Текст] : навч.посібник / М.Г. Грещак, О.М. Гребешкова, О.С. Коцюба - К.: КНЕУ, 2011 - 228 с.
11. Гетьман О.О. Економічна діагностика [Текст] : навч.посібник /

О.О. Гетьман, В. М. Шаповал; МВО освіти і науки України, Український державний хімікотехнологічний унт, Дніпропетровський унт економіки та права. – К.: Центр навчальної літератури, 2007. – 307 с.

12. Герасимова С.В. Управління інвестиційною діяльністю акціонерних товариств [Текст] : монографія / С. В. Герасимова. – К.: Знання, 2016. – 407 с.

13. Покропивний С.Ф. Економіка підприємства: [Текст] : підручник / С.Ф. Покропивний - К.: КНЕУ, 2006. 528 с.

14. Лігоненко Л.О. Економіка підприємства [Текст] : опор.консп. лекц. / Н.М. Ушакова, Л.О. Лігоненко, М.М.Скотнікова – К.; КНТЕУ, 2002. – 187 с.

15. Клименко С.М. Економіка підприємства [Текст] : навч.метод.посіб.для самост. вивч. дисц./ І.О. Швиданенко, С.Ф. Покропивний, С.М. Клименко - К.: КНЕУ, 2013. - 248 с

16. Петрович І. М. Економіка виробничого підприємства [Текст] : навч.посіб. / За ред. І. М. Петровича. – К.: Знання, 2013. – 405 с.

17. Захарчин Г.М. Основи підприємництва [Текст] : навч.посіб. / Г.М. Захарчин. - К.: Знання, 2008. – 438 с.

18. Ізмайлова К.В. Фінансовий аналіз [Текст] : навч.посіб / К.В. Ізмайлова. - К: МАУП, 2010. – 152 с.

19. Крамаренко Г.О. Фінансовий аналіз та планування [Текст] : навч.посіб / Крамаренко Г.О. - Дніпропетровськ: Видавництво ДАУБП, 2011. - 224 с.

20. Куденко Н.В. Маркетингові стратегії фірми [Текст] : навч.посіб / Н.В. Куденко - Київ, КНЕУ, 2012. – 245 с.

21. Мазаракі А. А. Економіка торговельного підприємства [Текст]: підручник [для студ. вищ.навч.заклад.] / А. А. Мазаракі; за ред. Н. М. Ушакової. - К. : Хрещатик, 1999. - 800 с.

22. Савицька Г. В. Економічний аналіз діяльності підприємства [Текст]: навч. посібник / Г. В. Савицька - 3-тє вид., випр. і доп. - К. : Знання, 2007. - 668с.

23. Токар Ф.А. Управління процесом інноваційного розвитку та

інтенсифікацією виробництва [Текст]: навч. посібник / Ф.А. Токар // Економіка та держава. – 2008. – № 1(73). – с.74 – 77.

24. Економічна енциклопедія [Текст]: у 3-х томах. Т. 1. / Редкол.: С.В. Мочерний (відп. ред.) та ін. – К.: Видавничий центр “Академія”, 2000. – 864 с.

25. Агаркова Н.А. Теоретико-прикладні аспекти інтенсифікації виробництва [Текст]: навч. посібник / Н.А. Агаркова // Вісник ХНУ. – 2009. – № 6. - С. 186–190.

26. Момот Т.В., Безугла В.О., Тараруєв Ю.О., Кадничанський М.В., Чалий І.Г. Фінансовий менеджмент [Текст]: навч. посіб. / За ред. Момот Т.В. - К.: Центр учбової літератури, 2011. - 712 с.

27. Пазинич В. І, Шулешко А. В. Фінансовий менеджмент [Текст]: навч. посіб. / В. І. Пазинич, А. В. Шулешко - К.: Центр учбової літератури, 2011. - 408 с

28. Андрійчук В.Г. Економіка аграрних підприємств [Текст]: підручник: 2-ге вид., доп. і перероблене. / В.Г. Андрійчук.– К. : КНЕУ, 2002. - 624 с.

29. Горбачов Б. Еволюція та сучасний стан наукових уявлень про інтенсифікацію виробництва [Текст]: підручник / Б.Горбачов, О.Гурченков // Економіка України. – 2005. – № 1. – С. 53–59.

30. Каплан Роберт С., Нортон Дейвид П. Сбалансованная система показателей. От стратегии к действию [Текст] : підручник: пер. с англ. / С. Каплан Роберт , П. Нортон Дейвид - М.: ЗАО «Олимп—Бизнес», 2003. - 304 с

31. Майер Джеральд М. Основні проблеми розвитку економіки [Текст]: монографія / Майер Джеральд М., Раух Джемс, Філіпенко Е. – К.: Либідь, 2003. – 688 с

32. Економіка сільського господарства [Текст]: навч. посібник / В.К. Збарський, В.І. Мацибора, А.А. Чалий та ін. ; за ред. В.К. Збарського і В.І. Мацибори. – К. : Каравела, 2009. – 264 с.

33. Когут А.Е. Экономическая метрология [Текст] / А.Е Когут. – Л. :

Наука, 1990. – 192 с.

34. Особа Н.П. Показники рівня інтенсивності та економічної ефективності інтенсифікації сільського господарства [Текст]: зб. наук.-тех. Праць: вип. 3 / Н.П. Особа // Інноваційна економіка. – 2008. – С.121–126.

35. Андрійчук, В.Г. Економіка аграрних підприємств [Текст]: Підручник. – 2-ге вид., доп. і перероблене./ В.Г. Андрійчук. – К.: КНЕУ, 2002. – 624 с.

36. Гайдуцький, П.І. Аграрний ринок: уроки і завдання [Текст] / П.І.Гайдуцький // Економіка АПК. – 2002. – № 5. – С. 3-9.

37. Статистичний збірник. Сільське господарство Тернопільської області за 2011 рік. [Текст] / За ред. В.Г Кирича. – Тернопіль, 2012. – 215с.

38. Азізов С.П. Деякі питання організації та підвищення ефективності тваринництва [Текст]: /С.П. Азізов // Економіка АПК, 2011. – №4.-С.12-15.

39. Квятковська Л. А. Комплексний підхід до оцінки ефективності управління підприємством [Текст]: навч. посібник / Л. А. Квятковська, Л. Д. Воробйова // Вісник ХП: №50. – 2013. – С. 67–75.

40. Примак Т.О. Економіка підприємства [Текст]: навч.посіб. / Примак Т.О. – К.: Вікар, 2012. – 178 с.

41. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства [Текст]: навч.посіб. / Г.В. Савицька - Київ: Знання, 2015. - 662 с.

42. Білошкурський М. В. Методологія оцінки ефективності господарської діяльності в антикризовому управлінні підприємствами [Текст] / М. В. Білошкурський. – Умань: «Сочінський», 2010. – 180 с.

43. Иванов, Ю. Б. Конкурентоспособность предприятия в условиях формирования рыночной экономики [Текст] / Ю. Б. Иванов. – Х., 1997. – 312 с.

44. Балабанова, Л. В. Маркетингове управління конкурентоспроможністю підприємств [Текст]: монографія / Л. В. Балабанова, В. В. Холод. – Донецьк : ДонДУЕТ ім. М. Туган-Барановського, 2006. – С. 184.

45. Кривов'язюк І. В. Діагностика фінансово-господарської діяльності промислового підприємства [Текст]: монографія / Кривов'язюк І.В., Кость Я.О. / Під наук. ред. д.е.н. Брюховецької Н.Ю. / НАН України. Інститут економіки промисловості, Луцький НТУ. – Донецьк-Луцьк : 2012. – 200 с.

46. Кизим М. О. Оцінка і діагностика фінансової стійкості підприємства [Текст]: монографія / М. О. Кизим, В. А. Забродський, В. А. Зінченко, Ю. С. Копчак. – Х. : ВД «ІНЖЕК», 2013. – 144 с.

47. Білик М. Д. Фінансові результати діяльності великих підприємств: оцінка та прогнозування [Текст]: монографія / М. Д. Білик, Т. О. Білик. – Київ : ТОВ «ПанГот», 2012. – 280 с.

48. Воронкова А. Е. Діагностика стану підприємства: теорія і практика [Текст]: монографія / А. Е. Воронкова. – Харків : ВД «ІН- ЖЕК», 2012. – 520 с.

49. Цал-Цалко Ю. С. Статистичний аналіз фінансової звітності: теорія практика та інтерпретація [Текст]: монографія / Ю. С. Цал-Цалко. – Житомир : Житомир. держ. технолог. ун-т, 2004. – 506 с.

50. Кость Я. О. Математико-статистичне моделювання у фінансовій діагностиці підприємств [Текст]: монографія / І. В. Кривов'язюк, Я. О. Кость // Ефективна економіка. – 2010. – № 5. – с. 11-23.

51. Кость Я.О. Процес фінансової діагностики підприємства та етапи його реалізації [Текст]: монографія / Я. О. Кость // Таврійський економічний журнал. – 2014. – № 1. – С. 69–72.

52. Кость Я. О. Формування фінансових стратегій підприємств [Текст]: монографія / І. В. Кривов'язюк, Я. О. Кость // Економічні науки. Серія „Облік і фінанси”– Луцьк, 2015. - № 4. - С. 200–212.

53. Проблеми та перспективи розвитку інноваційної діяльності в Україні [Текст]: матеріали VI міжнарод. бізнес-форуму (Київ, 22 березня 2013 р.) / відп. ред. А.А. Мазаракі. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2013. – 293 с.

54. Савицкая Г.В. Анализ хозяйственной деятельности предприятия:

[Текст]: 4-е изд. Перераб. И доп. / Г.В. Савицкая // Минск: Новое знание. - 1999. - 688 с.

54. Височин І.В. Державне регулювання торговельної діяльності в Україні та світі [Текст]: порівняльний аналіз / І.В. Височин // Вісник КНТЕУ. – 2010. – № 1. – С. 11-23.

55. Офіційний сайт фінансової звітності ВАТ Державної комісії по цінним паперам та фондовому ринку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://www.smida.gov.ua>

56. Офіційний сайт ПАТ Укрпластик [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://www.ukrplastic.com/ru/>

ДОДАТКИ
ДОДАТОК А

Таблиця А.1

Склад та структура активів підприємства ПАТ Укрпластик, 2015-2017

рр.

Стаття	2015 рік		2016 рік		2017 рік		Темп приросту	
	тис.грн	у % до підсум-ку	тис.грн	у % до підсум-ку	тис.грн	у % до підсум-ку	2016/2015	2017/2016
I. Необоротні активи								
Нематеріальні активи:	178535	4,09	180600	3,91	179364	5,86	1,16	-0,68
Незавершені капітальні інвестиції	262779	6,01	189413	4,10	209545	6,85	-27,92	10,63
Основні засоби	2439195	55,83	2605029	56,44	2578316	84,25	6,80	-1,03
інші фінансові інвестиції	12	0,00	12	0,00	12	0,00	0,00	0,00
Довгострокова дебіторська заборгованість	97614	2,23	43832	0,95	88046	2,88	-55,10	100,87
Усього за розділом I	2978135	68,16	3018886	65,41	3060341	60,2	2,37	1,37
II. Оборотні активи								
Запаси	391306	8,96	577894	12,52	674929	13,28	47,68	16,79
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	685719	15,70	933151	20,22	1223549	24,07	36,08	31,12
Дебіторська заборгованість за розрахунками:								
за виданими авансами	48561	1,11	21687	0,47	96525	1,90		100,00
з бюджетом	44922	1,03	56676	1,23	20709	0,41	26,17	-63,46
Гроші та їх еквіваленти	220382	5,04	7315	0,16	6732	0,13	-96,68	-7,97
Готівка	13	0,00	18	0,00	11	0,00	-	100,00
Усього за розділом II	1390890	31,8	1596723	34,6	2022444	39,8	14,80	26,66
Баланс	4369025	100,00	4615609	100,00	5082785	100,0	5,64	10,12

ДОДАТОК Б

Таблиця Б.1

Склад та структура пасивів підприємства ПАТ «Укрпластик» за 2015-2017 роки (тис.грн)

Стаття	2015 рік		2016 рік		2017 рік		Темп росту	
	тис.грн	у % до підсумку	тис.грн	у % до підсумку	тис.грн	у % до підсумку	2016/2015	2017 / 2016
I. Власний капітал								
Зареєстрований (пайовий) капітал	244404	6,54	244404	6,32	244404	5,59	100,0	100,00
Додатковий капітал	2208701	59,13	2208701	57,07	2208701	50,55	100,00	100,00
Резервний капітал	2896	0,08	2896	0,07	2896	0,07	100,00	100,00
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	-475008	-12,72	-463799	-11,98	-307301	-7,03	-97,37	197,20
Усього за розділом I	1980993	45,34	1992202	43,16	2148700	42,27	81,94	89,43
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення								
Відстрочені податкові зобов'язання	22729	0,61	22729	0,59	22729	0,52	-	-
Довгострокові кредити банків	1376442	36,85	-	0,00	358360	8,20	-100	-
Інші довгострокові зобов'язання	-	-	-	0,00	632351	14,47	-	-
Усього за розділом II	1399171	32,02	22729	0,49	1013440	19,94	-98,4	4358,8
III. Поточні зобов'язання і забезпечення								
Поточна кредиторська заборгованість загальна	676154	15,48	1852686	40,14	830922	16,35	174,00	-55,15
Поточні забезпечення	92149	2,11	94530	2,05	97546	1,92	2,58	3,19
Доходи майбутніх періодів	20558	0,47	20558	0,45	20558	0,40	0,00	0,00
Інші поточні зобов'язання	200000	4,58	632904	13,71	4448	0,09	216,45	-99,30
Усього за розділом	988861	22,63	2600678	56,35	1920645	37,79	163,00	-26,15
Баланс	4369025	100,00	4615609	100,00	5082785	100,00	5,64	10,12

ДОДАТОК В

Таблиця В.1

Баланс підприємства ПАТ Укрпластик за 2017 рік

Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
1	2	3	4	5
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи:	1000	180600	179364	0
первісна вартість	1001	400454	402788	0
накопичена амортизація	1002	219854	223424	0
Незавершені капітальні інвестиції	1005	189413	209545	0
Основні засоби:	1010	2605029	2578316	0
первісна вартість	1011	3491827	3543431	0
знос	1012	886798	965115	0
Інвестиційна нерухомість:	1015	0	0	0
первісна вартість	1016	0	0	0
знос	1017	0	0	0
Довгострокові біологічні активи:	1020	0	0	0
первісна вартість	1021	0	0	0
накопичена амортизація	1022	0	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції:				
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	12	12	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	43832	88046	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0	0
Гудвіл	1050	0	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	5058	0
Усього за розділом I	1095	3018886	3060341	0
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	577894	674929	0
Виробничі запаси	1101	500135	585240	0
Незавершене виробництво	1102	0	0	0
Готова продукція	1103	77256	89360	0
Товари	1104	503	329	0
Поточні біологічні активи	1110	0	0	0
Депозити перестраховування	1115	0	0	0
Векселі одержані	1120	0	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	933151	1223549	0

Продовження додатку В

1	2	3	4	5
Дебіторська заборгованість за розрахунками:				
за виданими авансами	1130	21687	96525	0
з бюджетом	1135	56676	20709	0
у тому числі з податку на прибуток	1136	14343	7143	0
з нарахованих доходів	1140	0	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	0	0	0
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	7315	6732	0
Готівка	1166	18	11	0
Рахунки в банках	1167	7297	6721	0
Витрати майбутніх періодів	1170	0	0	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0	0
у тому числі в:				
резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0	0
Інші оборотні активи	1190	0	0	0
Усього за розділом II	1195	1596723	2022444	0
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0	0
Баланс	1300	4615609	5082785	0
Пасив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	244404	244404	0
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0	0
Капітал у дооцінках	1405	0	0	0
Додатковий капітал	1410	2208701	2208701	0
Емісійний дохід	1411	0	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0	0
Резервний капітал	1415	2896	2896	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-463799	-307301	0
Неоплачений капітал	1425	0	0	0
Вилучений капітал	1430	0	0	0
Інші резерви	1435	0	0	0
Усього за розділом I	1495	1992202	2148700	0
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	22729	22729	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	358360	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	632351	0

Продовження додатку В

1	2	3	4	5
Довгострокові забезпечення	1520	0	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0	0
Страхові резерви, у тому числі:	1530	0	0	0
резерв довгострокових зобов'язань; (на початок звітнього періоду)	1531	0	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат; (на початок звітнього періоду)	1532	0	0	0
резерв незароблених премій; (на початок звітнього періоду)	1533	0	0	0
інші страхові резерви; (на початок звітнього періоду)	1534	0	0	0
Інвестиційні контракти;	1535	0	0	0
Призовий фонд	1540	0	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0	0
Усього за розділом II	1595	22729	1013440	0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600	0	967171	0
Векселі видані	1605	0	0	0
Поточна кредиторська заборгованість:			0	
за довгостроковими зобов'язаннями	1610	1326299		0
за товари, роботи, послуги	1615	441087	742292	0
за розрахунками з бюджетом	1620	5833	400	0
за у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0	0
за розрахунками зі страхування	1625	2199	3467	0
за розрахунками з оплати праці	1630	5358	11319	0
за одержаними авансами	1635	71910	73444	0
за розрахунками з учасниками із внутрішніх розрахунків	1640 1645	0 0	0 0	0 0
за страховою діяльністю	1650	0	0	0
Поточні забезпечення	1660	94530	97546	0
Доходи майбутніх періодів	1665	20558	20558	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	632904	4448	0
Усього за розділом III	1695	2600678	1920645	0
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0	0
Баланс	1900	4615609	5082785	0

ДОДАТОК Г

Таблиця Г.1

Звіт про фінансовий результат підприємства ПАТ Укрпластик 2017 рік

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	2030168	2129351
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестраховання	2012	0	0
Зміна резерву незароблених премій,	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції	2050	-1684139	-1636315
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	0	0
Валовий: прибуток	2090	346029	493036
Валовий: збиток	2095	0	0
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	519073	422001
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2130	0	0
Адміністративні витрати	2130	-74350	-77517
Витрати на збут	2150	-40368	-43591
Інші операційні витрати	2180	-312616	-396259
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сг продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	437768	397670
Фінансовий результат від операційної діяльності: збиток	2195	0	0
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0

Продовження додатку Г

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Інші фінансові доходи	2220	298	648
Інші доходи	2240	36603	215221
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	-158289	-135491
Втрати від участі в капіталі	2255	0	0
Інші витрати	2270	-179119	-348536
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	137261	129512
Фінансовий результат до оподаткування: збиток	2295	0	0
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	0	0
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	137261	129512
Чистий фінансовий результат: збиток	2355	0	0
ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ			
Матеріальні затрати	2500	1403028	1454985
Витрати на оплату праці	2505	303883	225649
Відрахування на соціальні заходи	2510	64100	49154
Амортизація	2515	87430	80080
Інші операційні витрати	2520	142282	182027
Разом	2550	2000723	1991895

ДОДАТОК Д

Таблиця Д.1

Баланс підприємства ПАТ Укрпластик за 2016 рік

Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти
1	2	3	4	5
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи:	1000	178535	180600	0
первісна вартість	1001	395097	400454	0
накопичена амортизація	1002	216562	219854	0
Незавершені капітальні інвестиції	1005	262779	189413	0
Основні засоби:	1010	2439195	2605029	0
первісна вартість	1011	3251655	3491827	0
знос	1012	812460	886798	0
Інвестиційна нерухомість:	1015	0	0	0
первісна вартість	1016	0	0	0
знос	1017	0	0	0
Довгострокові біологічні активи:	1020	0	0	0
первісна вартість	1021	0	0	0
накопичена амортизація	1022	0	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	12	12	0
Довгострокова дебіт. заборгованість	1040	97614	43832	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0	0
Гудвіл	1050	0	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0	0
Залишок коштів у страхових фондах	1065	0	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0	0
Усього за розділом I	1095	2978135	3018886	0
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	391306	577894	0
Виробничі запаси	1101	309810	500135	0
Незавершене виробництво	1102	0	0	0
Готова продукція	1103	81253	77256	0
Товари	1104	243	503	0
Поточні біологічні активи	1110	0	0	0
Депозити перестрашування	1115	0	0	0
Векселі одержані	1120	0	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	685719	933151	0
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	48561	21687	0

Продовження додатку Д

1	2	3	4	5
з бюджетом	1135	44922	56676	0
у тому числі з податку на прибуток	1136	14343	14343	0
з нарахованих доходів	1140	0	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	0	0	0
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	220382	7315	0
Готівка	1166	13	13	0
Рахунки в банках	1167	220369	7297	0
Витрати майбутніх періодів	1170	0	0	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0	0
у тому числі в:	1181	0	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0	0
Інші оборотні активи	1190	0	0	0
Усього за розділом II	1195	1390890	1596723	0
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0	0
Баланс	1300	4369025	4615609	0
Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	244404	244404	0
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0	0
Капітал у дооцінках	1405	0	0	0
Додатковий капітал	1410	2208701	2208701	0
Емісійний дохід	1411	0	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0	0
Резервний капітал	1415	2896	2896	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-475008	-463799	0
Неоплачений капітал	1425	0	0	0
Вилучений капітал	1430	0	0	0
Інші резерви	1435	0	0	0
Усього за розділом I	1495	1980993	1992202	0
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	22729	22729	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	1376442	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	0	0
Довгострокові забезпечення	1520	0	0	0

Продовження додатку Д

1	2	3	4	5
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0	0
Страхові резерви, у тому числі:	1530	0	0	0
резерв довгострокових зобов'язань; (на початок звітного періоду)	1531	0	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат; (на початок звітного періоду)	1532	0	0	0
резерв незароблених премій; (на початок звітного періоду)	1533	0	0	0
інші страхові резерви; (на початок звітного періоду)	1534	0	0	0
Інвестиційні контракти;	1535	0	0	0
Призовий фонд	1540	0	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0	0
Усього за розділом II	1595	1399171	22729	0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	0	0	0	0
Векселі видані	0	0	0	0
Поточна кредиторська заборгованість:				
за довгостроковими зобов'язаннями	226649	1326299	0	226649
за товари, роботи, послуги	377853	441087	0	377853
за розрахунками з бюджетом	6136	5833	0	6136
за у тому числі з податку на прибуток	0	0	0	0
за розрахунками зі страхування	2704	2199	0	2704
за розрахунками з оплати праці	2320	5358	0	2320
за одержаними авансами	60492	71910	0	60492
за розрахунками з учасниками	0	0	0	0
Поточні забезпечення	1660	92149	94530	0
Доходи майбутніх періодів	1665	20558	20558	0
Інші поточні зобов'язання	1690	200000	632904	0
Усього за розділом III	1695	988861	2600678	0
Баланс	1900	4369025	4615609	0

ДОДАТОК Е

Таблиця Е.1

Звіт про фінансовий результат підприємства ПАТ Укрпластик 2016 р

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	2129351	1944171
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестраховання	2012	0	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	-1636315	-1486470
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	0	0
Валовий: прибуток	2090	493036	457701
Валовий: збиток	2095	0	0
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів,	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	422001	283802
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2130	0	0
Адміністративні витрати	2130	-77517	-85686
Витрати на збут	2150	-43591	-40678
Інші операційні витрати	2180	-396259	-297307
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедлив вартістю	2181	0	0
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	397670	317832

Продовження додатку Е

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Фінансовий результат від операційної діяльності: збиток	2195	0	0
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	648	476
Інші доходи	2240	215221	147546
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	-135491	-152675
Втрати від участі в капіталі	2255	0	0
Інші витрати	2270	-348536	-574325
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	129512	0
Фінансовий результат до оподаткування: збиток	2295	0	-261146
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	0	0
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	129512	0
Чистий фінансовий результат: збиток	2355	0	-261146
ІІІ. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ			
Матеріальні затрати	2500	1454985	1067069
Витрати на оплату праці	2505	225649	235376
Відрахування на соціальні заходи	2510	49154	70950
Амортизація	2515	80080	77529
Інші операційні витрати	2520	182027	235148
Разом	2550	1991895	1686072

ДОДАТОК К

Таблиця К.1

Баланс підприємства ПАТ Укрпластик за 2015 р

Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти
1	2	3	4	5
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи:	1000	178916	178535	0
первісна вартість	1001	392486	395097	0
накопичена амортизація	1002	213570	216562	0
Незавершені капітальні інвестиції	1005	190673	262779	0
Основні засоби:	1010	2479258	2439195	0
первісна вартість	1011	3219950	3251655	0
знос	1012	740692	812460	0
Інвестиційна нерухомість:	1015	0	0	0
первісна вартість	1016	0	0	0
знос	1017	0	0	0
Довгострокові біологічні активи:	1020	0	0	0
первісна вартість	1021	0	0	0
накопичена амортизація	1022	0	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	12	12	0
Довгострокова дебіт. заборгованість	1040	97441	97614	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0	0
Гудвіл	1050	0	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0	0
Залишок коштів у страхових фондах	1065	0	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0	0
Усього за розділом I	1095	2946300	2978135	0
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	258326	391306	0
Виробничі запаси	1101	193937	309810	0
Незавершене виробництво	1102	0	0	0
Готова продукція	1103	64043	81253	0
Товари	1104	346	243	0
Поточні біологічні активи	1110	0	0	0
Депозити перестраховування	1115	0	0	0
Векселі одержані	1120	0	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	542933	685719	0
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	0	48561	0

Продовження додатку К

1	2	3	4	5
з бюджетом	1135	42048	44922	0
у тому числі з податку на прибуток	1136	15275	14343	0
з нарахованих доходів	1140	0	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	0	0	0
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	80472	220382	0
Готівка	1166	0	13	0
Рахунки в банках	1167	0	220369	0
Витрати майбутніх періодів	1170	0	0	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0	0
у тому числі в:				
резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0	0
Інші оборотні активи	1190	0	0	0
Усього за розділом II	1195	923779	1390890	0
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0	0
Баланс	1300	3870079	4369025	0
Пасив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	244404	244404	0
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0	0
Капітал у дооцінках	1405	0	0	0
Додатковий капітал	1410	2208701	2208701	0
Емісійний дохід	1411	0	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0	0
Резервний капітал	1415	2896	2896	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-240874	-475008	0
Неоплачений капітал	1425	0	0	0
Вилучений капітал	1430	0	0	0
Інші резерви	1435	0	0	0
Усього за розділом I	1495	2215127	1980993	0
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	22729	22729	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	824633	1376442	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	46	0	0
Довгострокові забезпечення	1520	0	0	0

Продовження додатку К

1	2	3	4	5
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0	0
Страхові резерви, у тому числі:	1530	0	0	0
резерв довгострокових зобов'язань; (на початок звітного періоду)	1531	0	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат; (на початок звітного періоду)	1532	0	0	0
резерв незароблених премій; (на початок звітного періоду)	1533	0	0	0
інші страхові резерви; (на початок звітного періоду)	1534	0	0	0
Інвестиційні контракти;	1535	0	0	0
Призовий фонд	1540	0	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0	0
Усього за розділом II	1595	847408	1399171	0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600	0	0	0
Векселі видані	1605	0	0	0
Поточна кредиторська заборгованість:				
за довгостроковими зобов'язаннями	1610	489135	226649	0
за товари, роботи, послуги	1615	229560	377853	0
за розрахунками з бюджетом	1620	174	6136	0
за у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0	0
за розрахунками зі страхування	1625	1848	2704	0
за розрахунками з оплати праці	1630	1643	2320	0
за одержаними авансами	1635	25265	60492	0
за розрахунками з учасниками	1640	0	0	0
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0	0
за страховою діяльністю	1650	0	0	0
Поточні забезпечення	1660	39053	92149	0
Доходи майбутніх періодів	1665	20558	20558	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	308	200000	0
Усього за розділом	1695	807544	988861	0
Баланс	1900	3870079	4369025	0

ДОДАТОК Л

Таблиця Л.1

Звіт про фінансовий результат підприємства ПАТ Укрпластик за 2015 р

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1944171	1537515
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестраховання	2012	0	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	-1486470	-1254826
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	0	0
Валовий: прибуток	2090	457701	282689
Валовий: збиток	2095	0	0
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	283802	186330
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Адміністративні витрати	2130	0	0
Витрати на збут	2150	-85686	-52476
Інші операційні витрати	2180	-40678	-26597
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедлив вартістю	2181	-297307	-314651
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сг продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності: збиток	2195	317832	75295
Дохід від участі в капіталі	2200	0	2351
Інші фінансові доходи	2220	476	603

Продовження додатку Л

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Інші доходи	2240	147546	88790
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	-152675	-98685
Втрати від участі в капіталі	2255	0	0
Інші витрати	2270	-574325	-545743
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	0	0
Фінансовий результат до оподаткування: збиток	2295	-261146	-477389
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	0	0
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	-261146	-477389
Чистий фінансовий результат: збиток	2355	147546	88790
ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ			
Матеріальні затрати	2500	1067069	958366
Витрати на оплату праці	2505	235376	139326
Відрахування на соціальні заходи	2510	70950	51861
Амортизація	2515	77529	75951
Інші операційні витрати	2520	235148	108394
Разом	2550	1686072	1333898